

47	21/05/2019	BE 0456.810.810	68	EUR		
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	D.	19140.00472	CONSO 1.1

					EUR	
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	E.	D.	CONSO 1

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING IN DUIZENDEN EURO

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE ONDERNEMING OF VAN HET CONSORTIUM ^{(1) (2)}: **ORANGE BELGIUM**

Rechtsvorm: **Naamloze vennootschap**

Adres: **Bourgetlaan** Nr.: **3** Bus:

Postnummer: **1140** Gemeente: **Evere**

Land: **BELGIE**

Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van: **BRUSSEL**

Internetadres⁽³⁾: <http://www.orange.be>

Ondernemingsnummer **0456.810.810**

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING voorgelegd aan de algemene vergadering van **02 / 05 / 2019**

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van **01 / 01 / 2018** tot **31 / 12 / 2018**

Vorig boekjaar van **01 / 01 / 2017** tot **31 / 12 / 2017**

De bedragen van het vorige boekjaar **zijn** identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) van de BESTUURDERS OF ZAAKVOERDERS van de consoliderende onderneming en van de COMMISSARISSEN die de geconsolideerde jaarrekening hebben gecontroleerd

Zie **CONSO 1 bis en 1 ter**

(eventueel vervolg op bladzijde CONSO 1 bis, 1 ter)

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening: - het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de geconsolideerde jaarrekening

ZO DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VAN EEN BUITENLANDSE VENNOOTSCHAP DOOR EEN BELGISCHE DOCHTER WORDT NEERGELEGD

Naam van de Belgische dochter die de neerlegging verricht (*artikel 113, § 2, 4^a van het Wetboek van vennootschappen*)

Ondernemingsnummer van de Belgische dochter die de neerlegging verricht

Totaal aantal neergelegde bladen: Secties van het standaardformulier die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn:

Handtekening
(naam en hoedanigheid)
MICHAËL TRABBIA
BESTUURDER

Handtekening
(naam en hoedanigheid)
JOHAN DESCHUYFFELEER
BESTUURDER

(1) Schrappen wat niet van toepassing is.

(2) Een consortium dient de sectie CONSO 4.4 in te vullen.

(3) Facultatieve vermelding.

					EUR	
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	E.	D.	CONSO 1bis

TRABBIA MICHAEL

RUE CAPOUILLET 16, 1060 SAINT-GILLES, België

Functie : Bestuurder

Mandaat 03/05/2017 - 05/05/2021

K2A MANAGEMENT AND INVESTMENT SERVICES BVBA 0675.389.818

BINNENHOF 15, 8300 Knokke-Heist, België

Functie : Bestuurder

Mandaat : 03/05/2017 - 05/05/2021

Vertegenwoordigd door:

Verstraete Wilfried

Rue de Phalsbourg 15, 75017 Paris, Frankrijk

THE HOUSE OF VALUE – ADVISORY & SOLUTIONS BVBA 0661.828.030

UDENAAKSESTRAAT 7A , 1671 Elingen, België

Functie : Bestuurder

Mandaat : 03/05/2017 - 05/05/2021

Vertegenwoordigd door :

Deschuyffeleer Johan

Oudenaaksestraat 7a,1671 Elingen, België

MANDINE BEATRICE

RUE VIETE 3, 75017 PARIS, Frankrijk

Functie : Bestuurder

Mandaat : 03/05/2017 - 05/05/2021

LAMBERT DE DIESBACH DE BELLEROUCHE PATRICE

RUE DE LEROY 9 , 792150 SURESNES, Frankrijk

Functie : Bestuurder

Mandaat : 07/05/2014 - 19/07/2018

PELISSIER GERVAIS

RUE DE LABORDE 6 , 75018 PARIS, Frankrijk

Functie : Bestuurder

Mandaat : 03/05/2017 - 19/07/2018

VIGNOLLES JEAN-MARC

AVENUE DU GENERAL MICHEL BIZOT 37 , 75012 PARIS, Frankrijk

Functie : Bestuurder

Mandaat : 19/07/2018 - 05/05/2021

RAMON FERNANDEZ

AVENUE DU GENERAL MICHEL BIZOT 37 , 75012 PARIS, Frankrijk

Functie : Bestuurder

Mandaat : 19/07/2018 - 05/05/2021

DE ROUCK MARTINE

KLEINE GEESTRAAT 57 , 1933 Sterrebeek, België

Functie : Bestuurder (onafhankelijk)

Mandaat : 07/05/2017 - 05/05/2021

1. Geconsolideerde financiële staten

1.1 Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Ref		in duizend EUR	
		31.12.2018	31.12.2017 Aangepast (*) (**)
2	Omzet uit retaildiensten	768 383	708 964
2	Omzet uit convergente diensten	106 297	48 859
2	Omzet uit alleen mobiele diensten	616 242	615 514
2	Omzet uit alleen vastelijndiensten	41 341	41 095
2	Omzet uit IT- en integratiediensten	4 503	3 496
2	Verkoop van apparatuur	124 997	125 374
2	Groothandelsinkomsten	329 179	350 698
2	Overige bedrijfsopbrengsten	57 244	61 315
2	Totale omzet	1 279 803	1 246 351
3	Aankoop van apparatuur	- 187 438	- 187 208
3	Overige directe bedrijfskosten	- 399 229	- 372 734
3	Bijzondere waardeverminderingverliezen op handels- en overige vorderingen, inclusief contractactiva	- 6 348	- 7 382
3	Directe bedrijfskosten	- 593 015	- 567 324
3	Personeelskosten	- 139 515	- 130 980
3	Commerciële kosten	- 45 537	- 43 083
3	Overige IT- en netwerkuitgaven	- 90 757	- 86 641
3	Kosten m.b.t. terreinen en gebouwen	- 56 908	- 57 679
3	Algemene kosten	- 66 115	- 67 093
3	Overige indirecte inkomsten	19 617	21 559
3	Overige indirecte bedrijfskosten	- 21 440	- 19 345
3	Indirecte bedrijfskosten	- 261 140	- 252 282
	Aangepaste EBITDA	286 133	295 765
3	EBITDA-aanpassingen	- 7 577	9 823
	waarvan herstructureringskosten (***)	- 7 577	9 766
	waarvan andere operationele inkomsten		57
	Gerapporteerde EBITDA	278 556	305 588
5	Afschrijvingen	- 235 737	- 230 066
4	Bijzondere waardevermindering van goodwill		- 17 865
	Aandeel in winst (verlies) van geassocieerde deelnemingen	337	349
	Bedrijfswinst (EBIT)	43 156	58 006
8	Financieel resultaat	- 4 855	- 4 880
8	Financiële kosten	- 4 855	- 4 880
6	Belastingen	- 5 870	- 14 131
6	Nettowinst (verlies) van de periode (****)	32 431	38 995
	Aandeel van de groep in de winst van de periode	32 431	38 995
Geconsolideerd Overzicht van het Totaalresultaat			
	Nettowinst van de periode	32 431	38 995
	Overige baten en lasten (kasstroomafdekking netto na belasting)	- 449	745
	Totaalresultaat van de periode	31 982	39 740
	Aandeel van de groep in het totaalresultaat	31 982	39 740
	Gewone winst of gewoon verlies per aandeel (in EUR)	0,54	0,65
	Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (excl. ingekochte eigen aandelen)	59 848 037	59 872 914
	Verwaterde nettowinst per aandeel (in EUR)	0,54	0,65
	Verwaterd gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (excl. ingekochte eigen aandelen)	59 848 037	59 872 914

(*) De Groep heeft IFRS 15 en IFRS 9 voor het eerst toegepast op 1 januari 2018. De Groep heeft IFRS 15 op 1 januari 2016 retroactief toegepast.

Volgens die norm wordt vergelijkende informatie aangepast (Zie ook toelichting 13).

(**) De presentatie van het overzicht van het totaalresultaat is in overeenstemming gebracht met de gewijzigde interne rapporteringsindeling die wordt gebruikt door de moedermaatschappij. Wijzigingen houden verband met de presentatie van omzet (Zie ook toelichting 13).

(***) Samengesteld uit kosten in verband met de beëindiging van contracten en ontslagvergoedingen (zie toelichting 3 - Kosten).

(****) Aangezien er geen beëindigde bedrijfsactiviteiten zijn, stemt de nettowinst van de periode overeen met het resultaat van de voortgezette bedrijfsactiviteiten.

1.2 Geconsolideerde staat van financiële positie

Ref	in duizend EUR		
	31.12.2018	31.12.2017 Aangepast (*)	01.01.2017 Aangepast (*)
ACTIVA			
4	Goodwill	67 041	80 080
5	Overige immateriële vaste activa	285 262	320 789
5	Materiële vaste activa	772 306	829 971
7	Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	4 359	3 722
8	Financiële vaste activa	2 538	2 024
2	Overige vaste activa	1 410	255
6	Uitgestelde belastingvorderingen	3 330	3 869
	Totaal vaste activa	1 136 246	1 240 710
3	Voorraden	27 710	30 632
2	Handelsvorderingen	194 281	175 677
	Vlottende financiële activa	362	452
8	Kortlopende derivaten (vorderingen)	202	3 131
2	Overige vlottende activa	2 652	994
6	Terug te vorderen operationele belastingen en heffingen	1 866	652
	Actuele belastingvorderingen	70	1
3	Vooruitbetaalde kosten	11 359	12 131
13	Overige activa in verband met contracten met klanten	61 827	75 830
8	Geldmiddelen en kasequivalenten	26 591	51 444
	Totaal vlottende activa	326 920	350 943
	Totaal activa	1 463 166	1 591 653
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN			
9	Kapitaal	131 721	131 721
	Wettelijke reserve	13 172	13 172
	Overgedragen winst (excl. wettelijke reserve)	442 246	430 465
	Ingekochte eigen aandelen		- 279
	Aandeel van de groep in het eigen vermogen	587 139	575 079
	Totaal eigen vermogen	587 139	575 079
8	Langlopende financiële verplichtingen	269 895	389 043
8	Langlopende derivaten (verplichtingen)	2 777	4 659
	Langlopende personeelsbeloningen	137	638
5/11	Langlopende voorzieningen voor ontmanteling	63 228	65 596
11	Overige langlopende verplichtingen	1 866	3 759
6	Uitgestelde belastingverplichtingen	8 131	13 986
	Totaal langlopende verplichtingen	346 034	477 681
8	Kortlopende financiële verplichtingen	20 826	236
8	Kortlopende derivaten (verplichtingen)	202	3 131
	Te betalen kortlopende vaste activa	53 295	68 757
3/8	Handelsschulden	266 575	178 605
3	Kortlopende personeelsbeloningen	30 839	31 788
5	Kortlopende voorzieningen voor ontmanteling	1 232	1 023
3	Kortlopende voorzieningen voor herstructurering	3 045	16 772
3/11	Overige kortlopende verplichtingen	3 498	11 409
6	Te betalen operationele belastingen en heffingen	85 608	110 000
6	Actuele belastingschulden	3 133	56 923
13	Verplichtingen in verband met contracten met klanten	59 415	57 639
	Uitgestelde opbrengsten	2 325	2 610
	Totaal kortlopende verplichtingen	529 993	538 893
	Totaal eigen vermogen en verplichtingen	1 463 166	1 591 653

(*) De Groep heeft IFRS 15 en IFRS 9 voor het eerst toegepast op 1 januari 2018. De Groep heeft IFRS 15 op 1 januari 2016 retroactief toegepast. Volgens die norm wordt vergelijkende informatie aangepast (Zie ook toelichting 13).

1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

in duizend EUR

Ref	31.12.2018	31.12.2017 Aangepast (*)
	Kasstroomen uit bedrijfsactiviteiten	
	Geconsolideerde nettoresultaat	32 431
	Aanpassingen om een aansluiting te verschaffen tussen het nettoresultaat en de kasstromen uit bedrijfsactiviteiten	38 995
6	Operationele belastingen en heffingen	16 401
	Winsten (verliezen) op de verkoop van materiële en immateriële activa	- 1 607
5	Afschrijvingen, waardeverminderingen en bijzondere waardeverminderingen	235 737
	Wijziging in voorzieningen	- 986
	Bijzondere waardevermindering van goodwill	17 865
7	Aandeel in de winst (het verlies) van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	- 337
	Operationele nettovalutatransacties en derivaten	121
8	Nettofinancieringskosten	4 855
6	Winstbelasting	5 870
	Verloning uit aandelen	732
	Bijzondere waardeverminderingverliezen op handels- en overige vorderingen, inclusief contractactiva	6 348
	Wijzigingen in werkkapitaalvereisten	
3	Daling (stijging) in voorraden, bruto	- 3 044
2	Daling (stijging) in handelsvorderingen, bruto	- 17 145
3	Stijging (daling) in handelsschulden	42 262
	Wijzigingen in andere activa en verplichtingen	- 9 764
13	Wijziging in overige activa in verband met contracten met klanten	7 984
13	Wijziging in verplichtingen in verband met contracten met klanten	- 1 838
	Overige kasuitstromen van nettogeldmiddelen	
3	Betaalde operationele belastingen en heffingen	- 25 506
	Betaalde rente en rentegevolgen voor derivaten, netto	- 3 738
6	Betaalde winstbelasting	- 28 988
	Nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten	261 395
	Kasstroomen uit investeringsactiviteiten	
	Aankopen (verkoop) van materiële vaste activa en immateriële activa	
5	Aankoop van materiële vaste activa en immateriële activa	- 179 403
	Stijging (daling) in te betalen vaste activa	- 1 371
	Opbrengsten uit de verkoop van materiële vaste activa en immateriële activa	1 550
	Organische kasstroom (**)	80 621
	Betaalde geldmiddelen voor beleggingen in effecten en overgenomen bedrijven, na aftrek van verworven geldmiddelen	- 4 220
	Opbrengsten uit de verkoop van beleggingen in effecten en bedrijven, na aftrek van verkochte geldmiddelen	100
	Daling (stijging) in effecten en andere financiële activa	110
	Nettokasstromen gebruikt voor investeringsactiviteiten	- 184 884
	Kasstroomen uit financieringsactiviteiten	
8	Aflossingen en terugbetalingen van langlopende schuld	- 50 054
	Stijging (daling) van banktegoeden en kortlopende leningen	14 653
	Inkoop van eigen aandelen	2 476
9	Dividenden uitgekeerd aan de eigenaars van de moedermaatschappij	- 30 007
	Nettokasstromen gebruikt voor financieringsactiviteiten	- 62 932
	Nettowijziging in geldmiddelen en kasequivalenten	13 579
8	Geldmiddelen en kasequivalenten – saldo in het begin van de periode	13 012
	waarvan geldmiddelen	8 726
	waarvan kasequivalenten	4 286
	Wijziging in geldmiddelen en kasequivalenten	13 579
8	Geldmiddelen en kasequivalenten – saldo aan het einde van de periode	26 591
	waarvan geldmiddelen	19 891
	waarvan kasequivalenten	6 700

(*) De Groep heeft IFRS 15 en IFRS 9 voor het eerst toegepast op 1 januari 2018. De Groep heeft IFRS 15 op 1 januari 2016 retroactief toegepast. Volgens die norm wordt vergelijkende informatie aangepast (Zie ook toelichting 13).

(**) Nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten verminderd met de aankoop van materiële en immateriële vaste activa en verhoogd met de verkoop van materiële en immateriële vaste activa.

1.4 Geconsolideerd overzicht van vermogensmutaties

in duizend EUR					
Ref	Kapitaal	Wettelijke reserve	Overgedragen winst	Ingekochte eigen aandelen	Totaal eigen vermogen
	131 721	13 172	399 607	- 2 476	542 024
13			40 591		40 591
	131 721	13 172	440 198	- 2 476	582 615
13			- 659		- 659
	131 721	13 172	439 539	- 2 476	581 956
			32 431		32 431
			- 449		- 449
			31 982		31 982
9				2 476	2 476
			732		732
9			- 30 007		- 30 007
	131 721	13 172	442 246		587 139

in duizend EUR					
Ref	Kapitaal	Wettelijke reserve	Overgedragen winst	Ingekochte eigen aandelen	Totaal eigen vermogen
	131 721	13 172	387 804	- 279	532 418
13			42 661		42 661
	131 721	13 172	430 465	- 279	575 079
			38 995		38 995
			745		745
			39 740		39 740
9				- 2 197	- 2 197
9			- 30 007		- 30 007
	131 721	13 172	440 198	- 2 476	582 615

1.5 Gesegmenteerde informatie

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat voor het jaar afgesloten op 31 december 2018

in duizend EUR				
31.12.2018	Orange België	Orange Luxemburg	Intergroeps-eliminaties	Orange Belgium-groep
Omzet uit retaildiensten	727 641	40 742		768 383
Omzet uit convergente diensten	106 297			106 297
Omzet uit alleen mobiele diensten	583 288	32 954		616 242
Omzet uit alleen vastelijdiensten	33 553	7 788		41 341
Omzet uit IT- en integratiediensten	4 503			4 503
Verkoop van apparatuur	110 407	14 590		124 997
Groothandelsinkomsten	322 576	10 695	- 4 092	329 179
Overige bedrijfsopbrengsten	65 736	896	- 9 388	57 244
Totale omzet	1 226 360	66 923	- 13 480	1 279 803
Directe bedrijfskosten	- 570 156	- 36 339	13 480	- 593 015
Personeelskosten	- 129 757	- 9 758		- 139 515
Indirecte bedrijfskosten	- 246 530	- 14 610		- 261 140
Aangepaste EBITDA	279 917	6 216		286 133
Gerapporteerde EBITDA	272 424	6 132		278 556

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat voor het jaar afgesloten op 31 december 2017

in duizend EUR				
31.12.2017 Aangepast (*)	Orange België	Orange Luxemburg	Intergroeps-eliminaties	Orange Belgium-groep
Omzet uit retaildiensten	671 537	37 430	- 3	708 964
Omzet uit convergente diensten	48 859			48 859
Omzet uit alleen mobiele diensten	583 855	31 662	- 3	615 514
Omzet uit alleen vastelijdiensten	35 327	5 768		41 095
Omzet uit IT- en integratiediensten	3 496			3 496
Verkoop van apparatuur	108 823	16 551		125 374
Groothandelsinkomsten	344 064	9 912	- 3 278	350 698
Overige bedrijfsopbrengsten	67 208	2 353	- 8 246	61 315
Totale omzet	1 191 632	66 246	- 11 527	1 246 351
Directe bedrijfskosten	- 541 894	- 36 956	11 526	- 567 324
Personeelskosten	- 121 331	- 9 649		- 130 980
Indirecte bedrijfskosten	- 241 170	- 11 113	1	- 252 282
Aangepaste EBITDA	287 237	8 528		295 765
Gerapporteerde EBITDA	297 101	8 487		305 588

(*) De Groep heeft IFRS 15 en IFRS 9 voor het eerst toegepast op 1 januari 2018. De Groep heeft IFRS 15 op 1 januari 2016 retroactief toegepast. Volgens die norm wordt vergelijkende informatie aangepast. (Zie ook toelichting 13).

Geconsolideerde staat van financiële positie voor het jaar afgesloten op 31 december 2018

31.12.2018	in duizend EUR			
	Orange België	Orange Luxemburg	Intergroeps-eliminaties	Orange Belgium-groep
Goodwill	16 177	50 864		67 041
Overige immateriële vaste activa	279 424	5 838		285 262
Materiële vaste activa	753 185	19 121		772 306
Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	4 359			4 359
Vaste activa opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	2 538			2 538
Overige	1 253	3 487		4 740
Totaal vaste activa	1 056 936	79 310		1 136 246
Voorraden	26 469	1 241		27 710
Handelsvorderingen	180 665	17 032	- 3 416	194 281
Vooruitbetaalde kosten	5 791	5 568		11 359
Vlottende activa opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	15 026	11 767		26 793
Overige	73 529	5 221	- 11 973	66 777
Totaal vlottende activa	301 480	40 829	- 15 389	326 920
Totaal activa	1 358 416	120 139	- 15 389	1 463 166
Totaal eigen vermogen			587 139	587 139
Langlopende personeelsbeloningen	137			137
Langlopende verplichtingen opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	272 672			272 672
Overige	68 737	4 488		73 225
Totaal langlopende verplichtingen	341 546	4 488		346 034
Te betalen kortlopende vaste activa	51 206	2 089		53 295
Handelsschulden	244 071	25 920	- 3 416	266 575
Kortlopende personeelsbeloningen	29 626	1 213		30 839
Uitgestelde opbrengsten	2 325			2 325
Kortlopende verplichtingen opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	21 041	11 960	- 11 973	21 028
Overige	153 722	2 209		155 931
Totaal kortlopende verplichtingen	501 991	43 391	- 15 389	529 993
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	843 537	47 879	571 750	1 463 166

Geconsolideerde staat van financiële positie voor het jaar afgesloten op 31 december 2017

	in duizend EUR			
31.12.2017 Aangepast (*)	Orange België	Orange Luxemburg	Intergroeps- eliminaties	Orange Belgium- groep
Goodwill	15 574	50 864		66 438
Overige immateriële vaste activa	300 097	3 874		303 971
Materiële vaste activa	789 258	20 676		809 934
Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	4 021			4 021
Vaste activa opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	1 542			1 542
Overige	572	3 487		4 059
Totaal vaste activa	1 111 064	78 901		1 189 965
Voorraden	21 888	3 042		24 930
Handelsvorderingen	185 708	1 496	- 2 368	184 836
Vooruitbetaalde kosten	7 100	3 903		11 003
Vlottende activa opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	8 268	4 812		13 080
Overige	83 560	577	- 9 848	74 289
Totaal vlottende activa	306 524	13 830	- 12 216	308 138
Totaal activa	1 417 588	92 731	- 12 216	1 498 103
Totaal eigen vermogen			582 615	582 615
Langlopende personeelsbeloningen	274			274
Langlopende verplichtingen opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	322 588			322 588
Overige	74 923	4 562		79 485
Totaal langlopende verplichtingen	397 785	4 562		402 347
Te betalen kortlopende vaste activa	52 379	3 831		56 210
Handelsschulden	221 686	5 001	- 2 368	224 319
Kortlopende personeelsbeloningen	28 990	1 027		30 017
Uitgestelde opbrengsten	2 213			2 213
Kortlopende verplichtingen opgenomen in de berekening van de netto financiële schuld	6 134	9 848	- 9 848	6 134
Overige	192 470	1 778		194 248
Totaal kortlopende verplichtingen	503 872	21 485	- 12 216	513 141
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	901 657	26 047	570 398	1 498 103

(*) De Groep heeft IFRS 15 en IFRS 9 voor het eerst toegepast op 1 januari 2018. De Groep heeft IFRS 15 op 1 januari 2016 retroactief toegepast. Volgens die norm wordt vergelijkende informatie aangepast (Zie ook toelichting 13).

2. Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

Toelichting 1: Beschrijving van de activiteiten en grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde financiële staten

1. Beschrijving van de activiteiten

Orange Belgium nv (de uiteindelijke meerderheidsaandeelhouder is Orange sa) is een van de belangrijkste spelers op de telecommarkt in België en Luxemburg. Orange Belgium nv is genoteerd aan de beurs van Brussel (OBEL). Als een convergente speler op de markt levert de onderneming diensten op het gebied van mobiele telecommunicatie, internet en tv aan residentiële klanten, en innovatieve mobiele en vastelijndiensten aan zakelijke klanten en grote ondernemingen. Orange Belgium nv is als provider ook actief in de groothandel van telecomdiensten en verstrekt zijn partners toegang tot zijn infrastructuur en diensten. Het hoogperformante netwerk van Orange Belgium, waarin permanent wordt geïnvesteerd, ondersteunt 2G-, 3G-, 4G- en 4G+-technologie.

Orange Communications Luxembourg sa, een vennootschap naar Luxemburgs recht, werd op 2 juli 2007 door Orange Belgium nv overgenomen. De overname had betrekking op 90% van de aandelen van Orange Communications Luxembourg sa. De resterende 10% van de aandelen is verworven op 12 november 2008. De onderneming consolideert de resultaten van Orange Communications Luxembourg sa voor 100% sinds 2 juli 2007.

Smart Services Network nv (SSN) is een Belgische vennootschap die telecommunicatie- en energiediensten verkoopt, waaronder die van Orange Belgium en Luminus. Het verkoopmodel van SSN is gebaseerd op het principe van netwerkmarketing. SSN beschikt over een netwerk van meer dan 1.000 onafhankelijke consultants.

Smart Services Network nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd opgericht op 30 september 2014. Orange Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 999.900 euro, wat overeenstemt met 9.999 aandelen van de 10.000 aandelen die door de vennootschap zijn uitgegeven. Atlas Services Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 100 euro, wat overeenstemt met 1 aandeel.

In 2016 heeft Orange Belgium nv in de kapitaalverhoging van Smart Services Network nv een inbreng in contanten verricht van 700.000 euro, wat overeenstemt met 7.000 aandelen.

IRISnet cvba is een vennootschap die in juli 2012 werd opgericht in samenwerking met de Brusselse overheden om de activiteiten van de tijdelijke vereniging Irisnet uit te voeren. De vennootschap is verantwoordelijk voor de exploitatie van het glasvezelnetwerk Irisnet 2 en voor de levering van diensten op het gebied van vaste telefonie, gegevensoverdracht (internet, e-mail) en andere netwerkgerelateerde diensten (videoconferenties, videobewaking, enz.).

De overname van de activiteiten vond plaats op 1 november 2012. In deze nieuwe wettelijke structuur heeft Orange Belgium nv een inbreng in contanten verricht van 3.450.000 euro, wat overeenstemt met 345.000 aandelen van de 1.225.000 aandelen die door de vennootschap zijn uitgegeven.

Walcom nv is een residentieel en professioneel distributienetwerk gevestigd in Wallonië. Walcom is gespecialiseerd in de verkoop van telecommunicatieproducten en -diensten aan particulieren via een netwerk van 10 winkels. Het bedrijf is al bijna 20 jaar een exclusieve agent van Orange Belgium.

Walcom nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd op 3 april 2015 overgenomen door Orange Belgium nv. De overname had betrekking op 99,92% van de 1.250 aandelen van Walcom nv. Eén aandeel wordt gehouden door Atlas Services Belgium nv. De onderneming consolideert de resultaten van Walcom nv voor 100% sinds 3 april 2015.

Op 1 juni 2017 heeft Orange Belgium 7 winkels overgenomen van Easy Phone nv, een residentieel en professioneel distributienetwerk gevestigd in Wallonië. Deze 7 winkels zijn geïntegreerd in **Walcom Liège nv** (dat op 29 mei 2017 is opgericht). Walcom nv heeft een inbreng in contanten verricht van 60.885 euro, wat overeenstemt met 99 aandelen van de 100 aandelen die door Walcom Liège nv zijn uitgegeven. Orange Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 615 euro, wat overeenstemt met 1 aandeel. De onderneming consolideert de resultaten van Walcom Liège nv voor 100% sinds 1 juni 2017.

Walcom Business Solutions nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd opgericht op 13 juli 2017. Walcom Business Solutions nv is gespecialiseerd in de verkoop van telecommunicatieproducten en -diensten voor de professionele markt. Orange Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 60.885 euro, wat overeenstemt met 99 aandelen van de 100 aandelen die door Walcom Business Solutions nv zijn uitgegeven. Walcom nv heeft een inbreng in contanten verricht van 615 euro, wat overeenstemt met 1 aandeel. De onderneming consolideert de resultaten van Walcom Business Solutions nv voor 100% sinds 13 juli 2017.

A3Com nv was reeds een exclusieve agent van Orange Belgium, gespecialiseerd in de verkoop van telecomproducten en -diensten aan residentiële klanten via een netwerk van 12 Orange-shops in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. A3Com nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd op 30 september 2017 overgenomen door Orange Belgium nv. De overname had betrekking op 100% van de 630 aandelen van A3Com nv. De onderneming consolideert de resultaten van A3Com nv voor 100% sinds 1 oktober 2017.

A&S Partners nv, eveneens een bestaande agent van Orange Belgium, biedt telecommunicatiediensten aan b2b-klanten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest via een speciaal verkoopteam van 35 professionals onder de naam AS Mobility. A&S Partners nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd op 30 september 2017 overgenomen door Orange Belgium nv. De overname had betrekking op 100% van de 620 aandelen van A&S Partners nv. De onderneming consolideert de resultaten van A&S Partners nv voor 100% sinds 1 oktober 2017.

Op 29 juni 2016 heeft Orange Belgium nv ingetekend op het kapitaal van **Belgian Mobile ID nv** (voor 6,28% of 1.745.853,92 euro), samen met vier banken en twee andere mobiele-telecomoperatoren, om samen een systeem voor mobiele identificatie tot stand te brengen voor zowel particuliere als professionele gebruikers. Met deze mobiele oplossing wil Belgian Mobile ID nv het voor iedereen met een mobiele telefoon en een bankrekening of een eID eenvoudiger maken om digitaal in te loggen, transacties te verrichten en zelfs documenten te ondertekenen. In 2018 heeft Orange Belgium nv een verdere inbreng in contanten verricht in de kapitaalverhoging van Belgian Mobile ID nv, voor 1.846.294,43 euro (of 10% van het totale aantal aandelen).

Orange Belgium nv houdt, direct of indirect (bijvoorbeeld via andere dochterondernemingen), minder dan 20 procent van de stemrechten van Belgian Mobile ID nv. Als dusdanig wordt verondersteld dat Orange Belgium nv geen invloed van betekenis uitoefent. Bovendien is het genereren van meerwaarde niet het belangrijkste doel van de investering in Belgian Mobile ID nv.

2. Consolidatiekring

De moedermaatschappij en de hierna vermelde dochterondernemingen maken per 31 december 2018 deel uit van de consolidatiekring:

Orange Belgium nv

Moedermaatschappij, opgericht naar Belgisch recht
Naamloze vennootschap met publiek verhandelde aandelen
Bourgetlaan 3
B – 1140 Brussel
België
Ondernemingsnummer: BE 0456 810 810

Orange Communications Luxembourg sa

100% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
8, rue des Mérovingiens
L – 8070 Bertrange
Luxemburg
Ondernemingsnummer: LU 19749504

IRISnet cvba

28,16% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
Geboekt volgens de vermogensmutatiemethode
Kunstlaan 21
B – 1000 Brussel
België
Ondernemingsnummer: BE 0847 220 467

Smart Services Network nv

99,99% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
Bourgetlaan 3
B – 1140 Brussel
België
Ondernemingsnummer: BE 0563 470 723

Walcom nv

99,92% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
 Friddericht 10
 B – 6700 Arlon
 België
 Ondernemingsnummer: BE 0424 071 231

Walcom Liège nv

99% van de aandelen is in handen van Walcom nv
 1% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
 Friddericht 10
 B – 6700 Arlon
 België
 Ondernemingsnummer: BE 0676 407 724

Walcom Business Solutions nv

99% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
 1% van de aandelen is in handen van Walcom nv
 Bourgetlaan 3
 B – 1140 Brussel
 België
 Ondernemingsnummer: BE 0678 686 036

A3Com nv

100% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
 Waterlooosesteenweg 851
 B – 1180 Brussel
 België
 Ondernemingsnummer: BE 0471 336 856

A&S Partners nv

100% van de aandelen is in handen van Orange Belgium nv
 Crocqstraat 72
 B – 1200 Brussel
 België
 Ondernemingsnummer: BE 0885 920 794

Er zijn geen aanzienlijke beperkingen op de activa en verplichtingen van de dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures die deel uitmaken van de consolidatiekring.

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de overnamedatum, dus vanaf de datum waarop de Groep de zeggenschap verwerft, tot de datum waarop de Groep niet langer de zeggenschap heeft.

Toestemming voor de publicatie van de financiële staten

Op 27 maart 2019 heeft de raad van bestuur van Orange Belgium nv de geconsolideerde financiële staten van 2018 nagezien en ze vrijgegeven voor publicatie.

De geconsolideerde financiële staten van 2018 zullen op 2 mei 2019 worden voorgelegd aan de algemene vergadering van aandeelhouders, die de geconsolideerde financiële staten na publicatie nog kan wijzigen.

3. Grondslag voor de opstelling

De geconsolideerde financiële staten worden gepresenteerd in duizend euro tenzij anders vermeld. De functionele en rapporteringsvaluta van de Groep is de euro. Elke entiteit binnen de Groep stelt haar financiële staten in deze functionele valuta op.

Overeenstemmingsverklaring

De geconsolideerde financiële staten van Orange Belgium nv en al zijn dochterondernemingen zijn opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en met de wettelijke en reglementaire vereisten die van toepassing zijn in België.

De toegepaste grondslagen bij de opstelling van de financiële gegevens voor het boekjaar 2018 zijn gebaseerd op:

- alle standaarden en interpretaties die zijn goedgekeurd door de Europese Unie en die verplicht moeten worden toegepast vanaf 1 januari 2018;
- de volgens de IFRS toegestane alternatieven voor opname en waardering:

Standaard		Gebruikt alternatief
IAS 1	Toerekeningskosten op operationele verplichtingen (personeelsbeloningen, milieuverplichtingen)	Indeling als financiële kosten
IAS 2	Voorraden	Waarderingen van voorraden bepaald door de methode van de gewogen gemiddelde kosten per eenheid.
IAS 7	Betaalde rente en ontvangen dividenden	Indeling als nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten
IAS 16	Materiële vaste activa	Waardering tegen geamortiseerde historische kostprijs
IAS 38	Immateriële activa	Waardering tegen geamortiseerde historische kostprijs

Als er geen standaard of interpretatie voor financiële verslaggeving beschikbaar is, maakt het management gebruik van oordeelsvorming om een grondslag voor financiële verslaggeving op te stellen en toe te passen die relevante en betrouwbare informatie oplevert, zodat de financiële staten:

- een getrouw beeld geven van de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van de Groep;
- de economische realiteit van transacties weerspiegelen;
- neutraal zijn;
- voorzichtig zijn opgesteld; en
- in alle materiële opzichten volledig zijn.

Dit is de eerste jaarrekening van de Groep waarbij IFRS 15 en IFRS 9 zijn toegepast. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving worden hierna beschreven en in toelichting 13 'Belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving'.

Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving en informatieverschaffing

De grondslagen voor financiële verslaggeving en de berekeningsmethoden die zijn gehanteerd voor de opstelling van de geconsolideerde financiële staten zijn gewijzigd ten opzichte van degene die gehanteerd zijn voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening voor het jaar afgesloten op 31 december 2017. Meer specifiek is de presentatie van het overzicht van het totaalresultaat in overeenstemming gebracht met de gewijzigde interne rapporteringsindeling die wordt gebruikt door de moedermaatschappij, Orange sa, en worden er overeenkomende grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt.

De wijzigingen hebben betrekking op de rubriek 'Totale omzet' van de financiële staten. De totale omzet wordt nu als volgt opgesplitst:

- (1) Omzet uit retaildiensten bestaat uit **omzet uit convergente diensten, alleen mobiele diensten, alleen vastelijnendiensten en IT- en integratiediensten.**

Een **convergent (b2c-)aanbod** wordt gedefinieerd als een combinatie van ten minste breedbandtoegang en een abonnement voor mobiele telefonie. Omzet uit **alleen mobiele diensten** is omzet uit mobiele aanbiedingen en m2m-verbindingen. Omzet uit **alleen vastelijnendiensten** omvat (i) vast breedbandinternet, (ii) vast smalbandinternet en (iii) data-infrastructuur, beheerde netwerken en inkomende oproepen naar callcenters voor customer relations. **Omzet uit IT- en integratiediensten** wordt gedefinieerd als omzet uit collaboratieve diensten, applicatiediensten, hosting, clouddiensten, beveiligingsdiensten, videoconferenties en m2m-diensten.

- (2) **Omzet uit de verkoop van apparatuur** wordt gedefinieerd als omzet uit de verkoop van alle mobiele en vaste apparatuur.
- (3) **Groothandelsinkomsten** betekent omzet bij externe telecomoperatoren voor (i) mobiele activiteiten: inkomende roamingoproepen en roaming van bezoekers, binnenlandse mobiele interconnectie en mvno, en voor (ii) diensten voor vastelijnooperatoren.
- (4) **Overige opbrengsten** omvatten: (i) verkopen van apparatuur aan verkopers en handelaars, (ii) omzet uit de portaal-site of uit online reclame, (iii) activiteiten van transversale bedrijfssegmenten en (iv) overige diverse bedrijfsopbrengsten.

De Groep heeft IFRS 15 Opbrengsten van contracten met klanten en IFRS 9 Financiële instrumenten vanaf 1 januari 2018 voor het eerst toegepast. We verwijzen naar toelichting 13 voor meer informatie.

Ondanks hun beperkte impact op de activiteiten die door de Groep worden uitgevoerd, zijn de volgende nieuwe wijzigingen in de IFRS ook in aanmerking genomen bij de opstelling van de geconsolideerde financiële staten:

- IFRIC 22 Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS-standaarden (cyclus van 2014-2016): Wijzigingen in IFRS 1 en IAS 28
- Wijzigingen in IFRS 2 Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties
- Wijzigingen in IFRS 4 Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten
- Wijzigingen in IAS 40 Overdracht van vastgoedbeleggingen

Standaarden en interpretaties die na 31 december 2018 verplicht moeten worden toegepast en waarvoor de Groep niet heeft gekozen voor vervroegde toepassing

Van al deze standaarden en interpretaties zou IFRS 16 een invloed kunnen hebben op de toekomstige geconsolideerde financiële staten van de Groep. Voor deze standaard geldt er binnen de Groep een speciaal project:

IFRS 16 Lease- overeenkomsten (1 januari 2019)	<p>Deze standaard introduceert bepalingen die een aanzienlijke invloed hebben op de financiële verslaggeving van leaseovereenkomsten en op de financiële maatstaven van de leasingnemers.</p> <p>Op de leveringsdatum van het door de leasinggever toegekende gebruiksrecht, dienen leasingnemers al hun leaseovereenkomsten administratief te verwerken als een actief in ruil voor een financiële verplichting, zoals voor een financiële leaseovereenkomst volgens IAS 17.</p> <p>Voor de toepassing van IFRS 16 geldt er binnen de Groep een speciaal project. Na de voltooiing van de analyse en de beslissing over het toepassingsgebied (nog steeds vatbaar voor nieuwe interpretaties) is de Groep in 2018 begonnen met de invoering en toepassing van de specifieke tools voor de administratieve verwerking van leaseovereenkomsten. Per 31 december 2018 legt de Groep de laatste hand aan de inventarisatie van overeenkomsten, de toepassing van de tools en de verzameling van gegevens zodat ze vanaf 2019 financiële staten kan presenteren in overeenstemming met IFRS 16.</p> <p>Om het toepassingsgebied van deze nieuwe standaard vast te stellen, heeft de Groep al haar leaseovereenkomsten (volgens IAS 17) en servicecontracten geanalyseerd om vast te stellen of deze overeenkomsten een leasecomponent bevatten. De Groep definieert een contract als een leaseovereenkomst indien het aan de leasingnemer het recht verleent om de zeggenschap over het gebruik van een geïdentificeerd actief uit te oefenen.</p> <p>Na deze analysefase heeft de Groep vier hoofdcategorieën van leaseovereenkomsten gedefinieerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vastgoed: verkooppunten, kantoorgebouwen, technische gebouwen; ▪ mobiel netwerk: terreinen, bepaalde contracten met 'tower companies'; ▪ vast netwerk: toegang tot het lokale net, colocatie in technisch gebouw, bepaalde dark-fibercontracten; ▪ algemene kosten: voertuigen, technische voertuigen, datacenter. <p>Vanaf 1 januari 2019 zal de Groep (als leasingnemer) al haar leaseovereenkomsten opnemen met behulp van een uniek model waarbij een actief in de balans wordt opgenomen voor het gebruiksrecht van de geleasede activa tegenover een verplichting voor de overeenstemmende leaseverplichtingen.</p> <p>De boekhoudkundige waardering van deze balansposten is afhankelijk van de volgende factoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de beoordeling van de duur die voor elk contract moet worden gebruikt. Deze duur stemt overeen met de niet-opzegbare leaseperiode, plus de perioden van enige optie tot verlenging die de leasingnemer met redelijke zekerheid kan uitoefenen en enige optie om de leaseovereenkomst op te zeggen waarvan de leasingnemer zeker weet dat die niet zal worden uitgeoefend. Bij de definitie van deze contractduur moet ook rekening worden gehouden met de wetten en praktijken in elk rechtsgebied of in elke activiteitensector in verband met de duur van een vaststaande toezegging die door leasinggevers wordt toegekend; ▪ de combinatie van de vaste en variabele componenten van contractuele betalingen; ▪ de vaststelling van de marginale rentevoet als de impliciete rente van het contract niet eenvoudig kan worden vastgesteld. <p>Ook heeft de Groep ervoor gekozen om de twee vrijstellingen toe te passen die door de standaard inzake leaseovereenkomsten worden voorgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ contracten met een duur van minder dan 12 maanden; ▪ contracten waarvoor de nieuwwaarde van het onderliggende actief circa 5.000 euro bedraagt. <p>De standaard heeft niet alleen gevolgen voor de staat van financiële positie, maar heeft ook een invloed op de winst-en-verliesrekening (afschrijving van met een gebruiksrecht overeenstemmende activa en rentelasten op leaseverplichtingen in plaats van kosten van operationele leaseovereenkomsten, versneld in kosten nemen van rente) en het kasstroomoverzicht (alleen rentelasten blijven een invloed hebben op de kasstromen uit bedrijfsactiviteiten, er zijn geen gevolgen voor de kasstromen uit investeringsactiviteiten, terwijl de kasstromen uit financieringsactiviteiten worden beïnvloed door de terugbetaling van de schuld).</p> <p>De Groep zal IFRS 16 toepassen vanaf 1 januari 2019 met behulp van de vereenvoudigde retroactieve methode, zonder vergelijkende informatie uit vorige perioden aan te passen. De Groep volgt de huidige besprekingen bij het IFRIC en de IASB, en schat de gevolgen die voortvloeien uit de opname van de leaseverplichting en het gebruiksrecht in verband met leaseovereenkomsten voor het beginsaldo van de balans op 260 tot 330 miljoen euro. Voorts zal de Groep vanaf de overgang uitgestelde belastingen opnemen tijdens de eerste opname van het gebruiksrecht en de leaseverplichting. Het effect op het eigen vermogen zou per 1 januari 2019 niet materieel moeten zijn.</p> <p>Deze effecten op de overgangdatum zijn niet direct vergelijkbaar met de niet in de balans opgenomen verbintenissen zoals gepresenteerd in toelichting 10 over de verbintenissen in verband met operationele leaseovereenkomsten. Het belangrijkste verschillen zijn het toepassingsgebied, de waarderingmethoden van leasebetalingen en de vaststelling van de leaseperiode (meer specifiek de periode waarvan de verlenging als 'redelijk zeker' wordt beschouwd).</p>
---	--

Raadpleeg toelichting 13 – Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving voor andere nieuwe standaarden en interpretaties die gepubliceerd zijn, maar nog niet van toepassing zijn.

Grondslag voor de opstelling

Om verschillen te vermijden in de informatie die door de Orange Belgium-groep en haar meerderheidsaandeelhouder Orange sa wordt gepubliceerd, hanteert de Orange Belgium-groep een rapporteringsindeling en rapporteringsstandaarden die vergelijkbaar zijn met degene die worden gebruikt door Orange sa.

4. Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de financiële staten van de Groep in overeenstemming met de IFRS vereist dat het management bepaalde oordelen vormt, schattingen maakt en veronderstellingen doet die een invloed hebben op de in de financiële staten opgenomen bedragen en toelichtingen.

Oordelen bij de toepassing van grondslagen voor financiële verslaggeving

Bij de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Groep heeft het management geen significante oordelen gevormd of veronderstellingen gedaan over de toekomst en andere belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden op de balansdatum die een aanmerkelijk risico in zich dragen van een materiële aanpassing van de boekwaarde van de activa en verplichtingen in het volgende boekjaar, behalve voor:

- omzet: splitsing van de mobiele component en de dienstencomponent van de transactieprijs en de identificatie van afzonderlijke of niet-afzonderlijke prestatieverplichtingen. Zie toelichting 13 – 1.21.

Belangrijke schattingen en veronderstellingen

De schattingen die op elke verslagdatum zijn gemaakt, geven een beeld van de situatie op die datum (bijv. marktprijzen, rentevoeten en wisselkoersen). Hoewel het management deze schattingen uitvoert met de best mogelijke kennis van de actuele gebeurtenissen en de acties die Orange Belgium kan ondernemen, kunnen de werkelijke resultaten afwijken van die schattingen.

Bijzondere waardevermindering van niet-financiële activa

De test die de Groep gebruikt om goodwill te testen op bijzondere waardeverminderingen is gebaseerd op berekeningen van de bedrijfswaarde op basis van een gediscoteerd kasstroommodel. De kasstromen worden berekend op basis van de financiële prognoses voor de volgende vijf jaar en omvatten geen herstructureringskosten waartoe de Groep zich nog niet heeft verbonden, noch belangrijke toekomstige investeringen waardoor de activabasis van de geteste kasstroomgenererende eenheid aanzienlijk zou toenemen. De realiseerbare waarde is zeer gevoelig voor de disconteringsvoet die voor het gediscoteerde-kasstroommodel wordt gebruikt, alsook voor de verwachte toekomstige instromen van kasmiddelen en het groeipercentage gebruikt voor extrapolatiedoeleinden. De voornaamste veronderstellingen gebruikt om de realiseerbare waarde van de verschillende kasstroomgenererende eenheden te bepalen, worden verder uitgelegd in toelichting 4.

Vaste activa – beoordeling van de gebruiksduur

Bij de beoordeling van de gebruiksduur van activa wordt rekening gehouden met de veranderingen in het technologische, reglementaire of economische klimaat (technologieën met grotere bandbreedte, migratie van radiotechnologie, ...). Zie toelichting 5.

Voorziening voor ontmanteling van netwerksites

De Groep heeft een voorziening voor verplichtingen uit hoofde van de ontmanteling van netwerksites opgenomen voor het gehuurde gebouw aan de Bourgetlaan en de verschillende antennesites. Om het bedrag van de voorziening te bepalen, zijn er veronderstellingen en schattingen nodig voor de disconteringsvoeten en de verwachte kosten voor de ontmanteling en de verwijdering van alle installaties (zie toelichting 5).

Beëindiging van contracten

Wegens wijzigingen in de gebruikte distributiekanaal waren er schattingen over de beëindiging van distributiecontracten vereist om het resultaat van de onderhandelingen en de waardering van de kosten van de beëindiging te beoordelen (zie toelichting 3).

Omzet

Schatting van de duur van juridisch bindende rechten en verplichtingen (zie toelichting 13 – 1.21)

Operationele belastingen: pylonen

Sinds 1997 heffen gemeenten en provincies jaarlijks lokale belastingen op masten, pylonen en antennes. Deze belastingen zijn geen winstbelastingen en worden geboekt als operationele belastingen. Bijgevolg hebben ze een negatieve invloed op de winst vóór belasting.

Wanneer een aanslagbiljet wordt ontvangen, worden de daarmee gepaard gaande kosten geboekt. Als er geen aanslagbiljet wordt ontvangen, worden de kosten gebaseerd op het aanslagbiljet van het vorige jaar. De verplichting uit hoofde van de belasting op pylonen vervalt wanneer de onderneming binnen drie jaar geen aanslagbiljet ontvangt. Aangezien alle aanslagbiljetten worden betwist, wordt er rente berekend op het wettelijke belastingtarief. Wanneer de zaak procedureel wordt gesloten, worden de basis en de rente teruggeboekt.

Deze methode wordt nog steeds gebruikt voor Vlaanderen en voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en gold tot 2013 ook voor Wallonië. Sinds 2014 is deze belasting, geïntroduceerd door een decreet van het Waalse Gewest, een gewestelijke belasting. Op 22 december 2016 hebben de drie mobiele operatoren en de Waalse regering een principeakkoord gesloten over de belasting van mobiele infrastructuur en over de schikking van het geschil over de Waalse gewestelijke belastingen voor 2014. Orange Belgium verbindt zich ertoe om een bedrag van 16,1 miljoen euro te betalen over een periode van 4 jaar (van 2016 tot 2019) en om een extra bedrag van 20 miljoen euro te investeren in telecominfrastructuur in Wallonië in de periode tussen 2016 en 2019. Op zijn beurt verbindt het Waalse Gewest zich ertoe om niet langer belasting te heffen op telecominfrastructuren en een wettelijk, reglementair en administratief kader te creëren voor een vlotte aanwending ervan. Bovendien zal het Waalse Gewest gemeenten en provincies ontmoedigen om belastingen te heffen op telecominfrastructuur. De operatoren zullen het recht hebben om dergelijke lokale belastingen die in 2016 tot 2019 door Waalse gemeenten of provincies zijn geheven, in mindering te brengen op de schikking van 2019 en de investeringsbedragen.

Gezien de onzekerheden over het wettelijke karakter en het bedrag van de belastingen op pylonen, en onder andere in aanmerking nemend dat deze belasting niet volledig betaalbaar is in het begin van elk boekjaar en in werkelijkheid niet is betaald, blijft Orange Belgium dit risico administratief verwerken als een risico in overeenstemming met IAS 37 (Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen). Het risico over het volledige jaar wordt echter geschat en in het begin van elk jaar opgenomen als een verplichting en als kosten. Rentekosten in verband met de niet-betaling van deze belasting worden nog steeds maandelijks opgenomen.

De voorziening voor belasting op pylonen wordt elk kwartaal opnieuw beoordeeld (zie ook toelichting 3 en 6) met behulp van voorzichtige veronderstellingen over de beste schattingen op basis van de evolutie van het gewestelijke fiscale kader, de verschillende rechtszaken en de ontvangen nieuwe aanslagbiljetten. Het management herziet de schattingen indien de onderliggende veronderstellingen veranderen als gevolg van nieuwe informatie of gebeurtenissen. Bijgevolg kunnen de gemaakte schattingen per 31 december 2018 later worden gewijzigd.

Toelichting 2: Omzet en (handels)vorderingen

Omzet

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
België	1 226 360	1 191 632
Omzet uit retaildiensten	727 641	671 537
Omzet uit convergente diensten	106 297	48 859
Omzet uit alleen mobiele diensten	583 288	583 855
Omzet uit alleen vastelijndiensten	33 553	35 327
Omzet uit IT- en integratiediensten	4 503	3 496
Verkoop van apparatuur	110 407	108 823
Groothandelsinkomsten	322 576	344 064
Overige bedrijfsopbrengsten	65 736	67 208
Luxemburg	66 923	66 246
Omzet uit retaildiensten	40 742	37 430
Omzet uit alleen mobiele diensten	32 954	31 662
Omzet uit alleen vastelijndiensten	7 788	5 768
Verkoop van apparatuur	14 590	16 551
Groothandelsinkomsten	10 695	9 912
Overige bedrijfsopbrengsten	896	2 353
Intersegmenteliminaties	- 13 480	- 11 527
Totaal	1 279 803	1 246 351

De totale geconsolideerde omzet van Orange Belgium bedroeg 1.279,8 miljoen euro in 2018, tegenover 1.246,4 miljoen euro in 2017, een stijging van 2,6% jaar-op-jaar. Zonder de impact van de roamingverordening van 26,2 miljoen euro in 2018 zou de totale geconsolideerde omzet met 4,7% zijn gestegen in vergelijking met 2017. Behalve dit roamingeffect werd het volledig jaar 2018 ook negatief beïnvloed door de lagere mvno-inkomsten (voor 27,9 miljoen euro). Als we deze impact ook in aanmerking nemen, is de onderliggende groei van de omzet zelfs nog groter, namelijk 6,9% jaar-op-jaar.

De omzet uit retaildiensten van Orange Belgium (d.w.z. alleen mobiele diensten, alleen vastelijndiensten, convergente diensten en IT- en integratiediensten) bedroeg 768,4 miljoen euro in 2018, tegenover 709,0 miljoen euro in 2017, een stijging van 8,4% jaar-op-jaar. Zonder de bovenvermelde impact van de roamingverordening zou de geconsolideerde totale omzet uit diensten van Orange Belgium in 2018 echter met 11,8% zijn gestegen in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, een weerspiegeling van de geslaagde positionering van de onderneming als 'bold challenger'. Het aantal klanten met een mobiel abonnement (zonder m2m) steeg met 154 duizend tot 2,5 miljoen abonnees. Het vereenvoudigde mobiele aanbod van Orange Belgium bleef klanten overtuigen om tariefplannen in het middensegment en het hoogwaardige segment af te sluiten. Voor deze tariefplannen gelden er royale bel- en datalimieten, en een betere klantentevredenheid en klantenbinding. Hoewel er geen promotieactiviteiten werden georganiseerd, is de omzet uit convergente diensten ruimschoots verdubbeld (+117,6%).

De geconsolideerde omzet uit alleen vaste diensten en de verkoop van apparatuur stabiliseerde op respectievelijk 41,3 miljoen euro (in vergelijking met 41,1 miljoen euro in 2017) en 125,0 miljoen euro (in vergelijking met 125,4 miljoen euro in 2017).

De geconsolideerde groothandelsinkomsten van Orange Belgium bedroegen 329,2 miljoen euro in het volledig jaar 2018, tegenover 350,7 miljoen euro vorig jaar, een daling van 6,1% jaar-op-jaar, die voornamelijk kan worden toegeschreven aan de lagere mvno-inkomsten.

Het jaar-op-jaarverschil in de overige opbrengsten van Orange Belgium is in 2018 negatief beïnvloed door de lagere tarieven die Orange Belgium in rekening brengt aan procureurs, rechtbanken, enz.

Handelsvorderingen

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Handelsvorderingen - brutowaarde	226 738	229 213
Voorziening voor dubieuze debiteuren	- 32 457	- 44 377
Totaal handelsvorderingen	194 281	184 836

Vervaldagenbalans

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Nog niet vervallen	127 558	131 323
Minder dan 180 dagen	27 401	24 146
Tussen 180 en 360 dagen	12 130	15 047
Meer dan 360 dagen	27 192	14 320
Totaal handelsvorderingen	194 281	184 836

Wijziging in de voorziening voor handelsvorderingen

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Voorzieningen voor handelsvorderingen – saldo in het begin van de periode	- 44 377	- 44 899
Nettotoevoeging met impact op de winst-en-verliesrekening	- 6 348	- 7 382
Verliezen op handelsvorderingen	19 499	7 904
Aanpassingen IFRS 9	- 1 231	
Voorzieningen voor handelsvorderingen – saldo aan het einde van de periode	- 32 457	- 44 377

Raadpleeg toelichting 12 voor informatie over de voorwaarden in verband met vorderingen op verbonden partijen.

Handelsvorderingen zijn renteloos en worden meestal via domiciliëring ontvangen (56% van de omzet uit diensten wordt geïnd via domiciliëring). Handelsvorderingen die niet via domiciliëring betaald worden, hebben meestal een termijn van 30 dagen einde maand.

De Groep is niet afhankelijk van belangrijke klanten, aangezien geen enkele klant meer dan 10% van de geconsolideerde omzet van de onderneming vertegenwoordigt. Het klantenrisico is gespreid over meer dan 4 miljoen klanten.

De handelsvorderingen bedroegen eind 2018 194,3 miljoen euro, in vergelijking met 184,8 miljoen euro aan het einde van 2017. De daling in de brutowaarde van de handelsvorderingen is het gevolg van een combinatie van factoren. In 2018 verkocht de Groep een aantal schuldbewakingsdossiers aan een kredietbeheerder voor een bedrag van 19,3 miljoen euro. Dit effect werd gedeeltelijk tenietgedaan toen er openstaande kortingen van telecomoperatoren werden heringedeeld van schulden naar vorderingen bij Orange Luxembourg als gevolg van formeel overeengekomen nettingovereenkomsten (impact van 11,7 miljoen euro) en omdat er minder kredietnota's moesten worden uitgegeven, voor 4 miljoen euro.

Het grotere aantal nettovorderingen op meer dan 360 dagen is voornamelijk toe te schrijven aan openstaande facturen voor roaming voor twee grote telecomoperatoren (4 miljoen euro) en omdat er minder kredietnota's moesten worden uitgegeven aan een mvno (2,6 miljoen euro).

De voorziening voor dubieuze debiteuren daalde aanzienlijk tot 32,5 miljoen euro door de verkoop van de bovenvermelde oude schuldbewakingsdossiers.

Sinds 2017 heeft Orange Belgium nv een factoringovereenkomst met Belfius Commercial Finance. De in aanmerking komende handelsvorderingen hielden verband met de 400 grootste b2b-Airtime-klanten (gefactorde vorderingen van circa 1,6 miljoen euro per 31 december 2018, tegenover 2 miljoen euro per 31 december 2017). IFRS 9 voorziet vereisten voor de beoordeling of en in welke mate een financieel actief niet langer moet worden opgenomen. Op basis van het feitelijke patroon en de analyse van het management zijn alle risico's en voordelen van de vorderingen in wezen overgedragen en is het bijgevolg mogelijk om ze niet langer op te nemen.

Overige activa

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Vooruitbetalingen	627	583
Betaalde borgstellingen	1 410	729
Overige	2 025	2 087
Totaal overige activa	4 062	3 399
waarvan overige vaste activa	1 410	729
waarvan overige vlottende activa	2 652	2 670

De stijging in de overige vaste activa is toe te schrijven aan betaalde borgstellingen van 0,7 miljoen euro in verband met een garantieovereenkomst in contanten.

Toelichting 3: Kosten, vooruitbetaalde kosten en voorraden

Directe bedrijfskosten

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Aankoop van apparatuur	- 187 438	- 187 208
Overige directe bedrijfskosten	- 399 229	- 372 734
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige vorderingen, inclusief contracten	- 6 348	- 7 382
Totaal directe bedrijfskosten	- 593 015	- 567 324

De directe bedrijfskosten stegen in 2018 met 4,5% jaar-op-jaar tot 593,0 miljoen euro, in vergelijking met 567,3 miljoen euro een jaar voordien.

Aankoop van apparatuur

De kosten in verband met de aankoop van apparatuur, voornamelijk toestellen, zijn stabiel gebleven op 187,4 miljoen euro.

Overige directe bedrijfskosten

De overige directe bedrijfskosten, die voornamelijk bestaan uit interconnectiekosten, commissies en kosten van content, stegen met 7,1% jaar-op-jaar.

Interconnectiekosten

De interconnectiekosten stegen met 6,9 miljoen euro tot 275,5 miljoen euro, aangezien de hogere roamingkosten (11,3 miljoen euro) niet volledig werden gecompenseerd door de lagere kosten van uitgaande sms-berichten.

Commissies

De kosten in verband met commissies daalden in 2018 met 8,1 miljoen euro tot 41,1 miljoen euro. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de impact van de integratie van de distributiepartners (A3Com en A&S Partners) op het volledige jaar.

Kosten van content

De tv-contentstrategie van Orange Belgium is voornamelijk gebaseerd op de ontwikkeling van partnerships met houders van rechten en uitgevers van diensten. Orange Belgium legt zich voornamelijk toe op zijn rol om content te verzamelen en te verspreiden om zijn klanten betere diensten te kunnen aanbieden. De kosten van televisiecontent bedroegen 13,9 miljoen euro in 2018 in vergelijking met 8,2 miljoen euro in 2017. Deze stijging sluit aan bij het steeds grotere aantal klanten van het digitale tv-aanbod (Love) van Orange Belgium in 2018.

Bijzondere waardevermindervers verliezen op handels- en overige vorderingen, inclusief contractactiva

De kosten in verband met dubieuze debiteuren bedroegen 6,4 miljoen euro in 2018 in vergelijking met 7,3 miljoen euro in 2017. In 2018 werden de kosten van dubieuze debiteuren positief beïnvloed door de aanhoudende inspanningen op het gebied van de inning van facturen (zie ook toelichting 2 – Handelsvorderingen).

Connectiviteit

De connectiviteitskosten stegen in 2018 met 19,2 miljoen euro tot 60,7 miljoen euro. Dit is voornamelijk het gevolg van de hogere groothandelsvergoedingen voor kabeltoegang in verband met het convergente Love-aanbod.

Vooruitbetaalde kosten

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Vooruitbetaalde goederen en diensten	10 010	9 662
Vooruitbetaalde spectrumvergoedingen	1 349	1 341
Totaal vooruitbetaalde kosten	11 359	11 003

De vooruitbetaalde kosten bleven op hetzelfde niveau als in 2017.

Voorraden

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Brutovoorraden	29 109	26 065
Afschrijvingen	- 1 399	- 1 135
Totaal Voorraden	27 710	24 930
Voorraden – tenlasteneming van de kosten tijdens de periode	- 184 811	- 184 871

De brutovoorraden stegen voornamelijk door de hogere voorraden van mobiele apparatuur (toestellen) aan het einde van het jaar. De reserve voor verouderde en weinig verkochte artikelen (1,4 miljoen euro) lag in 2018 iets hoger dan in 2017.

Handelsschulden en overige kortlopende verplichtingen

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Handelsschulden	266 575	224 319
Bezoldigingen en ontslagvergoedingen	2 985	2 641
Prestatie- en winstdelingsbonus, pensioenen	7 777	8 421
Socialezekerheidsbijdragen	5 420	4 901
Vakantiegeld	14 511	13 967
Overige	146	87
Kortlopende personeelsbeloningen	30 839	30 017
Kortlopende voorzieningen voor herstructurering	3 045	1 812
Overige kortlopende verplichtingen	3 498	12 667
Actuele belastingschulden	3 133	23 259
Uitgestelde opbrengsten	2 325	2 213

Handelsschulden zijn niet-rentedragend en worden doorgaans afgewikkeld binnen een termijn van 30 tot 60 dagen. De handelsschulden stegen met 42,3 miljoen euro in vergelijking met 2017. Dit komt door de hogere schulden voor roaming vanwege de aanzienlijke toename van het verkeer bij andere telecomoperatoren (meer data en spraak) van 7 miljoen euro, de hogere uitstaande schulden bij een aantal leveranciers aan het einde van het jaar (impact van 14 miljoen euro), en de herindeling van openstaande kortingen van telecomoperatoren van schulden naar vorderingen bij Orange Luxembourg (impact van 11,7 miljoen euro) (zie ook toelichting 2 – Handelsvorderingen).

De kortlopende personeelsbeloningen zijn in 2018 vrijwel stabiel gebleven. De stijging van 0,8 miljoen euro is voornamelijk toe te schrijven aan een periodeverschuiving in de betaling van sociale zekerheidsbijdragen en openstaande facturen bij verzekeringsondernemingen.

Als gevolg van de wet van 18 december 2015 zijn minimumrendementen als volgt door de werkgever gewaarborgd:

- voor de betaalde bijdragen vanaf 1 januari 2016, een nieuw variabel minimumrendement op basis van de OLO-tarieven, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Gezien de lage OLO-tarieven van de afgelopen jaren is het rendement aanvankelijk vastgesteld op 1,75%.
- voor de betaalde bijdragen tot eind december 2015 blijven de voorheen geldende wettelijke rendementen (respectievelijk 3,25% en 3,75% op de werkgevers- en werknemersbijdragen) gelden tot de pensioendatum van de deelnemers.

Gezien de gewaarborgde minimumrendementen komen die regelingen in aanmerking als toegezegde-bijdragenregelingen.

Om ervoor te zorgen dat de van kracht zijnde toegezegde-bijdragenregeling aan de deelnemers op de datum van hun vertrek het wettelijk verplichte minimumrendement garandeert, heeft Orange Belgium een volledige actuariële berekening volgens de 'projected unit credit'-methode laten uitvoeren. De actuaaris heeft prognoses opgesteld volgens een vooraf bepaalde methode en uitgaande van bepaalde veronderstellingen. Uit dit verslag blijkt dat de gecumuleerde reserves voldoende zijn om enig tekort in alle mogelijke scenario's te dekken. Bijgevolg is er per 31 december 2017 en 31 december 2018 geen voorziening opgenomen.

De bijdragen die in 2018 voor die regelingen zijn betaald, bedroegen 3,9 miljoen euro betaald door de werkgever en 1,0 miljoen euro betaald door de werknemers. De fondsbeleggingen bestonden per 31 december 2018 uit 118,7 miljoen euro aan individuele verzekeringsreserves, waarvoor een gewogen gemiddelde gewaarborgde rente van 3,58% geldt, en 4,8 miljoen euro aan reserves in collectieve financieringsfondsen.

De wijziging in de overige kortlopende verplichtingen kan worden toegeschreven aan de lagere voorziening voor uitstaande geschillen, en hield voornamelijk verband met enkele rechtszaken en de terugboeking van de voorziening voor sociale tarieven (zie

toelichting 11: (Niet-)courante voorzieningen en zie eveneens deel 6 van het beheersverslag voor meer informatie over de geschillen).

De kortlopende voorzieningen voor herstructurering stegen in 2018 met 1,2 miljoen euro, voornamelijk door de geboekte lasten voor de vervroegde beëindiging van een langlopend distributiecontract.

De actuele belastingschulden houden verband met de belastingberekening van het huidige jaar. De daling in vergelijking met het vorige verslagjaar wordt verklaard omdat vóór het einde van het jaar de uitstaande belastingschuld in verband met het verslagjaar 2016 werd betaald (zie ook toelichting 6 – Operationele belastingen en heffingen).

Personeelskosten (exclusief ontslagvergoedingen)

De personeelskosten stegen in 2018 met 6,5% tot 139,5 miljoen euro, in vergelijking met 131,0 miljoen euro een jaar eerder. Deze stijging kan worden verklaard door de impact die de integratie van de in 2017 overgenomen distributiepartners had op het volledige jaar, en door de indexering van alle lonen (1,83% vanaf januari 2018).

Indirecte bedrijfskosten

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Commerciële kosten	- 45 537	- 43 083
Overige IT- en netwerkkuitgaven	- 90 757	- 86 641
Kosten m b t terreinen en gebouwen	- 56 908	- 57 679
Algemene kosten	- 66 115	- 67 093
Overige indirecte inkomsten	19 617	21 559
Overige indirecte bedrijfskosten	- 21 440	- 19 345
Totaal indirecte bedrijfskosten	- 261 140	- 252 282
Waarvan operationele belastingen en vergoedingen	- 16 401	- 8 451

De indirecte bedrijfskosten stegen in 2018 met 3,5% jaar-op-jaar tot 261,1 miljoen euro, in vergelijking met 252,3 miljoen euro in 2017.

De commerciële kosten stegen met 5,6%, voornamelijk als gevolg van de hogere reclamekosten (media-aankoop) en meer evenementen. De stijging van de overige IT- en netwerkkosten (+4,7%) houdt verband met het digitale transformatieproject van de Groep.

De algemene kosten en de kosten m.b.t. terreinen en gebouwen zijn stabiel gebleven in vergelijking met vorig jaar.

De overige indirecte inkomsten daalden met 9,0% jaar-op-jaar, omdat er minder operationele en personeelskosten werden doorgefactureerd aan de Orange-groep.

De andere ontwikkeling in de indirecte bedrijfskosten is voornamelijk toe te schrijven aan de herbeoordeling van de voorziening voor belasting op pylonen, met behulp van veronderstellingen over de beste schattingen op basis van de evolutie van het gewestelijke fiscale kader, de verschillende rechtszaken en de door Orange Belgium nv ontvangen nieuwe aanslagbiljetten.

Aanpassingen

Herstructureringskosten

Orange Belgium heeft in 2018 herstructureringskosten van 1,2 miljoen euro geboekt voor de vroegtijdige beëindiging van langlopende distributiecontracten, in verband met de voortgezette transformatie van zijn distributienetwerk. De ontslagkosten bedroegen in 2018 6,4 miljoen euro.

In 2017 werden de herstructureringskosten positief beïnvloed doordat een aantal langlopende contracten met partners met wederzijdse instemming werd beëindigd, enigszins gecompenseerd door ontslagkosten van 5,2 miljoen euro.

Toelichting 4: Goodwill

Goodwill

in duizend EUR

	31.12.2018			31.12.2017		
	Aanschaffings- waarde	Gecumuleerde bijzondere waardevermin- deringsverliezen	Nettoboek- waarde	Aanschaffings- waarde	Gecumuleerde bijzondere waardevermin- deringsverliezen	Nettoboek- waarde
Orange Communications Luxembourg sa	68 729	- 17 865	50 864	68 729	- 17 865	50 864
Overige goodwill	16 177		16 177	15 574		15 574
Totaal goodwill	84 906	- 17 865	67 041	84 303	- 17 865	66 438

Orange Communications Luxembourg sa

De overname van Orange Communications Luxembourg sa verliep in twee fasen: 90% van de aandelen werd overgenomen op 2 juli 2007 en de resterende 10% werd overgenomen op 12 november 2008. De gerapporteerde goodwill is volledig toegerekend aan het segment 'Luxemburg'.

Deze goodwill wordt ten minste aan het einde van elk boekjaar getest op bijzondere waardeverminderingen om te beoordelen of de boekwaarde de realiseerbare waarde al dan niet overschrijdt.

De kasstromen zijn geschat op basis van een businessplan over vijf jaar (2019 tot 2023) dat door het strategisch comité is goedgekeurd. Het management van Orange Communications Luxembourg voorziet een geleidelijke stijging van de aangepaste EBITDA over de periode als gevolg van (i) een continue en duurzame omzetgroei als gevolg van zowel de grotere markt als het grotere marktaandeel, en (ii) de voortzetting van het versterkte transformatieprogramma met een strenge beheersing van de operationele kosten. Meer precies streeft het management over deze periode van vijf jaar naar een financiële verbetering: een samengestelde jaarlijkse groei van de omzet en de aangepaste EBITDA van respectievelijk 7,25% (tegenover 6,23% vorig jaar) en 23,69% (in vergelijking met 23,22% vorig jaar), terwijl de investeringsuitgaven naar verwachting met 9,6% zullen stijgen (in vergelijking met 15,9% vorig jaar).

Uitgaande van een perpetuele groei van 1,50% (identiek aan 2017) en een gewogen gemiddelde kostprijs van het kapitaal van 5,50% (tegenover 6,25% vorig jaar) zouden die veronderstellingen leiden tot een positief bedrag.

Gevoeligheid van de realiseerbare waarde

Er is op die parameters een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd met een groei variërend van 0,5% tot 2,5% en een disconteringsvoet variërend van 4,5% tot 6,5%, zelfs als de extremen als uiterst theoretisch worden beschouwd.

Vanwege de correlatie tussen operationele kasstromen en investeringscapaciteit, wordt de gevoeligheid van de nettokasstromen gebruikt. Aangezien de kasstromen voor het laatste jaar een aanzienlijk deel van de realiseerbare waarde vertegenwoordigen, wordt een verandering van plus of min 10% van deze kasstromen gepresenteerd in de gevoeligheid van het scenario.

31 december 2018:

- 100% marge van de realiseerbare waarde boven de geteste boekwaarde: 26,1 miljoen euro
- effect op de realiseerbare waarde van een variatie van:
 - 10% (stijging/daling) in de kasstromen van het laatste jaar: +/- 8,7 miljoen euro
 - 1% stijging in de perpetuele groei: +28,0 miljoen euro
 - 1% daling in de perpetuele groei: -17,0 miljoen euro
 - 1% stijging in de disconteringsvoet: -21,0 miljoen euro
 - 1% daling in de disconteringsvoet: +34,0 miljoen euro

Overige goodwill

De overige goodwill bestaat uit:

Mobistar Affiliate nv

De overname van Mobistar Affiliate nv verliep in twee fasen: een eerste aankoop van 20% van de aandelen in april 1999 en een aankoop van de resterende 80% van de aandelen in mei 2001.

De gerapporteerde goodwill wordt volledig toegerekend aan het segment 'België' (zie gesegmenteerde informatie).

Mobistar Enterprise Services nv

De goodwill als gevolg van de overname van Mobistar Enterprise Services nv is in twee stappen geboekt: een eerste boeking op 1 april 2010 voor 844 duizend euro, die op 31 maart 2011 werd aangepast naar een definitieve waarde van 793 duizend euro.

De gerapporteerde goodwill wordt volledig toegerekend aan het segment 'België' (zie gesegmenteerde informatie).

A3Com nv

A3Com nv werd op 30 september 2017 overgenomen door Orange Belgium nv voor een totale vergoeding van 4,5 miljoen euro. De overname had betrekking op 100% van de aandelen. A3Com nv was reeds een exclusieve agent van Orange Belgium nv, en is gespecialiseerd in de verkoop van telecomproducten en -diensten aan residentiële klanten via een netwerk van 12 winkels die voornamelijk gevestigd zijn in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Aangezien er op de overnamedatum (30 september 2017) geen significante identificeerbare activa en verplichtingen zijn overgenomen, is er een bedrag van 4,2 miljoen euro volledig toegerekend aan de overige immateriële vaste activa in het kader van de toerekening van de overnameprijs.

A&S Partners nv

A&S Partners nv werd op 30 september 2017 overgenomen door Orange Belgium nv voor een totale vergoeding van 5,0 miljoen euro. De overname had betrekking op 100% van de aandelen. A&S Partners nv was eveneens een bestaande agent van Orange Belgium, en biedt telecommunicatiediensten aan b2b-klanten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest via een speciaal verkoopteam van 35 professionals onder de naam AS Mobility. De overname had betrekking op 100% van de 620 aandelen van A&S Partners nv. Er is een bedrag van 4,2 miljoen euro toegerekend aan de goodwill voor het segment 'België'.

In 2018 is deze overnamewaarde met 603 duizend euro aangepast en volledig toegerekend aan het segment 'België' (zie gesegmenteerde informatie).

Jaarlijkse test op bijzondere waardeverminderingen

De goodwill toegerekend aan het segment 'België' wordt ten minste aan het einde van elk boekjaar getest op bijzondere waardeverminderingen om te beoordelen of de boekwaarde de realiseerbare waarde niet overschrijdt. Bij de schatting van de reële waarde min de kosten voor verkoop wordt rekening gehouden met de aandelenkoers van Orange Belgium nv zoals genoteerd op de effectenbeurs.

Wat de goodwill van het segment 'België' betreft, bleek uit de verhouding tussen de marktkapitalisatie en de nettoactiva van de Groep per 31 december 2018 dat de marktkapitalisatie hoger lag dan de nettoboekwaarde.

Toelichting 5: Overige immateriële vaste activa en materiële vaste activa

Afschrijvingen en waardeverminderingen

De kosten van afschrijvingen en waardeverminderingen voor het jaar bedroegen 235,7 miljoen euro, 5,7 miljoen euro meer dan in 2017. Het niveau van de historische afschrijvingen is stabiel gebleven. De stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de afschrijving van de geactiveerde apparatuur bij de klant (decoders, modems en afstandsbedieningen die door klanten worden gebruikt), en de daarmee gepaard gaande activerings- en installatiekosten van het Orange Internet + TV-aanbod. Doorgaans hebben dergelijke activa een lagere gebruiksduur dan de traditionele netwerkuitrusting.

Versnelde afschrijvingen van vaste activa

De wijzigingen in gebruiksduur voor immateriële activa en materiële vaste activa die tijdens het jaar zijn opgenomen, zijn voor elk actief apart vastgesteld om rekening te houden met de technologische en IT-ontwikkelingen. Ook wordt er rekening gehouden met veroudering, ontmanteling en activa die verloren zijn gegaan.

In de loop van 2018 zijn er wijzigingen in de gebruiksduur van materiële vaste activa opgenomen voor een totaalbedrag van 11,5 miljoen euro (in vergelijking met 17,5 miljoen euro in 2017), die worden gepresenteerd als kosten in de post 'Afschrijvingen' in het overzicht van het totaalresultaat.

De impact kan als volgt worden onderverdeeld:

- netwerk- en overige apparatuur voor 5,5 miljoen euro, met inbegrip van bijzondere waardeverminderingen door geannuleerde en verplaatste sites (3,8 miljoen euro) en sluiting van het datacenter (0,7 miljoen euro);
- kabelapparatuur: 6,0 miljoen euro.

Overige immateriële vaste activa

in duizend EUR

	31.12.2018	31.12.2017
Nettoboekwaarde van overige immateriële activa in het begin van het jaar	303 971	320 789
Aankopen van overige immateriële activa	54 905	53 864
Toevoegingen via bedrijfscombinaties	2 430	4 206
Afschrijvingen	- 76 557	- 74 888
Herindelingen en overige posten	513	
Nettoboekwaarde van overige immateriële activa aan het einde van het jaar	285 262	303 971

Aankopen van overige immateriële activa houden voornamelijk verband met software en de ontwikkelingskosten van intern gegenereerde software. Er zijn in 2018 geen telecommunicatielicenties verlengd (zie ook het overzicht hierna).

in duizend EUR

31.12.2018	Brutowaarde	Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen	Gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen	Nettoboekwaarde
Telecommunicatielicenties	365 203	- 207 151		158 052
Merk	4 172		- 4 172	
Abonneebasis	11 180	- 11 180		
Software	493 546	- 381 679		111 867
Overige immateriële vaste activa	130 853	- 115 510		15 343
Totaal	1 004 954	- 715 520	- 4 172	285 262

in duizend EUR

31.12.2017	Brutowaarde	Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen	Gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen	Nettoboekwaarde
Telecommunicatielicenties	365 203	- 175 397		189 806
Merk	4 172		- 4 172	
Abonneebasis	11 180	- 11 180		
Software	444 007	- 344 394		99 613
Overige immateriële vaste activa	129 195	- 114 643		14 552
Totaal	953 757	- 645 614	- 4 172	303 971

Telecommunicatielicenties

Licentie	Verwervingskosten	Nettoboekwaarde per eind 2018	Nettoboekwaarde per eind 2017	Gebruiksduur in maanden	Resterende maanden	Begin afschrijvingsperiode
UMTS 3G	149 040	21 045	30 415	191	27	april 2005
4G	20 020	15 316	17 136	Eind juni 2027	101	juni 2016
800 MHz	120 000	90 263	96 312	238	179	februari 2014
2G-verlenging 5 jaar 3 maanden	76 143	31 428	45 943	63	26	december 2015
Totaal	365 203	158 052	189 806			

Intern gegenereerde immateriële vaste activa omvatten kosten voor de ontwikkeling van software gegenereerd door het personeel van de Groep.

Overige immateriële activa houden voornamelijk verband met software die werd verworven van of ontwikkeld door externe leveranciers. Ze worden grotendeels gebruikt voor de netwerktoepassingen of voor administratieve doeleinden.

De gebruiksduur van immateriële activa die in 2018 werd gehanteerd, blijft vergelijkbaar met degene die in 2017 werd gehanteerd. Investeringskosten in verband met de originele softwareaankoop zijn mogelijk ook volledig afgeschreven. Upgrades van deze software die nog steeds in gebruik zijn, zijn echter nog niet volledig afgeschreven. Hetzelfde geldt voor de opzoekkosten van de originele antennevestigingen.

Het eigendomsrecht van immateriële activa kan niet worden beperkt en immateriële activa kunnen niet in pand worden gegeven als zekerheid voor verplichtingen.

Materiële vaste activa

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Nettoboekwaarde van materiële vaste activa in het begin van het jaar	809 934	829 971
Aankopen van materiële vaste activa	124 498	134 513
Toevoegingen via bedrijfscombinaties		279
Overdrachten en buitengebruikstellingen		
Afschrijvingen	- 159 180	- 155 178
Herindelingen en overige posten	- 2 946	349
Nettoboekwaarde van materiële vaste activa aan het einde van het jaar	772 306	809 934

	in duizend EUR		
31.12.2018	Brutowaarde	Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen	Nettoboekwaarde
Terreinen en gebouwen	86 655	- 55 270	31 385
Netwerken en terminals	1 872 739	-1 155 134	717 605
IT-apparatuur	189 981	- 176 750	13 231
Overige materiële vaste activa	31 547	- 21 462	10 085
Totaal	2 180 922	-1 408 616	772 306

	in duizend EUR		
31.12.2017	Brutowaarde	Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen	Nettoboekwaarde
Terreinen en gebouwen	78 912	- 50 704	28 208
Netwerken en terminals	1 787 240	-1 032 507	754 733
IT-apparatuur	183 799	- 171 405	12 394
Overige materiële vaste activa	31 634	- 17 035	14 599
Totaal	2 081 585	-1 271 651	809 934

Voorziening voor ontmanteling

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Voorzieningen voor ontmanteling in het begin van het jaar	66 931	66 619
Discontering met een impact op de winst-en-verliesrekening	826	692
Gebruik zonder impact op de winst-en-verliesrekening	- 864	- 729
Toevoegingen met een impact op de activa	- 2 433	349
Voorzieningen voor ontmanteling aan het einde van het jaar	64 460	66 931
waarvan langlopende voorzieningen	63 228	65 891
waarvan kortlopende voorzieningen	1 232	1 040

De belangrijkste veronderstellingen voor de waardering van de voorziening voor het ontmantelen van de sites van het netwerk zijn de volgende:

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Aantal netwerksites, incl. Orange Communications Luxembourg sa (in eenheden)	4 537	4 483
Gemiddelde ontmantelingskosten per site van het netwerk	11,6	11,8
Inflatiecijfer	2,0%	2,0%
Disconteringsvoet	1,257%	1,044%

Hoewel de omvang en de installatie enigszins kunnen verschillen van site tot site, wordt de voorziening berekend op basis van gemiddelde ontmantelingskosten, gebaseerd op de werkelijke kosten die in het verleden zijn gemaakt voor vergelijkbare activiteiten. Voor 2018 werden die kosten geschat op 11.550 euro per site (in 2017 bedroegen de gemiddelde kosten 11.782 duizend euro). Voor grotere sites, zoals MSC's (Mobile Switching Centres), wordt de voorziening berekend rekening houdend met de oppervlakte van de gehuurde sites en de gemiddelde ontmantelingskosten per m² op basis van vergelijkbare ervaringen uit het verleden.

Hoewel het bijna niet haalbaar is een schatting te maken van de timing van de kasuitstroom, wordt aangenomen dat alle sites van het netwerk in de toekomst worden ontmanteld. Sinds 2011 geldt er voor de huurcontracten een maximale duur van 15 jaar, wat als gelijkwaardig wordt beschouwd aan een ontmantelingsplan gespreid over een periode van bijna 30 jaar. Voor die aanpassing was de langste periode die in aanmerking werd genomen 99 jaar. Dezelfde benadering werd gehanteerd voor de waardering van de voorziening in 2018.

De voorziening voor ontmanteling daalde met 2,5 miljoen euro. Dit is het gevolg van een combinatie van factoren: de lagere gemiddelde ontmantelingskosten per site (van 11.782 tot 11.550 euro per site) en de daarmee verband houdende daling van de verplichting van 1,3 miljoen euro; deels gecompenseerd door het grotere aantal sites (effect van 0,6 miljoen euro) en een hogere disconteringsvoet, die resulteerde in een daling van de voorziening van 1,8 miljoen euro.

Voorzieningen voor de ontmanteling van de sites van het netwerk worden aangepast indien er voldoende objectieve aanwijzingen zijn dat toekomstige wijzigingen in technologie of wetgeving een impact zullen hebben op het bedrag van de voorziening.

Naast het netwerk omvat de voorziening voor ontmanteling ook 6,0 miljoen euro aan voorzieningen in verband met gebouwen, Mobile Switching Centres (MSC's) en Points-of-Presence (POP's).

Toelichting 6: Belastingen en heffingen

Winstbelasting in de winst-en-verliesrekening

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Courante winstbelasting	- 8 793	- 18 509
Uitgestelde belastinglasten als gevolg van het ontstaan en de terugboeking van tijdelijke verschillen	2 923	4 378
Totaal belastinglasten	- 5 870	- 14 131

Verband tussen de belastinglasten en de winst vóór belasting

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Winst vóór winstbelasting	38 301	53 126
Winstbelastingtarief van de Groep	29,58	33,99
Theoretische winstbelasting	- 11 330	- 18 057
Effect van verschil tussen lokaal standaardtarief en tarief van de Groep (*)	- 15	42
Effect van permanente verschillen en andere aansluitposten (**)	- 691	- 8 881
Effect van belasting (zonder basis) die een invloed heeft op de courante belasting (***)	6 152	11 906
Effect van belasting (zonder basis) die een invloed heeft op de uitgestelde belasting	13	859
Winstbelasting	- 5 870	- 14 131
Effectief belastingtarief	15,3%	26,6%

(*) Lokaal tarief in Luxemburg (31,47%) en tarief van de Groep (33,99% in 2017 en 29,58% in 2018).

(**) Bestaande uit niet-aftrekbare kosten, het effect van de toepassing van de aftrek voor octrooi-inkomsten en permanente verschillen.

(***) Aanpassingen ten aanzien van vorige jaren.

De belastinguitgaven bedroegen 5,9 miljoen euro in 2018 in vergelijking met 14,1 miljoen euro in 2017. Het effectieve belastingtarief kwam uit op 15,3%, 11,3 punten onder het effectieve belastingtarief van 26,6% in 2017. Gezien de lagere winst vóór belastingen in 2018 is het theoretische bedrag van de belastinguitgaven in 2018 met 6,7 miljoen euro gedaald.

Het volgende verklaart het verschil in winstbelasting en effectieve aanslagvoet tussen 2017 en 2018:

de permanente verschillen (zie **) waren in 2017 negatief, voornamelijk door het opgenomen bijzondere-waardeverminderversverlies op de participatie van Orange Communications Luxembourg – fiscaal niet aftrekbaar – wat een negatieve impact had van circa 6 miljoen euro. In 2018 hadden de overige niet-aftrekbare belastinguitgaven en de toepassing van de aftrek voor octrooi-inkomsten een netto-impact van -0,7 miljoen euro.

In 2018 werd er voor een bedrag van 5,2 miljoen euro een positieve impact op het belastingjaar 2017 geboekt aan fiscaal aftrekbare bedragen voor investeringen (daling van 0,9 miljoen euro in vergelijking met 2017). Daarnaast was er door de recuperatie van de aftrek voor octrooi-inkomsten in het boekjaar 2017 nog eens 1,3 miljoen euro fiscaal aftrekbaar (zie ***).

Belastingpositie in de staat van de financiële positie

Mutaties in de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Courante belasting, netto – saldo in het begin van het jaar	23 258	56 923
Contant betaalde belastingen	- 28 988	- 52 365
Lasten uit hoofde van courante winstbelastingen	8 793	18 509
Wijzigingen in consolidatiekring, herindeling en omrekeningsverschillen		191
Courante belasting, netto - saldo aan het einde van het jaar	3 063	23 258

Vanwege beschikbare overgedragen verliezen heeft Orange Communications Luxembourg sa over de verslagperiode geen voorziening voor verschuldigde belastingen geboekt.

De contant betaalde belastingen in 2018 omvatten 12,1 miljoen euro aan vooruitbetalingen voor 2018 en de definitieve betaling in verband met de winstbelastingen van 2016.

Mutaties in de uitgestelde belastingen

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Uitgestelde belastingen, netto - saldo in het begin van het jaar	- 7 444	- 10 117
Wijziging in winst-en-verliesrekening	2 923	4 378
Wijziging in overige baten en lasten	103	- 573
Wijzigingen in consolidatiekring, herindeling en omrekeningsverschillen	- 383	- 1 132
Uitgestelde belastingen, netto – saldo aan het einde van het jaar	- 4 801	- 7 444

	31.12.2018			31.12.2017		
	Activa	Verplichtingen	Winst-en-verliesrekening	Activa	Verplichtingen	Winst-en-verliesrekening
Vaste activa		2 847	694		2 881	1 244
Overgedragen fiscale verliezen	4 337		- 400	4 698		- 439
Andere tijdelijke verschillen	8 295	14 586	2 629	6 972	16 233	3 573
Uitgestelde belastingen	12 632	17 433	2 923	11 670	19 114	4 378
Netting	- 9 302	- 9 302		- 8 340	- 8 340	
Totaal	3 330	8 131	2 923	3 330	10 774	4 378

De uitgestelde belastingen die werden geboekt in de resultaten van Orange Belgium houden voornamelijk verband met de actuele marktwaarde van de renteswapcontracten, de ontwikkelingskosten voor intranetsites, de afschrijvingen voor de ontmanteling van activa en met de waardevermindering van simkaarten. De uitgestelde belastingverplichting van 2,8 miljoen euro houdt volledig verband met de administratieve verwerking van de overnameprijs van Walcom nv.

Bij Orange Communications Luxembourg houdt de geboekte uitgestelde belastingvordering verband met overgedragen fiscale verliezen (4,3 miljoen euro). Een uitgestelde belastingvordering wordt alleen opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de belastbare entiteit over voldoende toekomstige belastbare winsten zal beschikken om de vordering te realiseren. De realiseerbaarheid van de uitgestelde belastingvordering van Orange Communications Luxembourg is beoordeeld op basis van het ondernemingsplan dat is gebruikt voor de bijzondere-waardeverminderingstests, zoals beschreven in toelichting 4.

Te betalen operationele belastingen en heffingen

De te betalen operationele belastingen en heffingen bedroegen 85,6 miljoen euro in 2018 en bestaan uit te betalen btw (9,2 miljoen euro), 71,9 miljoen euro aan belastingen op pylonen en masten plus verwijlinteressen tegen het wettelijke tarief, en 4,5 miljoen euro in verband met de schikking die in 2016 werd getroffen met het Waalse Gewest.

Te ontvangen operationele belastingen en heffingen

De te ontvangen operationele belastingen en heffingen bedroegen 1,9 miljoen euro in 2018, in vergelijking met 1,4 miljoen euro een jaar eerder en bestaan voornamelijk uit de terug te vorderen btw.

Toelichting 7: Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In juli 2012 heeft de Groep meegewerkt aan de oprichting van de vennootschap IRISnet cvba. IRISnet cvba startte zijn activiteiten op 1 november 2012. Het aandeel van de Groep in het eigen vermogen van IRISnet cvba bedraagt 28,16%. De Groep wordt in raad van bestuur vertegenwoordigd met 2 van de 7 zetels. Deze onderneming wordt geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode. Het nettoresultaat van het jaar bedraagt 337 duizend euro, wat resulteert in een nettoboekwaarde van 4.359 duizend euro per 31 december 2018.

Toelichting 8: Financiële activa, verplichtingen en financieel resultaat

Financieel resultaat

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Financiële kosten	- 4 855	- 4 880
Financiële opbrengsten		
Totaal netto financiële kosten	- 4 855	- 4 880

Het netto financieel resultaat bedroeg in 2018 -4,9 miljoen euro, vergelijkbaar met 2017.

Geldmiddelen en kasequivalenten, financiële verplichtingen

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Geldmiddelen en kasequivalenten		
Kasequivalenten	- 6 700	- 4 286
Geldmiddelen	- 19 891	- 8 726
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	- 26 591	- 13 012
Financiële verplichtingen		
Financiële verplichtingen	18 321	6 066
Kortlopende intergroepsleningen	2 505	
Langlopende intergroepsleningen	270 025	319 753
Totaal leningen	290 851	325 819
Netto financiële schuld (financiële verplichtingen - geldmiddelen en kasequivalenten)	264 260	312 807

De netto financiële schuld aan het einde van 2018 bedroeg 264,3 miljoen euro, een daling van de netto financiële schuldpositie van Orange Belgium met 48,5 miljoen euro in vergelijking met een netto financiële schuld van 312,8 miljoen euro eind december 2017. Orange Belgium verrichte netto terugbetalingen van zijn schulden uit hoofde van langlopende leningen in verband met de ongedekte kredietfaciliteitsovereenkomst (met Atlas Services Belgium voor een totaalbedrag van 420 miljoen euro) voor 50,0 miljoen euro. Anderzijds zijn de geldmiddelen en kasequivalenten met 13,6 miljoen euro gestegen ten opzichte van 2017 (zie het geconsolideerd kasstroomoverzicht).

Veranderingen in financiële verplichtingen waarvan de kasstromen in het kasstroomoverzicht zijn opgenomen onder financieringsactiviteiten (zie 1.3) worden hierna gepresenteerd:

	in duizend EUR					
Overige veranderingen zonder impact op de kasstromen uit financieringsactiviteiten	31.12.2017	Kasstromen	Verwerving	Wisselkoers-schommeling	Overige	31.12.2018
Kortlopende intergroepsleningen	6 066	12 255				18 321
Langlopende intergroepsleningen	319 753	- 50 054			148 ⁽¹⁾	269 847
Lening van derden		2 505				2 505

⁽¹⁾ Voornamelijk aangegroeide rente

Financiële risico's

Liquiditeitsrisico

De resultaten en de vooruitzichten van Orange Belgium zouden kunnen worden beïnvloed als er moeilijker toegang kan worden verkregen tot financiering

Orange Belgium wordt gefinancierd via langlopende kredietfaciliteiten die worden toegekend door entiteiten van de Orange-groep, en is dus niet in directe zin blootgesteld aan ongunstige veranderingen in het marktklimaat. Er is voldoende financiering zeker gesteld tot medio juni 2021, en er kan redelijkerwijs worden van uitgegaan dat er ook daarna voldoende financiering beschikbaar is. Daarnaast zou Orange Belgium een beroep kunnen doen op andere financieringsbronnen, zoals leningen van banken of obligaties, als er na 2020 door de Orange-groep financieringsbeperkingen zouden worden opgelegd.

Renterisico

De bedrijfsactiviteiten van Orange Belgium zouden negatief kunnen worden beïnvloed door renteschommelingen.

Op de langlopende kredietfaciliteiten van Orange Belgium groeit variabele rente aan. Om het risico van plotse stijgingen van de marktrente gedeeltelijk te dekken, heeft Orange Belgium 200 miljoen euro van zijn langlopende schuld afgedekt tegen een vaste rente van 0,41%, tot en met 2020. Per 31 december 2018 heeft Orange Belgium een bedrag van 270 miljoen euro van de kredietfaciliteiten opgenomen, waardoor 70 miljoen euro nog is blootgesteld aan het renterisico.

Kredietratingrisico

Als de kredietrating van Orange Belgium of de vooruitzichten voor zijn kredietrating neerwaarts worden herzien, dan zou dit kunnen leiden tot hogere financieringskosten en/of zou dit de financieringscapaciteit van Orange Belgium kunnen beperken.

Orange Belgium wordt tot en met 2020 gefinancierd via langlopende kredietfaciliteiten die worden toegekend door entiteiten van de Orange-groep, die niet voorzien in aanpassingen van de financiering op basis van de kredietrating. De financieringsovereenkomst omvat een financieel convenant dat Orange Belgium moet naleven (ratio nettoschuld / EBITDA onder 2,75x). Per 31 december 2018 bedroeg die ratio 0,9x en een schending van het convenant kan als uiterst onwaarschijnlijk worden beschouwd.

Een neerwaartse herziening van de kredietrating zou echter een negatieve invloed kunnen hebben op de handelsvoorwaarden tussen Orange Belgium en zijn leveranciers, waardoor de operationele financieringsbehoeften en de globale financieringskosten dus toenemen.

Tegenpartijrisico bij financiële transacties

Indien een bank of een andere instelling waarmee Orange Belgium een financiële overeenkomst heeft, insolvent wordt of indien de financiële positie van die bank of instelling verslechtert, kan dat een wezenlijk ongunstig effect hebben op de onderneming en haar financiële positie.

Orange Belgium heeft geen posities in derivaten bij financiële instellingen, noch termijndeposito's. Bovendien zijn de creditsaldi op zijn bankrekeningen bijzonder beperkt omdat er een cashpoolingstructuur wordt gehanteerd waarbij overtollige liquiditeit automatisch wordt overgeboekt naar Orange sa.

Als een van zijn belangrijkste bankpartners zijn betalingsverplichtingen niet langer zou kunnen vervullen, zou dat niettemin een negatieve impact hebben op het beheer van de kaspositie. Dit risico wordt beperkt omdat Orange Belgium volgens zijn thesauriebeleid samenwerkt met ten minste drie verschillende bankpartners met een kredietrating van 'investment-grade'.

Kredietrisico

Klanten die hun betalingsverplichtingen niet nakomen, zouden een negatieve invloed kunnen hebben op de financiële resultaten en de liquiditeitspositie van Orange Belgium.

Orange Belgium hanteert een kredietbeleid waarbij voor alle klanten die op kredietbasis transacties wensen te verrichten, een procedure voor kredietcontrole wordt toegepast. Als het risico niet aanvaardbaar wordt geacht, moet er volgens de betalingsvoorwaarden worden vooruitbetaald of contant worden betaald bij levering.

Orange Belgium is van oordeel dat het voor handelsvorderingen in beperkte mate is blootgesteld aan het kredietrisico vanwege zijn uitgebreide en diverse klantenbestand (residentiële en professionele klanten en grote bedrijven) in tal van verschillende sectoren. Daarnaast is de maximale waarde van het tegenpartijrisico op deze financiële activa gelijk aan de opgenomen nettoboekwaarde daarvan. In toelichting 2 wordt er een analyse van de achterstallige nettohandelsvorderingen gepresenteerd.

Voor leningen en overige vorderingen zijn de achterstallige bedragen waarvoor geen voorziening is aangelegd, niet materieel.

Valutarisico

Wisselkoersschommelingen zouden een negatieve invloed kunnen hebben op de financiële resultaten en de liquiditeitspositie van Orange Belgium.

Aangezien Orange Belgium voornamelijk lokaal activiteiten uitvoert, is het niet blootgesteld aan een aanzienlijk valutarisico.

Algemeen kader voor risicobeheer

Risicobeheer wordt op uitgebreide, consequente en geïntegreerde wijze benaderd om optimaal gebruik te maken van synergieën tussen de afdelingen Audit, Control en Risk op alle niveaus van de organisatie. Deze benadering is bedoeld om redelijkerwijs te kunnen garanderen dat de operationele en strategische doelstellingen worden verwezenlijkt, dat de huidige wet- en regelgeving wordt nageleefd en dat de financiële informatie betrouwbaar is.

De belangrijkste onderdelen van het kader voor risicobeheer worden gedetailleerd besproken in deel 11 van onze Verklaring inzake deugdelijk bestuur.

Rentedragende leningen

	Nominale waarde eind 2018	Rentevoet	Einddatum	in duizend EUR	
				31.12.2018	31.12.2017
Ongedekte kredietfaciliteitovereenkomst met Atlas Services Belgium	420 000	EURIBOR + 0,95	15.06.2021	270 000	320 000
Transactiekosten op langetermijnleningen				- 153	- 390
Totaal langetermijnleningen en -schulden				269 847	319 610
Flottende kredietfaciliteitovereenkomst met Orange	50 000	EONIA + 0,65	op aanvraag	18 321	5 890
	7 500	0,1%	10.04.2019	2 505	
Ongedekte kredietlijnen bij diverse banken	38 300	bepaald bij trekking	op aanvraag		
Totaal kortetermijnleningen en -schulden				20 826	5 890

Per 31 december 2018 hield de Groep twee financiële derivaten voor afdekkingsdoeleinden in het kader van hedge accounting. Orange Belgium gebruikt financiële instrumenten, meer specifiek renteswaps, om zijn blootstelling aan renterisico's als gevolg van zijn financieringsactiviteiten af te dekken. Een renteswap is een rentetermijncontract waarbij Orange Belgium een vlottende rentevoet ruilt tegen een vaste rentevoet. Na hun eerste opname worden deze renteswaps gewaardeerd tegen hun reële waarde. De waardering tegen reële waarde is afgeleid van direct of indirect waarneembare gegevens, gebaseerd op gediscoteerde kasstromen berekend op basis van een rentecurve die is aangepast aan de looptijd van de instrumenten.

Overzicht van de voor afdekking gebruikte financiële derivaten in het kader van hedge accounting:

Begindatum	Einddatum	Optie	Uitoefenprijs	Vlottende rente	in duizend EUR
					Nominaal bedrag
31/01/2016	31/01/2021	IRS	0,4280%	EURIBOR 3 maanden	75 000
15/12/2015	15/12/2020	IRS	0,3995%	EURIBOR 3 maanden	125 000

Reële waarde van de voor afdekking gebruikte financiële derivaten in het kader van hedge accounting:

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Kortlopende verplichtingen – effectief gedeelte van de reële waarde van toegestane instrumenten als kasstroomafdekking	2 777	2 973

De boekwaarde van geldmiddelen en kasequivalenten, handelsvorderingen en andere activa, handelsschulden en overige te betalen vorderingen wordt geacht hun reële waarde te vertegenwoordigen, rekening houdend met de eraan verbonden korte looptijd. Andere vaste financiële activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, die wordt geacht hun reële waarde te vertegenwoordigen.

Einddatum

in duizend EUR

Jaar afgesloten op 31 december 2018	Bedrag	Op hoogstens 1 jaar	Op 2 tot 5 jaar	Op meer dan 5 jaar
FINANCIËLE ACTIVA				
Financiële vaste activa	2 538		330	2 208
Handelsvorderingen	194 281	194 281		
Vlottende financiële activa	362	362		
Kortlopende derivaten (vorderingen)	202	202		
Geldmiddelen en kasequivalenten	26 591	26 591		
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN				
Langlopende financiële verplichtingen	269 895		269 895	
Langlopende derivaten (verplichtingen)	2 777		2 777	
Kortlopende financiële verplichtingen	20 826	20 826		
Kortlopende derivaten (verplichtingen)	202	202		
Handelsschulden	266 575	266 575		

in duizend EUR

Jaar afgesloten op 31 december 2017	Bedrag	Op hoogstens 1 jaar	Op 2 tot 5 jaar	Op meer dan 5 jaar
FINANCIËLE ACTIVA				
Financiële vaste activa	1 542		440	1 102
Handelsvorderingen	184 836	184 836		
Vlottende financiële activa	469	469		
Kortlopende derivaten (vorderingen)	68	68		
Geldmiddelen en kasequivalenten	13 012	13 012		
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN				
Langlopende financiële verplichtingen	319 615		319 615	
Langlopende derivaten (verplichtingen)	2 973		2 973	
Kortlopende financiële verplichtingen	6 066	6 066		
Kortlopende derivaten (verplichtingen)	68	68		
Handelsschulden	224 319	224 319		

Gevoeligheidsanalyse

Zoals hierboven vermeld, wordt het voornaamste risico door externe variabele elementen gevormd door de leenkosten. Uitgaande van een gemiddelde langlopende schuld van 290 miljoen euro in 2018, zou een schommeling in de variabele rente van 0,5% een impact op de financieringskosten hebben van 0,5 miljoen euro. Uitgaande van een gemiddelde langlopende schuld van 324 miljoen euro in 2017, zou een schommeling in de variabele rente van 0,5% een impact op de financieringskosten hebben van 0,7 miljoen euro.

Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De tabel hierna wordt gepresenteerd volgens IFRS 9:

in duizend EUR

31.12.2018	Classificatie volgens IFRS 9 ⁽¹⁾	Boekwaarde	Geraamde reële waarde	Niveau 1 en geldmiddelen	Niveau 2	Niveau 3
Handelsvorderingen	AC	194 281	194 281		194 281	
Financiële activa		7 259	7 259		7 259	
Aandelen en vergelijkbare instrumenten	FVR	6 897	6 897		6 897	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	AC	362	362		362	
Geldmiddelen en kasequivalenten		26 591	26 591	26 591		
Geldmiddelen	AC	6 700	6 700	6 700		
Kasequivalenten	AC	19 891	19 891	19 891		
Handelsschulden	AC	319 870	319 870		319 870	
Financiële verplichtingen	AC	290 721	291 074		291 074	
Derivaten (nettobedrag) ⁽²⁾		2 777	2 777		2 777	

(1) 'AC' betekent 'geamortiseerde kostprijs', 'FVR' betekent 'reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'.

(2) De indeling voor afgeleide financiële instrumenten volgens IFRS 9 is afhankelijk van hun aanmerking als afdekking.

De tabel hierna wordt gepresenteerd volgens IAS 39:

in duizend EUR

31.12.2017	Classificatie volgens IFRS 9 ⁽¹⁾	Boekwaarde	Geraamde reële waarde	Niveau 1 en geldmiddelen	Niveau 2	Niveau 3
Handelsvorderingen	L&R	184 836	184 836		184 836	
Financiële activa		6 032	6 032		6 032	
Activa beschikbaar voor verkoop	AFS	5 563	5 563		5 563	
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	HTM	469	469		469	
Geldmiddelen en kasequivalenten		13 012	13 012	13 012		
Geldmiddelen	FVR	4 286	4 286	4 286		
Kasequivalenten	L&R	8 726	8 726	8 726		
Handelsschulden	LAC	280 529	280 529		280 529	
Financiële verplichtingen	AC	325 681	325 547		325 547	
Derivaten, nettobedrag		2 973	2 973		2 973	

(1) 'L&R' betekent 'leningen en vorderingen', 'FVR' betekent 'reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening', 'LAC' betekent 'verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs', 'AC' betekent 'geamortiseerde kostprijs', 'AFS' betekent 'beschikbaar voor verkoop' en 'HTM' betekent 'aangehouden tot einde looptijd'.

De financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde in de staat van financiële positie zijn ingedeeld op basis van de drie niveaus van de waarderingshiërarchie:

- niveau 1: genoteerde prijzen (niet aangepast) op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen waartoe de entiteit toegang heeft op de waarderingdatum;
- niveau 2: invoergegevens die direct of indirect waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting;
- niveau 3: niet-waarneembare invoergegevens voor het actief of de verplichting.

Voor de reële waarde van beleggingen in effecten wordt er een waarderingstechniek gebruikt die wordt bepaald volgens de financiële criteria die voor elk geval het best geschikt zijn (vergelijkbare transacties, waarderingfactoren voor vergelijkbare bedrijven, overeenkomst met de aandeelhouders, gediscoteerde contante waarde van toekomstige kasstromen).

Voor financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs is de Groep van oordeel dat de boekwaarde van geldmiddelen en handelsvorderingen een redelijke benadering van de reële waarde vertegenwoordigt, omdat deze onderdelen zeer liquide zijn.

De reële waarde van financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs wordt vastgesteld op basis van de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen, met behulp van een disconteringsvoet die aan het einde van de periode door de Groep wordt waargenomen.

De Groep is van oordeel dat de boekwaarde van handelsschulden een redelijke benadering van de reële waarde vertegenwoordigt, vanwege hun hoge liquiditeit.

De reële waarde van afgeleide financiële instrumenten wordt vastgesteld op basis van de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen, gediscoteerd met behulp van de rentevoeten die aan het einde van de periode door de Groep worden waargenomen.

Toelichting 9: Eigen vermogen

Kapitaal

Er hebben in 2017 en 2018 geen wijzigingen plaatsgevonden.

	Kapitaal (in duizend EUR)	Aantal gewone aandelen (in eenheden)
Op 1 januari 2018	131 721	60 014 414
Op 31 december 2018	131 721	60 014 414

Alle gewone aandelen zijn volledig volgestort en hebben een nominale waarde van 2,195 euro. Aangezien er in 2018 geen wijzigingen hebben plaatsgevonden, is de nominale waarde voor 2017 en 2018 dezelfde.

Dividenden

Het beleid van de Orange Belgium-groep streeft naar een evenwicht tussen gepaste contante rendementen voor de aandeelhouders en een evenwichtige en degelijke financiële positie, met voldoende bewegingsruimte om te investeren in de

convergente strategie en de uitbreiding van het netwerk. Het management oefent toezicht uit op het rendement op het kapitaal en op het niveau van de dividenden aan gewone aandeelhouders.

Dienovereenkomstig zal de raad van bestuur de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2 mei 2019 voorstellen om voor het boekjaar 2018 een gewoon brutodividend van 0,50 euro per aandeel uit te keren. Als dat wordt goedgekeurd, zal het gewone brutodividend van 0,50 euro op 16 mei 2019 worden betaald (ex-dividenddatum 14 mei 2019; registratiedatum 15 mei 2019).

De jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders heeft op 2 mei 2018 het voorstel goedgekeurd om voor het boekjaar 2017 een gewoon brutodividend van 0,50 euro per aandeel uit te keren. Het gewone brutodividend bedroeg 30,0 miljoen euro en is uitbetaald op 16 mei 2018.

Ingekochte eigen aandelen

Op 31 december 2018 hield de Groep geen ingekochte eigen aandelen. Op 31 december 2017 hield de Groep 141.500 ingekochte eigen aandelen.

Toelichting 10: Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Verbindenissen in verband met bedrijfsactiviteiten

	in duizend EUR			
	Totaal	Minder dan één jaar	Eén tot vijf jaar	Meer dan vijf jaar
Operationele leases	5 593	2 914	2 679	
Aankopen van telefoons	146 183	146 143	40	
Andere aankopen van goederen en diensten	46 408	24 404	21 719	285
Investeringsverbindenissen	128 573	112 917	15 656	
Verbindenissen in verband met bedrijfsactiviteiten	326 757	286 378	40 094	285

Verbindenissen in verband met vastgoedleases

	in duizend EUR	
	Gedisconteerde waarde van toekomstige leasebetalingen	Minimale toekomstige leasebetalingen
Technische activiteiten	221 152	255 987
Activiteiten van winkels / kantoren	75 484	78 721
Verbindenissen in verband met vastgoedleases	296 636	334 708

Operationele leases voor kantoren hebben een duur tot 15 jaar met optie tot verlenging. Operationele leases voor netwerksites hebben een duur van 1 tot 99 jaar.

Looptijden worden hierna vermeld:

	in duizend EUR						
	Minimale toekomstige lease-betalingen	Minder dan één jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	Meer dan vijf jaar
Verbindenissen in verband met vastgoedleases	334 708	40 285	37 429	32 429	27 051	23 738	173 776

Toegekende waarborgen

	in duizend EUR			
	Totaal	Minder dan één jaar	Eén tot vijf jaar	Meer dan vijf jaar
Toegekende waarborgen	7 856	245	1 935	5 676

In 2018 houden toegekende waarborgen verband met verschillende leaseovereenkomsten en met netwerkprestatiegaranties die werden toegekend aan een aantal zakelijke klanten. Er is per 31 december 2018 geen andere dekking (hypotheek, pandgeving of andere) toegekend aan activa van Orange Belgium.

Toelichting 11: (Niet-)courante voorzieningen

	in duizend EUR					
	31.12.2017	Toevoegingen	Gebruik	Annulering	Ander effect	31.12.2018
Voorzieningen voor ontmanteling	66 931	568	- 864		- 2 175	64 460
Voorzieningen voor geschillen	4 644	1 040	- 1 551	- 952		3 181
Totaal voorzieningen	71 575	1 608	- 2 415	- 952	- 2 175	67 641

	in duizend EUR					
	31.12.2016	Toevoegingen	Gebruik	Annulering	Ander effect	31.12.2017
Voorzieningen voor ontmanteling	66 619	443		- 729	598	66 931
Voorzieningen voor geschillen	4 954	1 147	- 229	- 1 228		4 644
Totaal voorzieningen	71 573	1 590	- 229	- 1 957	598	71 575

De voorzieningen voor ontmantelingskosten bestaan uit courante (1,2 miljoen euro) en niet-courante voorzieningen (63,2 miljoen euro) (zie ook toelichting 5 – Overige immateriële activa).

Voorzieningen voor geschillen worden opgenomen in de overige langlopende/kortlopende verplichtingen.

Lopende rechtszaken

Orange Belgium is verwickeld in verschillende gerechtelijke procedures met derden (particulieren of entiteiten) die een vergoeding eisen voor schade die ze zouden hebben opgelopen. Elk geschil wordt op individuele basis beoordeeld teneinde te beoordelen of het al dan niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen nodig zal zijn om deze geschillen te beslechten en teneinde te garanderen dat de veronderstellingen voor het bepalen van de voorzieningen gegrond zijn.

De afgelopen jaren werd zo een aantal eisen geformuleerd. Redelijkerwijs kan worden verondersteld dat er hierover in de loop van de komende jaren een beslissing valt, hetzij van een rechtbank, hetzij in onderlinge overeenstemming.

In hoofdstuk 6 van het beheersverslag is er gedetailleerdere informatie over geschillen opgenomen.

Voorzieningen voor de ontmanteling van de sites van het netwerk

Zie toelichting 5 – Overige immateriële vaste activa en materiële vaste activa.

Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

Volgens de gepubliceerde Europese richtlijn over dat onderwerp en de IFRIC 6-interpretatie is Orange Belgium verantwoordelijk voor de behandeling en verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (o.a. netwerkinfrastructuur, IT-hardware, ...) verworven op of vóór 13 augustus 2005.

Momenteel verkoopt Orange Belgium zijn afgedankte elektrische en elektronische apparatuur aan één WEEE-gecertificeerde derde partij tegen een nettoprijs die voldoet aan alle verplichtingen van de Europese richtlijn. In de overeenkomst met deze leverancier zijn ook de verplichtingen van Orange Belgium voor de periode vóór 13 augustus 2005 vastgelegd. Daarom moet er hiervoor geen voorziening worden opgenomen in de financiële staten van Orange Belgium.

Toelichting 12: Verbonden partijen

Relaties met gelieerde ondernemingen

Balans en winst-en-verliesrekening

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
ACTIVA		
Kortlopende belastingvorderingen	- 8 627	- 28 999
VERPLICHTINGEN		
Kortlopende rentedragende lening	18 218	5 491
Langlopende rentedragende lening	270 000	320 000
Kortlopende belastingschulden	- 1 538	- 12 245
OPBRENGSTEN EN KOSTEN		
Verkopen	43 738	32 282
Inkopen	- 43 168	- 30 231
Rente	- 2 680	- 2 887

De uiteindelijke moedermaatschappij van Orange Belgium nv is Orange sa, 78 rue Olivier de Serres, 75015 Paris, Frankrijk.

Orange Belgium nv heeft in de loop van het jaar 50,0 miljoen euro terugbetaald in het kader van de langlopende schuld in verband met de ongedekte kredietfaciliteitovereenkomst met Atlas Services Belgium.

Aan het einde van het jaar bedroeg de rekening-courant met Orange sa 18,3 miljoen euro.

Transacties met verbonden partijen

	in duizend EUR			
31.12.2018	Verkopen aan verbonden partijen	Aankopen bij verbonden partijen	Openstaande vorderingen bij verbonden partijen	Openstaande schulden bij verbonden partijen
Orange – Telecommunicatieverkeer en diensten	32 444	- 32 772		
Orange – Cashpool		- 68	- 7 572	20 889
Filialen van Orange – Telecommunicatieverkeer en diensten	11 294	- 10 451	- 1 085	- 3 819
Atlas Services Belgium – Lening		- 2 557	30	269 610
Totaal	43 738	- 45 848	- 8 627	286 680

	in duizend EUR			
31.12.2017	Verkopen aan verbonden partijen	Aankopen bij verbonden partijen	Openstaande vorderingen bij verbonden partijen	Openstaande schulden bij verbonden partijen
Orange – Telecommunicatieverkeer en diensten	22 150	- 22 583		
Orange – Cashpool		- 71	- 26 658	- 4 391
Filialen van Orange – Telecommunicatieverkeer en diensten	10 132	- 7 746	- 2 410	- 1 672
Atlas Services Belgium – Lening		- 2 718	69	319 309
Totaal	32 282	- 33 118	- 28 999	313 246

Voorwaarden voor transacties met verbonden partijen

De voorwaarden voor de aan- en verkoop van verkeer en diensten, voor de overeenkomst betreffende het gecentraliseerde financieel beheer en voor de overeenkomst betreffende de doorlopende kredietfaciliteit worden op zakelijke basis bepaald overeenkomstig de normale marktprijzen en voorwaarden.

Er is geen uitstaande garantie voor of van een verbonden partij op de balansdatum. Er is geen uitstaande voorziening voor dubieuze debiteuren op bedragen verschuldigd door verbonden partijen op de balansdatum.

Relaties met leden van de raad van bestuur en het senior management

Het totaalbedrag aan personeelsbeloningen en vergoedingen, met inbegrip van sociale zekerheidsbijdragen van de werkgever, toegekend aan leden van het uitvoerend management van Orange Belgium en als kosten opgenomen tijdens de periode, is als volgt:

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	3 599	3 571
Pensioenvoorzieningen	483	385
Overige langetermijnbeloningen	239	824
Ontslagvergoedingen	173	548
Totaal	4 494	5 328

Het totaalbedrag aan bezoldigingen toegekend aan de raad van bestuur (exclusief de normale vergoeding van de CEO, die is opgenomen in de tabel hierboven) is als volgt:

	in duizend EUR	
	31.12.2018	31.12.2017
Totaal bezoldigingen	292	291

Toelichting 13: Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

1. Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving

1.1. Transacties in vreemde valuta

Bij eerste opname in de functionele valuta moet een transactie in vreemde valuta worden opgenomen door de precieze wisselkoers toe te passen die op de datum van de transactie geldt tussen de functionele valuta en de vreemde valuta. Op elke balansdatum worden monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta's omgerekend op basis van de slotkoers.

Winsten en verliezen op wisselkoersverschillen worden opgenomen als operationele inkomsten en kosten wanneer ze verband houden met de bedrijfsactiviteiten. Winsten en verliezen op wisselkoersverschillen worden opgenomen als financiële inkomsten en kosten wanneer ze verband houden met de financieringsactiviteiten.

1.2. Bedrijfscombinaties, goodwill en bijzondere waardevermindering van goodwill

Bedrijfscombinaties worden administratief verwerkt door toepassing van de overnamemethode:

- De overnamevergoeding wordt op overnamedatum gewaardeerd als de reële waarde van de overgedragen vergoeding, inclusief alle voorwaardelijke vergoedingen. Latere wijzigingen in de voorwaardelijke vergoeding worden ofwel administratief verwerkt in de winst-en-verliesrekening, ofwel via de overige baten en lasten, in overeenstemming met de toepasselijke normen.
- Als de initiële administratieve verwerking voor een bedrijfscombinatie onvolledig is aan het einde van de verslagperiode waarin de combinatie plaatsvindt, dan neemt de Groep in haar verslag voorlopige bedragen op voor de posten waarvoor de administratieve verwerking onvolledig is. Die voorlopige bedragen worden tijdens de waarderingsperiode aangepast, of er worden aanvullende activa of verplichtingen opgenomen om nieuwe informatie te weerspiegelen die is verkregen over feiten en omstandigheden die bestonden op de overnamedatum en die, indien ze bekend waren geweest, een invloed zouden hebben gehad op de bedragen die op die datum zijn opgenomen.
- Goodwill is het verschil tussen de overgedragen vergoeding en de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen op de overnamedatum en wordt als een actief opgenomen in de staat van financiële positie.

Voor elke bedrijfscombinatie met een eigendomsbelang van minder dan 100% worden minderheidsbelangen als volgt gewaardeerd:

- ofwel tegen reële waarde: in dit geval wordt er goodwill in verband met minderheidsbelangen opgenomen;
- ofwel als het evenredige aandeel van het minderheidsbelang in de identificeerbare nettoactiva van de overgenomen entiteit: in dit geval wordt er alleen goodwill opgenomen voor het overgenomen aandeel.

Kosten in verband met overnames worden direct opgenomen in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Indien een bedrijfscombinatie in verschillende fasen wordt voltooid, wordt het voorheen gehouden eigenvermogensbelang op de overnamedatum gehervardeerd tegen reële waarde via de winst-en-verliesrekening. In voorkomend geval worden de overige baten en lasten opgenomen op dezelfde basis als vereist zou zijn indien de voorheen gehouden aandelenbelangen direct waren vervreemd.

Goodwill wordt niet afgeschreven maar gecontroleerd op bijzondere waardeverminderingen, minstens jaarlijks, maar frequenter indien er aanwijzingen zijn dat de goodwill mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. De evolutie van algemene economische en financiële tendensen, de verschillende mate waarin telecomoperatoren standhouden in de context van slechtere lokale economische omgevingen, de marktkapitalisatiewaarde van telecommunicatieondernemingen en de werkelijke economische prestaties in vergelijking met de marktverwachtingen, vertegenwoordigen dan ook externe indicatoren die samen met interne prestatie-indicatoren door de Groep worden geanalyseerd om te beoordelen of er meer dan eenmaal per jaar moet worden gecontroleerd op bijzondere waardeverminderingen.

IAS 36 vereist dat deze tests moeten worden uitgevoerd op het niveau van elke kasstroomgenererende eenheid of groepen van kasstroomgenererende eenheden waarvan het waarschijnlijk is dat ze zullen profiteren van overnamegerelateerde synergieën. Om vast te stellen of er een bijzondere-waardeverminderverslies moet worden opgenomen, wordt de boekwaarde van de activa en verplichtingen van de kasstroomgenererende eenheden of groepen van kasstroomgenererende eenheden vergeleken met de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid is haar bedrijfswaarde.

De bedrijfswaarde is de contante waarde van de toekomstige kasstromen die naar verwachting uit de kasstroomgenererende eenheden zullen worden gegenereerd. Kasstroomvoorspellingen zijn gebaseerd op economische en reglementaire veronderstellingen, veronderstellingen over de verlenging van licenties en verwachtingen over de handelsomstandigheden die als volgt zijn opgesteld door het management van de Groep:

- Kasstroomvoorspellingen zijn gebaseerd op ondernemingsplannen op vijf jaar.
- Kasstroomvoorspellingen na die perioden kunnen worden geëxtrapoleerd door over de volgende twee jaar (voor bepaalde kasstroomgenererende eenheden) een dalende of vlakke groei toe te passen, gevolgd door een perpetuele groei die de verwachte langetermijngroei op de markt weerspiegelt.
- De verkregen kasstromen worden gedisconteerd met behulp van een gepaste disconteringsvoet voor de soort activiteiten en de betrokken landen.

De boekwaarde van geteste kasstroomgenererende eenheden omvat goodwill, immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur die voortvloeien uit bedrijfscombinaties en activa met een bepaalde gebruiksduur (materiële vaste activa, immateriële activa en nettowerkkapitaal, inclusief saldi binnen de Groep). De nettoboekwaarde wordt vermeld op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden en groepen van kasstroomgenererende eenheden, d.w.z. inclusief boekhoudkundige posten in verband met transacties met andere kasstroomgenererende eenheden en groepen van kasstroomgenererende eenheden.

Voor een kasstroomgenererende eenheid die gedeeltelijk eigendom is van de Groep en die een deel omvat dat verband houdt met minderheidsbelangen, wordt het bijzondere-waardeverminderverslies aan de eigenaars van de moedermaatschappij en de minderheidsbelangen toegerekend op dezelfde basis die wordt gehanteerd voor de toerekening van winst of verlies (d.w.z. eigendomsbelang).

Bijzondere-waardeverminderversliezen voor goodwill worden administratief verwerkt in de winst-en-verliesrekening en worden in latere perioden nooit teruggenomen.

De bedrijfswaarde van de activiteiten, die het grootste deel van de realiseerbare waarde vertegenwoordigt en die de boekwaarde van vaste activa ondersteunt, kan variëren volgens de waarderingsmethode en de in de modellen gebruikte veronderstellingen. Ze varieert ook als het bedrijfsklimaat afwijkt van de gebruikte veronderstellingen. Orange Belgium neemt voor zijn activa een bijzondere waardevermindering op wanneer er gebeurtenissen of omstandigheden plaatsvinden die permanente materiële nadelige gevolgen hebben die het economische klimaat beïnvloeden, of die nadelige gevolgen hebben op de – op het moment van de aankoop – gebruikte veronderstellingen en streefdoelen. Orange Belgium zou dus op basis van nieuwe gebeurtenissen of ongunstige omstandigheden kunnen beslissen om de contante waarde van zijn activa te herzien, en verdere aanzienlijke bijzondere-waardeverminderversliezen op te nemen die een ongunstig effect hebben op zijn resultaten.

1.3. Immateriële vaste activa

Deze activacategorie omvat immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur zoals kosten voor telecommunicatielicenties, kosten voor netwerkdesign en –ontwikkeling, kosten voor aangekochte en intern gegenereerde software.

Immateriële vaste activa worden bij de initiële opname gewaardeerd tegen kostprijs. De kostprijs omvat aankoopprijs, invoerrechten, niet-terugbetaalbare aankoopbelastingen, na aftrek van handelskortingen en rabatten, en alle direct toe te rekenen kosten voor het voorbereiden van de activa op hun beoogde ingebruikstelling, met name kosten van personeelsbeloningen, honoraria en kosten voor het testen.

Na de eerste opname worden immateriële vaste activa geboekt tegen kostprijs verminderd met de eventuele gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere-waardeverminderversliezen.

De restwaarde van immateriële vaste activa wordt beschouwd als nul, tenzij werd voldaan aan de voorwaarden van IAS 38.

Immateriële vaste activa worden over de gebruiksduur afgeschreven en getest op bijzondere waardeverminderingen wanneer er een aanwijzing bestaat dat het immateriële vaste actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Het af te schrijven bedrag van een immaterieel vast actief met een beperkte gebruiksduur wordt lineair toegerekend over zijn gebruiksduur.

De afschrijving van de mobiele licenties vangt aan wanneer deze gereed zijn voor gebruik.

De afschrijving van de licenties moet aanvangen wanneer het actief beschikbaar is voor gebruik, dat wil zeggen wanneer het actief op de vereiste locatie en in de noodzakelijke toestand is om te kunnen functioneren op de wijze zoals die door het management is bedoeld, ook al wordt het actief in werkelijkheid niet gebruikt. De licentie zal beschikbaar zijn voor gebruik wanneer het technische team bepaalt dat de eerste geografische zone 'klaar is voor de lancering'. Het volledige bedrag zal lineair worden afgeschreven over zijn resterende gebruiksduur op die datum.

De gsm- en UMTS-licenties zijn toegekend voor een periode van respectievelijk 15 (oorspronkelijk) en 20 jaar. De verlenging van de gsm-licentie, verkregen in 2015, wordt afgeschreven over een periode van 5 jaar, wat overeenstemt met de levensduur van de licentie.

De 4G-licentie, die in 2011 werd verworven, is toegekend voor een periode van 15 jaar, tot 1 juli 2027.

De 800 MHz-licentie, verworven in november 2013, is geldig voor een periode van 20 jaar.

De gebruiksduur van verworven en intern gegenereerde software is 5 jaar (software voor het netwerk) of 4 jaar (andere software) en hun afschrijving start wanneer de software klaar is voor gebruik.

De afschrijvingsperiode en de afschrijvingsmethode voor een immaterieel vast actief met een beperkte gebruiksduur worden minstens aan het eind van elk boekjaar herzien. Elke wijziging in de gebruiksduur of het verwachte consumptiepatroon van de toekomstige economische voordelen die vervat zijn in de activa, wordt prospectief geboekt als een wijziging in de boekhoudkundige schatting. De wijzigingen in gebruiksduur voor immateriële activa die tijdens het jaar zijn opgenomen, worden voor elk actief apart vastgesteld. Ook wordt er rekening gehouden met veroudering, ontmanteling en activa die verloren zijn gegaan.

Afschrijvingskosten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in de rubriek 'Afschrijvingen'.

Onderzoekskosten worden als kosten opgenomen zodra zij zich voordoen. Een immaterieel vast actief dat voorkomt uit ontwikkelingskosten gemaakt op een individueel project wordt slechts opgenomen indien de Groep kan aantonen dat de oplevering van dit immaterieel vast actief technisch haalbaar is, zodat dit actief voor gebruik of verkoop beschikbaar zal zijn, dat zij van plan is dit actief op te leveren en in staat is om het te gebruiken of verkopen, dat zij kan aangeven hoe dit actief toekomstige economische voordelen zal genereren, dat dit actief met de ter beschikking staande middelen kan worden opgeleverd en dat het mogelijk is om de gedurende de ontwikkeling te maken kosten op betrouwbare wijze te bepalen.

Na de eerste opname van de ontwikkelingskosten wordt het actief opgenomen tegen kostprijs na aftrek van eventuele gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere-waardevermindervingsverliezen. De afschrijving van het actief vangt aan zodra de ontwikkelingsfase wordt afgerond en het actief klaar is voor gebruik. Het wordt afgeschreven over de periode waarin verwachte toekomstige voordelen worden gerealiseerd. Zolang het actief niet in gebruik is, wordt dit jaarlijks getoetst op bijzondere waardeverminderingen.

1.4. Materiële vaste activa

De volgende investeringsgoederen worden opgenomen onder materiële vaste activa: gebouwen, netwerkinfrastructuur en – uitrusting, IT-servers en pc's, kantoormeubelen, verbeteringen aan gebouwen, uitrusting verhuurd aan klanten.

Bij initiële opname in de balans worden materiële vaste activa gewaardeerd tegen kostprijs. De kostprijs omvat aankoopprijs, invoerrechten en niet-terugbetaalbare aankoopbelastingen, na aftrek van handelskortingen en rabatten, en alle kosten die rechtstreeks te maken hebben met het opstellen van de activa op de daartoe bestemde locatie en het gebruiksklaar maken ervan. Kosten voor het vervangen van een onderdeel van een artikel uit de rubriek 'Materiële vaste activa' worden beschouwd als activa op het moment dat ze worden opgelopen en indien werd voldaan aan de criteria voor opname. Alle andere reparatie- en onderhoudskosten worden ten laste genomen van de winst-en-verliesrekening zodra zij zich voordoen. De kosten omvatten eveneens de geschatte uitgaven voor het ontmantelen van de sites van het netwerk en het renoveren van gehuurde locaties wanneer er een dergelijke verplichting bestaat.

De kosten in verband met de installatie en de activering van de kabel en die rechtstreeks te maken hebben met het gebruiksklaar maken van het actief of met de voorbereiding voor zijn beoogde gebruik, worden opgenomen als een actief.

Na de eerste opname worden materiële vaste activa gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere-waardevermindervingsverliezen.

Het af te schrijven bedrag van een materieel vast actief wordt systematisch en lineair toegerekend over zijn gebruiksduur. De afschrijving van materiële vaste activa start wanneer ze klaar zijn voor gebruik.

De gebruiksduur van de verschillende categorieën materiële vaste activa werd als volgt vastgelegd:

▪ Gebouwen	20 jaar
▪ Pylonen en netwerkconstructies	20 jaar
▪ Glasvezel	15 jaar
▪ Netwerkuitrusting	5-10 jaar
▪ Datatransmissie-uitrusting	5 jaar
▪ IT-servers	5 jaar
▪ Pc's	4 jaar
▪ Kantoormeubelen	5-10 jaar
▪ Verbeteringen aan gebouwen	9 jaar of korter naargelang de huurperiode
▪ Kabelapparatuur	3-4 jaar

De restwaarde en de gebruiksduur van materiële vaste activa worden minstens aan het einde van elk boekjaar herzien, en indien de verwachtingen afwijken van vroegere schattingen, worden wijzigingen prospectief geboekt als wijzigingen in de boekhoudkundige schatting. De wijzigingen in gebruiksduur voor materiële activa die tijdens het jaar zijn opgenomen, worden voor elk actief apart vastgesteld. Ook wordt er rekening gehouden met veroudering, ontmanteling en activa die verloren zijn gegaan.

Afschrijvingskosten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in de rubriek 'Afschrijvingen'.

Een materieel vast actief wordt niet meer in de balans opgenomen in geval van vervreemding of indien er geen toekomstige economische voordelen worden verwacht van zijn gebruik of vervreemding. Eventuele opbrengsten of verliezen voortvloeiend uit de verwijdering van het actief uit de balans worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening gedurende het jaar waarin het actief wordt verwijderd uit de balans.

De verplichting uit hoofde van een buitengebruikstelling van sites van het netwerk wordt gewaardeerd op basis van de gekende looptijd van de huurcontracten voor de locatie, daarbij rekening houdend met een grote waarschijnlijkheid op verlenging van de bestaande verbintenissen, en met het feit dat alle vestigingen in de toekomst zullen worden ontmanteld. 'Ontmantelde activa' worden gewaardeerd rekening houdend met de verwachte inflatie en disconteringsvoeten.

De Groep is verplicht om technische apparatuur te ontmantelen en technische sites te saneren.

Wanneer de verplichting ontstaat, wordt er tegenover de voorziening voor ontmanteling een ontmantelingsactief opgenomen. De voorziening is gebaseerd op de ontmantelingskosten (per site) die de Groep maakt om te voldoen aan haar milieuverplichtingen inzake de ontmanteling van de activa en de planning van de sanering van de site. De voorziening wordt beoordeeld op basis van de geïdentificeerde kosten voor het lopende boekjaar, geëxtrapoleerd voor toekomstige jaren op basis van de beste schatting van de afwikkeling van de verplichting. Deze schatting wordt jaarlijks herzien en waar nodig aangepast op basis van het actief waarop ze betrekking heeft. De voorziening wordt verdisconteerd naar zijn contante waarde.

Indien de verplichting verdwijnt, wordt de voorziening teruggenomen ter compensatie van de nettoboekwaarde van het ontmantelingsactief en van de nettoboekwaarde van de onderliggende activa als de waarde van het ontmantelingsactief minder bedraagt dan de terugname van de voorziening.

1.5. Bijzondere waardevermindering van andere materiële en immateriële posten dan goodwill

De Groep beoordeelt op elke balansdatum of er een aanwijzing is dat een actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Indien een dergelijke aanwijzing bestaat, of indien voor bepaalde activa een jaarlijkse bijzondere-waardeverminderingstest vereist is, maakt Orange Belgium een schatting van de realiseerbare waarde voor deze activa. De realiseerbare waarde van een actief is de hoogste waarde van enerzijds de reële waarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid minus de verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid. De realiseerbare waarde wordt bepaald voor een afzonderlijk actief, tenzij het actief geen instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van die van andere activa of groepen activa. Indien de boekwaarde van een actief de realiseerbare waarde overschrijft, wordt het actief geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan en wordt het afgewaardeerd tot de realiseerbare waarde. Bij de bepaling van de gebruikswaarde worden de geschatte toekomstige kasstromen geactualiseerd door toepassing van een disconteringsvoet na belastingen die rekening houdt met de huidige marktinzichten van de tijdwaarde van geld, en de specifieke risico's van het actief. Bijzondere-waardeverminderingverliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen als operationele kosten in de post 'Bijzondere waardevermindering van vaste activa'.

Voor activa met uitsluiting van goodwill wordt op elke verslagdatum beoordeeld of er een aanwijzing is dat de voorheen opgenomen bijzondere-waardeverminderingverliezen nog bestaan of verminderd zijn. Indien een dergelijke aanwijzing bestaat, schat de Groep de realiseerbare waarde van het actief of van de kasstroomgenererende eenheid. Een voorheen opgenomen

bijzondere-waardeverminderingverlies wordt enkel teruggenomen indien er sinds de opname van het laatste bijzondere-waardeverminderingverlies een verandering is opgetreden in de veronderstellingen die zijn gebruikt om de realiseerbare waarde van het actief te bepalen. De terugname is beperkt zodat het geboekte bedrag van het actief niet hoger is dan de realiseerbare waarde, noch hoger is dan de geboekte waarde die werd bepaald, netto na afschrijving, indien er geen bijzondere-waardeverminderingverlies was opgenomen voor het actief in voorgaande jaren. Die terugname wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening tenzij het actief is geboekt tegen de geherwaardeerde waarde, in welk geval de terugname wordt behandeld als een herwaarderingsmeerwaarde.

1.6. Financieringskosten

Financieringskosten worden geactiveerd sinds 1 januari 2009. De beslissing om financieringskosten al dan niet te activeren gebeurt op projectniveau. Tot het einde van 2008 werden financieringskosten opgenomen als uitgaven in de periode waarin ze werden opgelopen.

1.7. Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen indien er een redelijke mate van zekerheid is dat de subsidie zal worden ontvangen en dat aan alle voorwaarden zal worden voldaan.

Indien de subsidie betrekking heeft op een kostenpost wordt de subsidie als inkomsten toegerekend gedurende de periode die op systematische wijze overeenstemt met de kosten die geacht worden te worden gecompenseerd.

Indien de subsidie betrekking heeft op een actief, wordt de reële waarde gecrediteerd aan de boekwaarde van het actief, die in gelijke jaarlijkse termen vrijvalt ten gunste van de winst-en-verliesrekening over de verwachte gebruiksduur van het betreffende actief.

1.8. Belastingen

Winstbelastingen

Verschuldigde en verrekenbare belastingvorderingen en –verplichtingen voor lopende en voorgaande jaren worden gewaardeerd op het bedrag dat naar verwachting zal worden teruggevorderd van of betaald aan de belastingdienst. Het bedrag wordt berekend op basis van de belastingtarieven en de belastingwetgeving waarvan het wetgevingsproces (materieel) is afgesloten op de balansdatum.

Uitgestelde winstbelasting

Voor uitgestelde belastingverplichtingen wordt een voorziening gevormd op basis van activa en verplichtingen en hun in deze financiële staten opgenomen boekwaarde.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen, behalve:

- indien de uitgestelde belastingverplichting voortkomt uit de eerste opname van goodwill of de eerste opname van een actief of verplichting in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en, op het moment van de transactie, geen invloed heeft op de winst voor belasting of het fiscale resultaat; en
- voor wat betreft belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en belangen in joint ventures, indien het tijdstip van afwikkeling geheel zelfstandig kan worden bepaald, en het waarschijnlijk is dat de tijdelijke verschillen niet in de nabije toekomst zullen worden afgewikkeld.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden en niet-verrekenende fiscale verliezen, voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend, en de verrekenbare tijdelijke verschillen, ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden en niet-verrekenende fiscale verliezen kunnen worden aangewend, behalve:

- indien de uitgestelde belastingvordering in verband met het verrekenbare tijdelijke verschil voortkomt uit de eerste opname van een vordering of verplichting in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en, op het moment van de transactie, geen invloed heeft op de winst voor belasting of het fiscale resultaat; en
- voor verrekenbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en belangen in joint ventures, worden er alleen uitgestelde belastingvorderingen opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat de tijdelijke verschillen in de nabije toekomst zullen worden afgewikkeld en er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend.

De boekwaarde van uitgestelde belastingvorderingen wordt op elke balansdatum gewaardeerd en verminderd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat er toekomstige belastbare winst beschikbaar zal zijn waarmee de uitgestelde belastingvordering volledig of gedeeltelijk kan worden verrekend. Niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen worden op elke balansdatum

herbeoordeeld en opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de uitgestelde belastingvordering kan worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op het jaar waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de belastingtarieven (en de belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten op de balansdatum.

Uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden gesaldeerd als er een in rechte afdwingbaar recht bestaat om actuele belastingvorderingen en –verplichtingen te salderen, en indien de uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen verband houden met eenzelfde belastbare entiteit en dezelfde belastingautoriteit.

Belasting op de toegevoegde waarde

Opbrengsten, kosten en activa worden opgenomen na aftrek van de belasting op de toegevoegde waarde, behalve:

- indien de op de aankoop van activa of diensten betreffende belasting op de toegevoegde waarde niet kan worden teruggevorderd van de belastingdienst, in welk geval de belasting op de toegevoegde waarde wordt opgenomen als onderdeel van de kosten van de verwerving van het actief of als onderdeel van de kostenpost; en
- vorderingen en schulden die worden verantwoord inclusief de belasting op de toegevoegde waarde.

Het nettobedrag van de belasting op de toegevoegde waarde die kan worden teruggevorderd van of betaalbaar is aan de belastingdienst wordt opgenomen als een onderdeel van de vorderingen en schulden in de balans.

Operationele belastingen: IFRIC 21

De IFRIC 21-interpretatie is in het eerste halfjaar van 2014 goedgekeurd door de Europese Unie. Deze interpretatie bepaalt de ‘tot verplichting leidende gebeurtenis’ waardoor er een verplichting ontstaat om een heffing te betalen (als de gebeurtenis die de heffing activeert) en verwijst naar andere standaarden om te bepalen of de verplichting dient te worden opgenomen als een actief of een uitgave.

Orange Belgium past IFRIC 21 toe in de geconsolideerde financiële staten per 31 december 2018 op een beperkt aantal heffingen waarvan de administratieve verwerking door deze interpretatie wordt gewijzigd: onroerende voorheffing, belasting op kantoorruimten, belasting op vestigingen van klasse ½/3 (gevaarlijke en/of ongezonde inrichtingen), belasting op vestigingen en belastingen op reclameborden, -panelen, enz.

1.9. Voorraden

Voorraden zijn activa die worden aangehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering, zoals telefoontoestellen en accessoires.

Voorraden worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde. De kostprijs van voorraden omvat alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. Onze voorraden worden gewaardeerd volgens de gewogen gemiddelde methode. De gewogen gemiddelde kostprijs per eenheid is het totaalbedrag dat voor de voorraden is betaald, gedeeld door het aantal eenheden in de voorraden. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering minus de geschatte kosten van voltooiing en de geschatte kosten die nodig zijn om de verkoop te realiseren.

1.10. Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten kasgeld, banktegoeden en kortetermijndeposito's met een maximale looptijd van drie maanden. Geldmiddelen en kasequivalenten bij financiële instellingen worden gewaardeerd tegen hun nominale waarde. Bankkredieten en intergroepskredieten worden geboekt als kortlopende financiële verplichtingen.

1.11. Eigen aandelen (liquiditeitscontract)

De aankoop van eigen (Orange Belgium-)aandelen of verplichtingen in het kader van een liquiditeitscontract, worden ten laste genomen van het eigen vermogen.

1.12. Voorzieningen op lange termijn

Voorzieningen worden aangelegd indien Orange Belgium een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, waarvoor het waarschijnlijk is dat er een uitstroom nodig zal zijn van middelen die economische voordelen in zich bergen om de verplichting af te wikkelen, en indien deze uitstroom op een betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien Orange Belgium verwacht dat een aantal of alle voorzieningen zullen worden vergoed, wordt de vergoeding opgenomen als afzonderlijk actief, maar enkel wanneer de vergoeding vrijwel zeker is. De kosten die met een voorziening samenhangen, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening na aftrek van een eventuele vergoeding.

Indien het effect van de tijdwaarde van geld materieel is, worden de voorzieningen gediscoteerd tegen een disconteringsvoet (vóór belastingen) die, indien noodzakelijk, rekening houdt met de specifieke risico's van de verplichting. Bij discontering wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd geboekt als financieringskosten.

De schatting van de kosten voor het ontmantelen van de sites van het netwerk en voor de renovatie van gehuurde locaties wordt geboekt als onderdeel van materiële vaste activa. Deze schatting wordt eveneens geboekt als een voorziening, gewaardeerd tegen een gepaste inflatie- en disconteringsvoet.

1.13. Personeelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zoals lonen, socialezekerheidsbijdragen, betaalde jaarlijkse vakantie, winstdeling en bonussen, hospitalisatieverzekering, bedrijfswagens e.d. worden geboekt tijdens de periode waarin de werknemer werkzaam is in de onderneming.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden gewaardeerd als verplichtingen als gevolg van een contractuele of feitelijk bestaande verplichting en indien een betrouwbare schatting van dergelijke verplichtingen mogelijk is.

Als gevolg van de wet van 18 december 2015 zijn minimumrendementen als volgt door de werkgever gewaarborgd:

- voor de betaalde bijdragen vanaf 1 januari 2016, een nieuw variabel minimumrendement op basis van de OLO-tarieven, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Gezien de lage OLO-tarieven van de afgelopen jaren is het rendement aanvankelijk vastgesteld op 1,75%.
- voor de betaalde bijdragen tot eind december 2015 blijven de voorheen geldende wettelijke rendementen (respectievelijk 3,25% en 3,75% op de werkgevers- en werknemersbijdragen) gelden tot de pensioendatum van de deelnemers.

Gezien de gewaarborgde minimumrendementen komen die regelingen in aanmerking als toegezegde-bijdragenregelingen.

Om ervoor te zorgen dat de van kracht zijnde toegezegde-bijdragenregeling aan de deelnemers op de datum van hun vertrek het wettelijk verplichte minimumrendement garandeert, heeft Orange Belgium een volledige actuariële berekening volgens de PUC-methode laten uitvoeren.

De actuaris heeft prognoses opgesteld volgens een vooraf bepaalde methode en uitgaande van bepaalde veronderstellingen. Uit dit verslag blijkt dat de gecumuleerde reserves voldoende zijn om enig tekort in alle mogelijke scenario's te dekken. Bijgevolg is er per 31 december 2018 en 2017 geen voorziening opgenomen.

1.14. Leaseovereenkomsten

Leaseovereenkomsten waarbij alle wezenlijke risico's en voordelen in verband met de eigendom niet hoofdzakelijk worden overgedragen aan de huurder zijn operationele leaseovereenkomsten. De betalingen worden op lineaire basis opgenomen als uitgaven gedurende de looptijd van het contract.

Het bepalen of een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat, vereist een beoordeling van het feit of de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van het specifieke actief en de overeenkomst een recht bevat op het gebruik van het actief.

1.15. Loyauteitsvergoedingen

Loyauteitsvergoedingen die door de distributiekanaalen worden verdiend op postpaidcontracten worden vooraf opgenomen bij de ondertekening van het contract.

1.16. Financiële kortingen

Financiële kortingen die worden toegekend aan klanten of ontvangen van leveranciers voor vroegtijdige betalingen worden afgetrokken van opbrengsten en kosten van verkoop wanneer ze zich voordoen.

1.17. Dividenden

Een dividend dat door de algemene vergadering van aandeelhouders wordt aangekondigd na balansdatum wordt niet verwerkt als een verplichting op die datum.

1.18. Contracten voor tv-content

Kosten in verband met verworven tv-uitzendingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer ze worden gemaakt en niet geactiveerd als immateriële activa, en bijgevolg afgeschreven over de duur van het contract. De onderneming is van oordeel dat ze alleen het uitzendrecht voor een bepaald kanaal verwerft, en geen beeld heeft op of invloed heeft over de toekomstige planning en inhoud. Daarom kunnen er slechts in beperkte mate voorspellingen worden gedaan over de grootte van het kijkerspubliek of de opbrengsten uit toekomstige uitzendingen, wat impliceert dat de verworven tv-uitzendingen niet voldoen aan de vereisten voor opname als een immaterieel actief volgens IAS 38.

1.19 Gesegmenteerde informatie

Beslissingen over de toewijzing van middelen en de beoordeling van de prestaties van operationele segmenten van onderdelen van de Groep, worden door de Chief Executive Officer (de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt) genomen op het niveau van de operationele segmenten, die voornamelijk worden bepaald door geografische locatie. De operationele segmenten zijn dus:

- België; en
- Luxemburg.

In de resultaten van de segmenten wordt het gebruik van gedeelde middelen in aanmerking genomen, dat ofwel wordt gebaseerd op de voorwaarden van contractuele overeenkomsten tussen rechtspersonen, ofwel op externe benchmarks, of door de spreiding van de kosten over alle segmenten. Het aanbod van gedeelde middelen is opgenomen in de overige opbrengsten van de dienstverlener, en het gebruik van de middelen is opgenomen in de kosten die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de EBITDA van de gebruiker van de dienst. De kostprijs van gedeelde middelen kan worden beïnvloed door wijzigingen in de contractuele relaties of de organisatie, en kunnen bijgevolg een invloed hebben op de resultaten van de segmenten zoals daarover jaar na jaar informatie wordt verschaft.

Aangepaste EBITDA en gerapporteerde EBITDA zijn operationele prestatie-indicatoren die door de Groep worden gebruikt:

- voor het beheer en de beoordeling van de bedrijfsresultaten en de resultaten van segmenten; en
- voor de implementatie van de strategie voor investeringen en de toewijzing van middelen.

Het management van de Groep is van oordeel dat de presentatie van deze indicatoren relevant is, aangezien lezers zo over dezelfde managementindicatoren beschikken als degene die intern worden gebruikt.

De gerapporteerde EBITDA stemt overeen met het bedrijfsresultaat vóór afschrijvingen en waardeverminderingen, effecten in verband met overnames, de terugname van omrekeningsverschillen van vereffende entiteiten, de bijzondere waardevermindering van goodwill en vaste activa en het aandeel in de winst (het verlies) van geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

De aangepaste EBITDA stemt overeen met de gerapporteerde EBITDA aangepast om rekening te houden met de effecten van belangrijke geschillen, specifieke arbeidskosten, herzieningen van de investeringen en de activiteitenportefeuille, herstructurerings- en integratiekosten en in voorkomend geval andere specifieke onderdelen.

Dankzij deze maatstaf kunnen de effecten van bepaalde specifieke factoren van de gerapporteerde EBITDA worden geïsoleerd, ongeacht of ze herhaaldelijk plaatsvinden en ongeacht het type inkomsten of uitgaven, wanneer ze verband houden met:

- belangrijke rechtszaken: de daarmee verband houdende procedures zijn gebaseerd op beslissingen van derden (toezichthouder, rechtbank, enz.) en vinden plaats gedurende een andere periode dan de activiteiten waarop de rechtszaak gebaseerd is. Door de aard van de kosten zijn de bron, het bedrag en de periode van de kosten moeilijk te voorspellen;
- herstructurerings- en integratiekosten: de aanpassing van de activiteiten van de Groep aan veranderingen in het bedrijfsklimaat kan ook andere soorten transformatiekosten met zich meebrengen. Deze acties kunnen een negatief effect hebben op de periode waarin ze worden aangekondigd of uitgevoerd, zoals, maar niet beperkt tot, enkele van de door de Groep goedgekeurde transformatieplannen;
- in voorkomend geval andere specifieke elementen die systematisch worden gespecificeerd in verband met inkomsten en/of uitgaven.

De aangepaste EBITDA en de gerapporteerde EBITDA zijn geen financiële indicatoren zoals gedefinieerd door de IFRS en zijn niet vergelijkbaar met indicatoren met een vergelijkbare naam die door andere Groepen worden gebruikt. Ze worden alleen als aanvullende informatie verstrekt en mogen niet worden beschouwd als een vervanging voor het bedrijfsresultaat of de kasstromen uit bedrijfsactiviteiten.

1.20. Financiële instrumenten

Grondslag voor financiële verslaggeving volgens IAS 39:

Opname in en verwijdering uit de balans

Financiële activa of financiële verplichtingen worden opgenomen in de balans op de afwikkelingsdatum wanneer de Groep een partij wordt bij de overeenkomst betreffende het financiële instrument.

Financiële activa worden niet langer opgenomen in de balans wanneer de contractuele rechten op kasstromen uit de financiële activa aflopen.

Financiële verplichtingen worden verwijderd wanneer aan de contractuele verplichting voldaan is, of wanneer ze geannuleerd of afgelopen is.

Financiële activa

Financiële activa worden ofwel ingedeeld als financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, of als leningen en vorderingen.

De onderneming heeft geen significante tot einde looptijd aangehouden investeringen.

Bij een eerste opname worden financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde vermeerderd met de rechtstreeks toe te rekenen transactiekosten ingeval de investeringen niet worden opgenomen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. De Groep bepaalt de indeling van haar financiële activa bij de eerste opname. Indien nodig en toegestaan wordt deze waardering bij de afsluiting van elk boekjaar herzien.

Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening omvatten onder meer voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en financiële activa die bij eerste opname worden aangemerkt als verantwoord tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Dergelijke activa worden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Winsten en verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening zodra de leningen en vorderingen niet langer in de balans worden opgenomen of een bijzondere waardevermindering ondergaan, alsmede via het afschrijvingsproces.

Handelsvorderingen en andere kortlopende vorderingen zonder vaste rentevoet worden opgenomen tegen het oorspronkelijke factuurbedrag of het nominale bedrag wanneer het disconterings-effect immaterieel is. Een bijzondere-waardevermindering-verlies op handelsvorderingen en andere kortlopende vorderingen wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening indien de boekwaarde lager is dan de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen. Bijzondere waardeverminderingen worden gewaardeerd op individuele basis, of op basis van een segment indien individuele waardering niet mogelijk is. Handelsvorderingen en andere kortlopende vorderingen worden opgenomen in de balans na aftrek van alle gecumuleerde bijzondere-waardevermindering-verliezen.

Bijzondere waardevermindering van financiële activa

De Groep beoordeelt op elke balansdatum of financiële activa afzonderlijk of in Groep een bijzondere waardevermindering moeten ondergaan.

Tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde activa

Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat er een bijzondere-waardevermindering-verlies is opgetreden op activa die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd, wordt het verliesbedrag bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van de toekomstige kasstromen (uitgezonderd toekomstige verwachte kredietverliezen die nog niet zijn geleden), gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief (dat wil zeggen de bij eerste opname berekende effectieve rentevoet). De boekwaarde van het actief wordt verminderd door gebruik te maken van een voorziening. Het verliesbedrag moet in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen.

Indien het bedrag van het verlies wegens bijzondere waardevermindering in een navolgende periode daalt en de daling objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na opname van de bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden, wordt het eerder opgenomen bijzondere-waardevermindering-verlies teruggenomen, voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de geamortiseerde kostprijs ervan per de datum van terugneming. Een eventuele daaropvolgende terugneming van een verlies wegens bijzondere waardevermindering wordt in de winst of het verlies verantwoord.

Voor handelsvorderingen wordt er een voorziening voor dubieuze debiteuren aangelegd indien er objectieve aanwijzingen zijn (zoals de waarschijnlijkheid van faillissement of aanmerkelijke financiële moeilijkheden van de debiteur) dat de Groep niet in staat zal zijn alle volgens de oorspronkelijke factuur openstaande bedragen te innen. De boekwaarde van de vordering wordt verlaagd

door gebruik te maken van een voorziening voor dubieuze debiteuren. Vorderingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, worden niet langer opgenomen zodra de niet-invorderbaarheid daarvan is vastgesteld.

Financiële verplichtingen

Rentedragende leningen

Leningen worden bij de eerste opname opgenomen tegen de reële waarde van de ontvangen tegenprestatie, minus de direct toerekenbare transactiekosten.

Na deze eerste opname worden de rentedragende leningen vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Winsten en verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening zodra de schulden niet langer in de balans worden opgenomen, alsmede via het afschrijvingsproces.

Handelsschulden en andere kortlopende schulden

Handelsschulden en andere kortlopende schulden zonder vaste rentevoet worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijke factuurbedrag of het nominale bedrag indien het disconterings-effect immaterieel is.

Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Handelsvorderingen en –schulden worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt weergegeven in de balans indien deze bedragen wettelijk mogen worden gesaldeerd en er een duidelijke intentie bestaat om ze op nettobasis af te handelen.

Grondslag voor financiële verslaggeving volgens IFRS 9:

De nieuwe standaard IFRS 9 'Financiële instrumenten' moet sinds 1 januari 2018 verplicht worden toegepast. De Groep heeft ervoor gekozen om de cijfers voor de vergelijkende periodes 2016 en 2017 niet aan te passen, zoals de standaard toestaat.

Door deze optie heeft de Groep de totale impact van de aanpassingen die volgens de standaard zijn vereist, opgenomen in het beginsaldo van het eigen vermogen van de Groep op 1 januari 2018. Het effect van de toepassing van IFRS 9 op de geconsolideerde staat van financiële positie, is een daling van de overgedragen winst van 1,0 miljoen euro, volledig gecompenseerd door een daling in de handelsvorderingen. Bijgevolg zijn de uitgestelde belastingen gecorrigeerd met 0,3 miljoen euro. Voor Orange Belgium was het effect van IFRS 9 beperkt tot de bijzondere waardevermindering van financiële activa.

Wat de presentatie betreft, dient te worden opgemerkt dat bijzondere-waardeverminderingverliezen op handelsvorderingen en contractactiva (6,3 miljoen euro in 2018 en 7,4 miljoen euro in 2017) nu afzonderlijk worden gepresenteerd in het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat.

IFRS 9 omvat drie fasen: classificatie en waardering van financiële activa en verplichtingen, bijzondere waardevermindering van financiële activa en hedge accounting.

Classificatie en waardering van financiële activa en verplichtingen

De nieuwe classificatie die door IFRS 9 wordt voorgesteld, bepaalt hoe activa worden opgenomen en gewaardeerd. De classificatie van financiële activa is afhankelijk van de combinatie van de volgende twee criteria:

- het bedrijfsmodel van de Groep voor het beheer van financiële activa; en
- de eigenschappen van de contractuele kasstromen van het financiële actief (of ze al dan niet uitsluitend betalingen van hoofdsom en interest vertegenwoordigen).

Op basis van de gecombineerde analyse van deze twee criteria worden er door IFRS 9 drie bedrijfsmodellen vastgesteld:

- financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening;
- financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige baten en lasten die (al dan niet) kunnen worden heringedeeld in de winst-en-verliesrekening;
- financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Activa die voorheen volgens IAS 39 werden ingedeeld als voor verkoop beschikbare activa en tot einde looptijd aangehouden investeringen worden nu in de volgende categorieën gepresenteerd:

- financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening
- financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige baten en lasten;
- financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige baten en lasten die kunnen worden heringedeeld in de winst-en-verliesrekening; en
- financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs.

De toepassing van IFRS 9 heeft geen invloed op de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Groep met betrekking tot financiële verplichtingen.

Bijzondere waardevermindering van financiële activa

IFRS 9 introduceert een nieuw model voor verwachte verliezen met betrekking tot bijzondere waardevermindering van financiële activa. De nieuwe standaard vereist dat er vanaf de eerste opname van financiële instrumenten rekening wordt gehouden met verwachte kredietverliezen. In aanvulling op het bestaande systeem van voorzieningen, heeft de Groep ervoor gekozen om een vereenvoudigde benadering toe te passen van verwachte bijzondere waardeverminderingen bij de opname van een actief.

Hedge accounting

Het afdekkingsbeleid van de Groep wordt niet beïnvloed door de toepassing van IFRS 9.

1.21 Opbrengsten van contracten met klanten

Door IFRS 15 wordt er een uitgebreid kader tot stand gebracht om te bepalen of er opbrengsten worden opgenomen, wanneer en hoeveel. De standaard vervangt IAS 18 Opbrengsten, IAS 11 Onderhanden projecten in opdracht van derden en hun gerelateerde interpretaties.

De Groep heeft IFRS 15 op 1 januari 2016 retroactief toegepast. De gerapporteerde vergelijkende informatie voor de perioden 2016 en 2017 werd daarbij aangepast. Voor deze eerste toepassing heeft de Groep de volgende praktische oplossingen toegepast:

- Wat de financiële informatie betreft – voor perioden vóór de datum van eerste toepassing – heeft Orange Belgium het bedrag van de transactieprijs dat aan de resterende prestatieverplichtingen is toegewezen, niet gepubliceerd en niet toegelicht wanneer de entiteit verwacht dat bedrag als opbrengst te zullen opnemen.
- Voor contracten die in dezelfde periode zijn begonnen en geëindigd, zijn er geen aanpassingen berekend.

Door de toepassing van IFRS 15 op lopende contracten per 1 januari 2016 (eerste vergelijkende periode) is het netto eigen vermogen met 42,7 miljoen euro gestegen. Deze impact is voornamelijk toe te schrijven aan de opname van contractactiva.

IFRS 15 heeft een manier van financiële verslaggeving geïntroduceerd die gericht is op:

- identificatie van contracten, klanten en contractherzieningen;
- identificatie van afzonderlijke prestatieverplichtingen (van de leverancier), referentieprijs (opzichzelfstaande verkoopprijzen), te onderscheiden van de geleidelijke latere eigendomsoverdracht aan klanten; en
- vaststelling van de transactieprijs (prijs van het klantencontract) en toewijzing van de totale opbrengst uit het contract aan elke prestatieverplichting.

De belangrijkste gevolgen van de nieuwe methode die door de toepassing van IFRS 15 wordt geïntroduceerd in vergelijking met voorheen toegepaste grondslagen zijn:

- Vóór de toepassing van IFRS 15 en meer specifiek voor gebundelde contracten (goederen en diensten), werden de verkochte toestellen onafhankelijk administratief verwerkt van de toekomstige diensten, doorgaans gelijk aan het bedrag dat van de klant werd ontvangen. In het kader van IFRS 15 wordt de totale omzet van het contract opnieuw toegewezen aan elk element dat aan de klant is geleverd, op basis van de opzichzelfstaande verkoopprijs. Deze gewijzigde norm voor financiële verslaggeving heeft voornamelijk gevolgen voor de gebundelde contracten die wij aanbieden, die ten minste één verkocht element omvatten met een subsidiemechanisme. Voor deze typen contracten, en in vergelijking met vroeger toen de opgenomen omzet gelijk was aan de gefactureerde prijs, zal er volgens IFRS 15 bijgevolg meer omzet uit apparatuur worden opgenomen op het moment waarop het toestel wordt verkocht, en zal er over de duur van het contract minder omzet uit diensten worden opgenomen. Over de volledige contractperiode blijft de totale opgenomen omzet echter hetzelfde. Omdat de omzet zo in de tijd wordt gespreid, wordt er een actief gecreëerd op het moment van de verkoop van het toestel, gelijk aan de totale contractuele waarde, min de reeds ontvangen geldmiddelen. Naarmate de dienst wordt gefactureerd, evolueert dit actief naar een klantenvordering. Door de introductie van IFRS 15 wordt de totale omzet dus gevoeliger voor de verkoop van apparatuur en voor een zeker seizoensgebonden effect tussen verschillende kwartalen. Afhankelijk van de verschillende markten, verschillen de gevolgen van IFRS 15 voor de totale omzet van de omzet gepresenteerd volgens IAS 18, wat verband houdt met de stijging of daling van de gesubsidieerde aanbiedingen. In vergelijking met IAS 18 zijn er volgens IFRS 15 ook nieuwe oordelen en veronderstellingen vereist, met name voor afdwingbare contractperioden, de totale waarde van contracten en opzichzelfstaande verkoopprijzen.
- Voor onze aangeboden diensten die niet-generieke apparatuur vereisen (decoder/modem vereist voor het Love-aanbod) heeft IFRS 15 onze historische analyse niet gewijzigd: dit soort apparatuur is een onderdeel van het netwerk van Orange en vertegenwoordigt als dusdanig geen afzonderlijke prestatieverplichting (of huur).
- Voor onze andere (niet-gebundelde) aangeboden diensten aan consumenten of bedrijven, vereiste de toepassing van IFRS 15 geen wijzigingen in onze omzet en hoefden er ook geen activa of klantenvorderingen of enige andere verplichtingen te worden gecreëerd dan degene die reeds bestonden volgens IAS 18 en IAS 11.

Specifieke inkomensstromen en gerelateerde waarderingscriteria zijn de volgende:

Verkoop van apparatuur

Verkoop van apparatuur aan distributiekanaalen en eindklanten wordt opgenomen als opbrengsten bij levering. Verkoop in consignatie wordt opgenomen als opbrengsten op het moment van de verkoop aan de eindklant.

Opbrengsten uit de verkoop van prepaidkaarten

De verkoop van prepaidkaarten wordt gewaardeerd tegen nominale waarde als uitgestelde opbrengsten op het moment van de verkoop en vrijgegeven in de winst-en-verliesrekening als opbrengsten op het moment van gebruik.

Opbrengsten uit interconnectie

Opbrengsten uit verkeer van andere telecomoperatoren die ons netwerk gebruiken, worden geboekt op het ogenblik van het gebruik zelf.

Gedeelde opbrengsten

Opbrengsten die voortkomen uit contracten met derde 'content providers' worden opgenomen na aftrek van de bedragen die aan hen werden betaald als vergoeding voor het geleverde product of de geleverde dienst.

Opbrengsten waarvan de invorderbaarheid op het verkooppunt niet redelijkerwijze is gewaarborgd

Opbrengsten waarvan de invorderbaarheid op het verkooppunt niet redelijkerwijze is gewaarborgd, worden uitgesteld tot de betaling is ontvangen.

In de volgende tabellen wordt een overzicht verstrekt van de impact van de toepassing van IFRS 15 op de geconsolideerde financiële staten van de Groep:

Geconsolideerde staat van financiële positie per 31 december 2017

in duizend EUR

	Zoals eerder gerapporteerd	Aanpassingen	Aangepast
ACTIVA			
Goodwill	66 438		66 438
Overige immateriële vaste activa	303 971		303 971
Materiële vaste activa	809 934		809 934
Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	4 021		4 021
Financiële vaste activa	1 542		1 542
Overige vaste activa	729		729
Uitgestelde belastingvorderingen	11 165	- 7 835	3 330
Totaal vaste activa	1 197 800	- 7 835	1 189 965
Voorraden	24 930		24 930
Handelsvorderingen	184 836		184 836
Vlottende financiële activa	469		469
Kortlopende derivaten (vorderingen)	68		68
Overige vlottende activa	2 670		2 670
Terug te vorderen operationele belastingen en heffingen	1 370		1 370
Actuele belastingvorderingen	1		1
Vooruitbetaalde kosten	11 003		11 003
Overige activa in verband met contracten met klanten		69 779	69 779
Geldmiddelen en kasequivalenten	13 012		13 012
Totaal vlottende activa	238 359	69 779	308 138
Totaal activa	1 436 159	61 944	1 498 103
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN			
Kapitaal	131 721		131 721
Wettelijke reserve	13 172		13 172
Overgedragen winst (excl. wettelijke reserve)	399 608	40 590	440 198
Ingekochte eigen aandelen	- 2 476		- 2 476
Aandeel van de groep in het eigen vermogen	542 025	40 590	582 615
Totaal eigen vermogen	542 025	40 590	582 615
Langlopende financiële verplichtingen	319 615		319 615
Langlopende derivaten (verplichtingen)	2 973		2 973
Langlopende personeelsbeloningen	274		274
Langlopende voorzieningen voor ontmanteling	65 891		65 891
Overige langlopende verplichtingen	2 820		2 820
Uitgestelde belastingverplichtingen	2 374	8 400	10 774
Totaal langlopende verplichtingen	393 947	8 400	402 347
Kortlopende financiële verplichtingen	6 066		6 066
Kortlopende derivaten (verplichtingen)	68		68
Te betalen kortlopende vaste activa	56 210		56 210
Handelsschulden	212 562	11 757	224 319
Kortlopende personeelsbeloningen	30 017		30 017
Kortlopende voorzieningen voor ontmanteling	1 040		1 040
Kortlopende voorzieningen voor herstructurering	1 812		1 812
Overige kortlopende verplichtingen	12 667		12 667
Te betalen operationele belastingen en heffingen	94 217		94 217
Actuele belastingschulden	23 259		23 259
Verplichtingen in verband met contracten met klanten		61 253	61 253
Uitgestelde opbrengsten	62 269	- 60 056	2 213
Totaal kortlopende verplichtingen	500 187	12 954	513 141
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	1 436 159	61 944	1 498 103

Geconsolideerde staat van financiële positie per 31 december 2016

in duizend EUR

	Zoals eerder gerapporteerd	Aanpassingen	Aangepast
ACTIVA			
Goodwill	80 080		80 080
Overige immateriële vaste activa	320 789		320 789
Materiële vaste activa	829 971		829 971
Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	3 722		3 722
Financiële vaste activa	2 024		2 024
Overige vaste activa	255		255
Uitgestelde belastingvorderingen	12 263	- 8 394	3 869
Totaal vaste activa	1 249 104	- 8 349	1 240 710
Voorraden	30 632		30 632
Handelsvorderingen	175 677		175 677
Vlottende financiële activa	452		452
Kortlopende derivaten (vorderingen)	3 131		3 131
Overige vlottende activa	994		994
Terug te vorderen operationele belastingen en heffingen	652		652
Vooruitbetaalde kosten	12 131		12 131
Overige activa in verband met contracten met klanten		75 830	75 830
Geldmiddelen en kasequivalenten	51 444		51 444
Totaal vlottende activa	275 113	75 830	350 943
Totaal activa	1 524 217	67 436	1 591 653
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN			
Kapitaal	131 721		131 721
Wettelijke reserve	13 172		13 172
Overgedragen winst (excl. wettelijke reserve)	387 804	42 661	430 465
Ingekochte eigen aandelen	- 279		- 279
Aandeel van de groep in het eigen vermogen	532 418	42 661	575 079
Totaal eigen vermogen	532 418	42 661	575 079
Langlopende financiële verplichtingen	389 043		389 043
Langlopende derivaten (verplichtingen)	4 659		4 659
Langlopende personeelsbeloningen	638		638
Langlopende voorzieningen voor ontmanteling	65 596		65 596
Overige langlopende verplichtingen	3 759		3 759
Uitgestelde belastingverplichtingen	1 687	12 299	13 986
Totaal langlopende verplichtingen	465 382	12 299	477 681
Kortlopende financiële verplichtingen	236		236
Kortlopende derivaten (verplichtingen)	3 131		3 131
Te betalen kortlopende vaste activa	68 757		68 757
Handelsschulden	167 695	10 910	178 605
Kortlopende personeelsbeloningen	31 788		31 788
Kortlopende voorzieningen voor ontmanteling	1 023		1 023
Kortlopende voorzieningen voor herstructurering	16 772		16 772
Overige kortlopende verplichtingen	11 409		11 409
Te betalen operationele belastingen en heffingen	110 000		110 000
Actuele belastingschulden	56 923		56 923
Verplichtingen in verband met contracten met klanten		57 639	57 639
Uitgestelde opbrengsten	58 683	- 56 073	2 610
Totaal kortlopende verplichtingen	526 417	12 476	538 893
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	1 524 217	67 436	1 591 653

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

	in duizend EUR					
	IAS 18 31.12.2017	IFRS15 31.12.2017	Variatie	IAS 18 31.12.2018	IFRS15 31.12.2018	Variatie
Omzet uit retaildiensten						
Omzet uit convergente diensten	51 775	48 859	- 2 916	111 976	106 297	- 5 679
Omzet uit alleen mobiele diensten	675 263	615 514	- 59 749	668 762	616 242	- 52 520
Omzet uit alleen vastelijndiensten	41 095	41 095		41 341	41 341	
Omzet uit IT- en integratiediensten	3 496	3 496		4 502	4 503	
Verkoop van apparatuur	67 573	125 374	57 801	70 313	124 997	54 684
Groothandelsinkomsten	350 698	350 698		329 178	329 179	
Overige bedrijfsopbrengsten	61 315	61 315		57 244	57 244	
Totale omzet	1 251 215	1 246 351	- 4 864	1 283 316	1 279 803	- 3 513
Directe bedrijfskosten	- 565 772	- 567 324	- 1 552	- 592 207	- 593 015	- 808
Indirecte bedrijfskosten	- 383 262	- 383 262		- 400 655	- 400 655	
Aangepaste EBITDA	302 181	295 765	- 6 416	290 454	286 133	- 4 321
Aanpassingen	9 823	9 823		- 7 577	- 7 577	
Afschrijvingen	- 247 582	- 247 582		- 235 400	- 235 400	
Bedrijfswinst (EBIT)	64 422	58 006	- 6 416	47 477	43 156	- 4 321
Financieel resultaat	- 4 880	- 4 880		- 4 855	- 4 855	
Belastingen	- 18 590	- 14 131	4 459	- 8 213	- 5 870	2 343
Nettowinst van de periode	40 952	38 995	- 1 957	34 409	32 431	- 1 978

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	in duizend EUR		
31.12.2017	Historische gegevens	IFRS 15 Toepassing effect	Aangepaste gegevens van IFRS 15
Geconsolideerde nettoresultaat	40 952	- 1 957	38 995
Niet-monetaire posten en heringedeeld voor presentatie			
Wijziging in voorzieningen	- 17 826	- 109	- 17 935
Winstbelasting	18 590	- 4 459	14 131
Bijzondere waardevermindering op handels- en overige vorderingen, inclusief klantencontracten		7 382	7 382
Wijzigingen in werkkapitaal			
Daling (stijging) in handelsvorderingen	- 7 173	- 7 382	- 14 555
Stijging (daling) in handelsschulden	44 513	734	45 247
Wijzigingen in overige activa en verplichtingen van klantencontracten		9 774	9 774
Wijzigingen in overige activa en verplichtingen	3 709	- 3 983	- 274
Nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten (a)	266 836		266 836
Nettokasstromen gebruikt voor investeringsactiviteiten (b)	- 208 924		- 208 924
Nettokasstromen gebruikt voor financieringsactiviteiten (c)	- 96 344		- 96 344
Nettowijziging in geldmiddelen en kasequivalenten (a) + (b) + (c)	- 38 432		- 38 432

Nettoactiva en -verplichtingen van klantencontracten

	in duizend EUR	
	31 december 2018	31 december 2017
Nettoactiva van klantencontracten ⁽¹⁾	46 432	50 149
Kosten van verkrijging van een contract	15 395	19 630
Totaal nettoactiva van klantencontracten	61 827	69 779
Prepaid telefoonkaarten	- 19 522	- 20 527
Verbindingskosten	- 340	- 437
Overige uitgestelde opbrengsten ⁽²⁾	- 38 589	- 39 091
Overige verplichtingen van klantencontracten	- 964	- 1 198
Totaal uitgestelde opbrengsten in verband met klantencontracten	- 59 415	- 61 253
Totaal nettoactiva en -verplichtingen van klantencontracten	2 412	8 526

(1) Activa na aftrek van resterende prestatieverplichtingen, (2) Omvat abonnementskosten

In de volgende tabellen wordt een analyse gepresenteerd van de saldi in de financiële staten van de nettoactiva van klantencontracten en de kosten van verkrijging van een contract en de kosten om een contract te vervullen.

	in duizend EUR	
	2018	2017
Nettoactiva van klantencontracten - saldo in het begin van de periode	50 149	55 273
Verschillen in verband met de activiteit ⁽¹⁾	- 3 717	- 5 124
Wijzigingen in consolidatiekring		
Omrekeningsverschil		
Herindelingen en overige posten		
Herindeling naar activa aangehouden voor verkoop		
Nettoactiva van klantencontracten - saldo aan het einde van de periode	46 432	50 153

(1) Omvat voornamelijk de nieuwe contractactiva van klanten na aftrek van de gerelateerde verplichtingen, de directe overdracht van de nettocontractactiva naar de handelsvorderingen en de bijzondere waardevermindering van de periode.

Hierna wordt de wijziging gepresenteerd in de uitgestelde opbrengsten uit klantencontracten (prepaid telefoonkaarten, kosten voor toegang tot de dienst en overige onverdiende baten) in de staat van financiële positie.

	in duizend EUR	
	2018	2017
Uitgestelde opbrengsten in verband met klantencontracten - saldo in het begin van de periode	61 253	57 639
Verschillen in verband met de activiteit	- 1 838	3 614
Wijzigingen in consolidatiekring		
Omrekeningsverschil		
Herindelingen en overige posten		
Herindeling naar activa aangehouden voor verkoop		
Uitgestelde opbrengsten in verband met klantencontracten - saldo aan het einde van de periode	59 415	61 253

De in de geconsolideerde staat van financiële positie gepresenteerde handelsvorderingen vertegenwoordigen een onvoorwaardelijk recht om een vergoeding (voornamelijk contanten) te ontvangen, d.w.z. de aan de klant toegezegde diensten en goederen zijn geleverd.

Contractactiva hebben daarentegen voornamelijk betrekking op bedragen die volgens IFRS 15 worden toegekend als vergoeding voor goederen of diensten die aan klanten worden geleverd en waarvoor het recht om de betaling te innen afhankelijk is van de levering van andere diensten of goederen in het kader van datzelfde contract (of groep van contracten). Dit is het geval bij een gebundeld aanbod dat de verkoop van een mobiele telefoon combineert met mobiele communicatiediensten voor een vaste periode, waarbij de mobiele telefoon tegen een verlaagde prijs wordt gefactureerd, en waardoor een deel van de gefactureerde bedragen voor telefonische communicatiediensten opnieuw wordt toegewezen aan de levering van de mobiele telefoon. Het positieve verschil tussen het aan de mobiele telefoon toegewezen bedrag en de gefactureerde prijs wordt opgenomen als een contractactief en overgedragen naar de handelsvorderingen naarmate de dienst wordt gefactureerd.

Net als handelsvorderingen kunnen contractactiva een bijzondere waardevermindering ondergaan vanwege het kredietrisico. Ook wordt de realiseerbaarheid van contractactiva gecontroleerd, vooral om het risico van bijzondere waardevermindering te dekken indien het contract wordt onderbroken. De realiseerbaarheid kan ook worden beïnvloed door een verandering in de regelgeving voor aanbiedingen.

Contractverplichtingen vertegenwoordigen bedragen die door klanten aan Orange zijn betaald voordat ze de in het contract toegezegde goederen en/of diensten hebben ontvangen. Dit is doorgaans het geval voor ontvangen voorschotten van klanten of gefactureerde en betaalde bedragen voor goederen of diensten die nog niet zijn overgedragen, zoals vooruitbetaalde contracten of vooruitbetaalde pakketten (voorheen opgenomen in de uitgestelde opbrengsten).

Activa en verplichtingen van klantencontracten worden gepresenteerd in respectievelijk de vlottende activa en de kortlopende verplichtingen, aangezien ze een normaal onderdeel zijn van de activiteiten van de Groep.

	in duizend EUR	
	2018	2017
Kosten van verkrijging van een contract - saldo in het begin van de periode	19 630	20 557
Verschillen in verband met de activiteit	- 4 235	- 927
Wijzigingen in consolidatiekring		
Omrekeningsverschil		
Herindelingen en overige posten		
Herindeling naar activa aangehouden voor verkoop		
Kosten van verkrijging van een contract - saldo aan het einde van de periode	15 395	19 630

Indien een contract voor de levering van telecommunicatiediensten via een derde distributeur wordt ondertekend, dan kan deze distributeur een vergoeding voor het aanbrengen van klanten ontvangen, meestal in de vorm van een commissie voor elk contract of een commissie op basis van de factuur. In geval van een incrementele commissie die zonder het contract niet zou zijn betaald, worden de commissiekosten geschat en in de balans geactiveerd. Er dient te worden opgemerkt dat de Groep de door IFRS 15 toegestane vereenvoudigde methode heeft toegepast waarbij de kosten voor het verkrijgen van contracten worden opgenomen als last op het moment waarop ze worden gemaakt indien de afschrijvingsperiode van het actief die de Groep voor deze activa zou hebben opgenomen, niet langer dan een jaar zou zijn geweest.

De kosten voor het verkrijgen van contracten voor mobiele diensten met een vaste periode worden geactiveerd en lineair over de afdwingbare looptijd van het contract verwerkt in de winst-en-verliesrekening, aangezien deze kosten doorgaans worden gemaakt telkens wanneer de klant de vaste periode verlengt.

In de volgende tabel wordt de transactieprijs gepresenteerd die per 31 december 2018 is toegekend aan niet-vervulde prestatieverplichtingen. Niet-vervulde prestatieverplichtingen zijn de diensten die de Groep aan klanten verplicht is te leveren tijdens de resterende vaste looptijd van het contract. Zoals toegestaan door de procedure volgens de vereenvoudigde methode van IFRS 15, heeft deze verstrekte informatie alleen betrekking op prestatieverplichtingen met een interne duur van meer dan één jaar.

		in duizend EUR
		Totaal 2018
Minder dan één jaar	Y01	62 797
Eén tot twee jaar	Y02	24 140
Twee tot drie jaar	Y03	241
Drie tot vier jaar	Y04	19
Vier tot vijf jaar	Y05	
Meer dan vijf jaar	Y99	
Totaal		87 198

Bij de toerekening van de totale transactieprijs van het contract aan de geïdentificeerde prestatieverplichtingen, kan een deel van het totale bedrag van de transactieprijs worden toegewezen aan de prestatieverplichtingen die niet vervuld zijn of gedeeltelijk vervuld zijn aan het einde van de verslagperiode. We hebben ervoor gekozen om bepaalde beschikbare praktische oplossingen toe te passen bij de informatieverstrekking over niet-vervulde prestatieverplichtingen, waaronder de optie om verwachte omzet uit niet-vervulde verplichtingen van contracten met een oorspronkelijke verwachte looptijd van één jaar of minder, niet te vermelden. Deze contracten zijn voornamelijk maandelijks servicecontracten.

Daarnaast bieden bepaalde contracten klanten de mogelijkheid om aanvullende diensten te kopen. Deze aanvullende diensten zijn niet inbegrepen in de transactieprijs en worden opgenomen wanneer de klant de optie uitoefent (doorgaans op maandbasis). Ze zijn bijgevolg niet opgenomen in de niet-vervulde prestatieverplichtingen.

2. Toekomstige wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

Nieuwe of gewijzigde standaarden en interpretaties die zijn uitgegeven tot de publicatiedatum van de financiële staten van de Groep, maar die nog niet van kracht zijn voor financiële staten van 2018, worden hierna vermeld. De Groep heeft ervoor gekozen geen standaarden of interpretaties toe te passen vóór de effectieve invoeringsdatum. Geen van deze nieuwe of gewijzigde standaarden en interpretaties zullen naar verwachting een materiële impact hebben op de geconsolideerde financiële staten van de Groep, met uitzondering van IFRS 16, die in toelichting 1 is besproken.

- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS-standaarden (cyclus van 2015-2017) (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- IFRS 14 Uitgestelde rekeningen in verband met prijsregulering (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2016, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- IFRS 16 Leaseovereenkomsten (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019).
- IFRS 17 Verzekeringscontracten (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2021, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- Wijzigingen in verwijzingen naar het conceptueel kader in de IFRS-normen (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- Wijzigingen in IFRS 3 Bedrijfscombinaties (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- Wijzigingen in IFRS 9 Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019).
- Wijzigingen in IFRS 10 en IAS 28 Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of joint venture (de ingangsdatum is voor onbepaalde duur uitgesteld, en bijgevolg is ook de goedkeuring in de EU uitgesteld).
- Wijzigingen in IAS 1 en IAS 8 Definitie van materieel (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- Wijzigingen in IAS 19 Wijziging, inperking of afwikkeling van regelingen (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd in de EU).
- Wijzigingen in IAS 28 Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019).
- IFRIC 23 Onzekerheid over behandeling van winstbelastingen (van toepassing voor jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019).

Toelichting 14: Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich tussen de balansdatum en de datum waarop de financiële staten voor publicatie zijn vrijgegeven geen gebeurtenissen voorgedaan die aanpassing noodzakelijk maken.

Er dient echter te worden opgemerkt dat op 1 januari 2019 de beslissing van het BIPT over de tarieven voor vaste gespreksafgifte in werking is getreden, waardoor die tarieven dalen van € 0,007/min tot € 0,0016/min. 3Starsnet, een vastelijoperator, heeft beroep aangetekend tegen de beslissing van het BIPT.

Orange Belgium is één van de meest toonaangevende telecommunicatieoperatoren op de Belgische markt (met meer dan 4 miljoen klanten) en in Luxemburg, via zijn dochteronderneming Orange Luxembourg.

Als convergente speler bieden we mobiele telecommunicatiediensten, alsook internet en tv aan particulieren, en innovatieve mobiele en vastelijndiensten aan bedrijven. Ons ultraperformante mobiele netwerk beschikt over de 2G-, 3G-, 4G- en 4G+-technologie waar we voortdurend in blijven investeren.

Orange Belgium is een dochteronderneming van de Orange-groep, één van de meest toonaangevende operatoren in Europa en Afrika voor mobiele telefonie en ADSL-internetdiensten, en één van de wereldleiders betreft de levering van telecommunicatiediensten aan bedrijven.

Orange Belgium is genoteerd aan de beurs van Brussel (OBEL).

Het beheersverslag voor het verslagjaar afgesloten op 31 december 2018, bestaande uit pagina 36 tot 44, is opgesteld in overeenstemming met artikel 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen en is op 27 maart 2019 goedgekeurd door de raad van bestuur. Het heeft betrekking op de geconsolideerde jaarrekening van de Orange Belgium-groep en op de statutaire jaarrekening van Orange Belgium nv. De verklaring inzake deugdelijk bestuur op pagina 104 tot 118 maakt integraal deel uit van dit beheersverslag.

1. Recente gebeurtenissen

Eerste kwartaal van 2018

Orange Belgium lanceert het eerste onbeperkte mobiele abonnement in België en bewijst dat het de gedurfde rol van uitdager op de markt voor zijn rekening neemt

Het Arend-tariefplan van Orange Belgium is bedoeld voor residentiële klanten die waar en wanneer dan ook willen surfen zonder dat ze zich zorgen hoeven te maken over de kosten van hun internetgebruik. Vanaf 40 euro per maand omvat het Arend-tariefplan van Orange Belgium naast onbeperkte

belminuten en sms'en ook onbeperkte mobiele data. Arend en Arend Premium, dat internationaal telecomverkeer omvat, kunnen beide worden gecombineerd met het Love-aanbod. Dat verstevigt de positie van Orange Belgiums zijn convergente aanbod nog verder. Nu biedt het immers ook onbeperkte belminuten, sms'en, mobiele data, vast internet en hoogwaardige tv-inhoud voor slechts 79 euro per maand.

Orange Belgium biedt zijn Love-klanten de mogelijkheid om hun bundel uit te breiden met Fixed Phone

Voor 10 euro per maand kunnen klanten een vaste telefoon toevoegen aan hun Love-abonnement en onbeperkt bellen naar alle vaste en mobiele nummers in België, maar ook gratis naar vaste lijnen in 40 verschillende landen. Daarnaast profiteren klanten van de volgende diensten: een oproep doorschakelen naar een mobiel of vast toestel, schakelen naar een tweede oproep, conferentiegesprekken, voicemail en weergave van het nummer van de inkomende oproep.

Orange Belgium gaat samenwerken met Salesforce en Vlocity om zijn digitale transformatie te versterken

Orange Belgium heeft een overeenkomst gesloten met Salesforce, wereldleider op het gebied van CRM, en Vlocity, een toonaangevend bedrijf gespecialiseerd in clouddiensten. Salesforce en Vlocity zullen Orange helpen om als bedrijf sneller wendbaar te worden en de time-to-market te verkorten door cloudoplossingen aan te bieden via de digitale en ondersteunde kanalen van Orange Belgium.

Tweede kwartaal van 2018

Orange Belgium versterkt zijn positie als 'bold challenger' met nieuwe klantgerichte aanbiedingen

Eind juni 2018 besloot Orange Belgium zijn positie als 'bold challenger' nog verder te verankeren door zijn waaier

van mobiele abonnementen verder uit te breiden en te stroomlijnen: 1/ het nieuwe 'Koala'-aanbod omvat onbeperkt bellen en sms'en, en heeft met 4GB ook extra mobiele data. Klanten die kiezen voor dit nieuwe 'Koala'-abonnement betalen 20 euro per maand; en 2/ het gloednieuwe 'Cheetah'-tariefplan biedt onbeperkt bellen en sms'en, en 8 GB mobiele data voor 30 euro per maand.

Orange Belgium zet ook de allereerste volledig onbeperkte convergente bundel op de markt in de kijker

Nadat in februari 2018 het eerste onbeperkte mobiele Arend-tariefplan in België werd geïntroduceerd, heeft Orange Belgium in het tweede kwartaal van 2018 vooral aandacht besteed aan de promotie van het eerste volledig onbeperkte convergente aanbod (mobiel, internet en tv) op de markt. Klanten kunnen kiezen voor een Love Unlimited-pakket door internet en tv toe te voegen aan een Arend- of Arend Premium-abonnement. Ze kunnen dan niet alleen onbeperkt bellen en sms'en, maar beschikken dan tevens over onbeperkt mobiel en vast internet en digitale tv tegen de scherpste prijs op de markt.

Orange Belgium breidt zijn Love-aanbod uit met onbeperkte live-tv via de Orange TV-app en een Fixed Phone-optie

Orange Belgium blijft investeren in zijn Love-aanbod om zijn convergente positie en groei te ondersteunen. Met de Orange TV-app kunnen Love-klanten van Orange hun favoriete programma's nu ook op hun smartphone of tablet bekijken, zonder extra kosten voor zijn convergente klanten.

Voltooiing van het besluit over de analyse van de markt voor breedbandinternet en televisieomroep na goedkeuring van de Europese Commissie

Na een openbare raadpleging over de analyse van de markt voor breedbandinternet en tv in 2017 heeft de CRC haar ontwerpbesluit begin mei 2018 voorgelegd aan de Belgische mededingingsautoriteit en vervolgens aan de Europese Commissie. Een maand later heeft de Europese Commissie gerichte commentaar op het ontwerpbesluit gegeven en groen licht gegeven voor de voorgestelde regulering over groothandelstoegang in België. Eind juni 2018 hebben de Belgische regulatoren hun besluit voltooid, rekening houdend met de opmerkingen van de Europese Commissie. Het tussentijdse besluit over de verbeterde prijzen werd begin augustus 2018 van kracht.

Orange Belgium en Medialaan hebben een full mvno-overeenkomst van 5 jaar gesloten

Orange Belgium en Medialaan, de toonaangevende Vlaamse commerciële omroep, hebben een groothandelspartnership van 5 jaar gesloten voor de mobiele tak van Medialaan: Unleashed. Deze mvno biedt momenteel mobiele diensten aan residentiële klanten onder de merknamen Mobile Vikings en JIM Mobile. Vanaf de lente van 2019 zal Unleashed de circa 365 duizend klanten van Mobile Vikings en JIM Mobile, die momenteel gebruikmaken van het netwerk van Telenet/Base, migreren naar het toonaangevende 4G-netwerk van Orange Belgium.

Orange Belgium verbetert zijn klantervaring met de lancering van 'Voice over WiFi' en 'Voice over 4G'

Orange was in België de eerste operator die in juni 2018 zowel 'Voice over WiFi' (VoWiFi) als 'Voice over 4G' (VoLTE) activeerde. Orange Belgium is ook de enige operator die nu HD-telefonie aanbiedt op alle technologieën (2G/3G/4G/VoWiFi). Door zijn netwerk uit te breiden met VoWiFi en VoLTE, met een glashelder geluid, een grotere dekking en een opvallend kortere verbindingstijd, heeft Orange Belgium ervoor gezorgd dat de telefoonervaring van zijn klanten aanzienlijk verbeterd werd. Oproepen via 'Voice over WiFi' en 'Voice over 4G' worden gefactureerd als gewone oproepen. Deze technologische innovatie maakt deel uit van de strategie van Orange Belgium die focust op de verbetering van de kwaliteit van het Orange-netwerk en de dekking in gebouwen.

Derde kwartaal van 2018

2de editie van Orange Fab van start in België en Luxemburg

Orange Fab is het 3-maanden durende accelerator-programma van de Orange-groep voor gevestigde scale-ups die met Orange willen samenwerken. Het voornaamste doel van dit programma bestaat erin een commerciële acceleratie op gang te brengen tussen de scale-ups en Orange Belgium, en ze te helpen groeien dankzij de wereldwijde invloed van Orange. 45 start-ups en scale-ups stelden zich kandidaat. Drie zijn als winnaar geselecteerd: Chatlayer, iReachm en Thingsplay. Hun deelname aan het Orange Fab-programma ging meteen van start.

Nieuwe spectrumverdeling en verlenging van bestaande spectrumtoewijzingen

De ontwerpen van koninklijke besluiten over de toewijzing van de 700, 1400 en 3400-3800 MHz-frequentiebanden en de voorwaarden voor de verlenging/hertoewijzing van de 900, 1800 en 2100 MHz-frequentiebanden zijn gepubliceerd. Minister De Croo kondigde onverwacht aan dat het de bedoeling is om spectrum te reserveren voor een 4e mobiele-netwerkoperator. De Ministerraad heeft de koninklijke besluiten eind juli initieel goedgekeurd. De teksten worden momenteel door de Raad van State en het Overlegcomité gecontroleerd. Het algemene doel van de besluiten bestaat erin de veiling van het spectrum in de tweede helft van 2019 voor te bereiden.

Vierde kwartaal van 2018

Orange Belgium werkt mee aan het glasvezelpilootproject van Fluvius in Vlaanderen

Fluvius, dat in Vlaanderen openbare nutsvoorzieningen levert, start een pilootproject in de vorm van een open glasvezelnetwerk met passieve toegang in 5 gemeenten. Orange Belgium is de eerste Belgische telecomoperator die met Fluvius samenwerkt aan dit proefproject. Orange Belgium is verantwoordelijk voor zijn eigen backhaulnetwerk en zal zijn eigen actieve apparatuur aansluiten op het glasvezelnetwerk van Fluvius.

Dankzij dit initiatief kan er meer worden geïnvesteerd en kunnen de prijzen voor de consumenten worden verlaagd, aangezien verschillende operatoren de gedeelde infrastructuur tegen een redelijke prijs kunnen gebruiken. Ook stimuleert het de concurrentie, aangezien elke serviceoperator zijn eigen actieve apparatuur kan gebruiken, waardoor de serviceoperatoren zich verder kunnen onderscheiden in diensten en technologische netwerkinnovaties.

Het BIPT heeft zijn kwaliteitsindicatoren voor klantvriendelijkheid voor het eerste halfjaar van 2018 geactualiseerd

De Belgische regulator, het BIPT, heeft zijn kwaliteitsbarometer voor vaste en mobiele diensten geactualiseerd. De informatie is bedoeld om eindgebruikers en beleidsmakers een beter inzicht te bieden in de beschikbare diensten. Uit de analyse van het BIPT kwam de klantvriendelijkheid van Orange Belgium duidelijk naar voren. De onderneming behaalde de beste score voor de wachttijden bij de klantendienst, het percentage problemen opgelost bij het eerste contact, klachten over facturering en reparatietermijn.

Herziening van de besluiten over de analyse van de markt voor breedbandinternet en televisieomroep – update

Telenet heeft bij het Europese Hof van Justitie beroep aangetekend om bezwaar te maken tegen de brief met de opmerkingen van de Europese Commissie over de nieuwe marktanalyse. Alle kabeloperatoren hebben tegelijkertijd beroep aangetekend tegen de besluiten voor het Belgische Hof van Beroep (Marktenhof). Op 30 januari 2019 verwierp het Hof van Beroep de verzoeken van Telenet, Nethys en Brutélé om de beslissingen in verband met de marktanalyse in afwachting van het resultaat van het Europese Hof op te schorten. De timing voor het definitieve resultaat van deze procedures is onzeker.

Het BIPT heeft een raadpleging georganiseerd over de kostenmodellen voor toegang tot de netwerken van de kabeloperatoren en het FTTH-netwerk van Proximus. De raadpleging is begonnen op 13 december 2018 en liep tot 15 februari 2019. De resultaten van de raadpleging, van zodra beschikbaar, zullen worden gebruikt als input voor de toekomstige beslissingen over de gereguleerde groothandelstarieven.

Het BIPT heeft besloten de verplichtingen voor 'broadband only' en het 'single installer'-proces in te voeren. Deze zouden tegen de helft van het jaar beschikbaar moeten zijn.

Er loopt momenteel een pré-consultatie over de geactualiseerde referentieaanbiedingen voor kabel en het referentieaanbod voor het glasvezelnetwerk van Proximus, om de verplichtingen van de nieuwe beslissingen van de marktanalyse te weerspiegelen. De raadpleging over de beslissingen in verband met de referentieaanbieding zal naar verwachting medio 2019 plaatsvinden. Hierdoor zou de toegangsprijs moeten dalen en de concurrentie op de markt voor vastelijnendiensten moeten toenemen.

Toegang en gespreksopbouw vaste telefonie

Net als in andere markten van de EU heeft het BIPT besloten om de markten voor vaste spraakoproepen te

dereguleren. Proximus stelt voor om tot eind 2019 onder commerciële voorwaarden toegang tot carrierselectie en -preselectiediensten te blijven bieden. Het BIPT heeft op 17 december 2018 besloten om de toegang van eindgebruikers tot nationale vaste telefoniediensten via CS (carrierselectie) en CPS (carrierpreselectie) te dereguleren. Voor de wholesalemarkt voor vaste gespreksopbouwdiensten is er eenzelfde beslissing genomen.

Verordening over de tarieven voor internationaal bellen of sms'en binnen de EU

Vanaf 15 mei 2019 gelden er Europese regels voor internationaal bellen en sms'en binnen de EU voor particulieren. Voor spraakoproepen geldt er een maximum van € 0,19 per minuut (excl. btw) en voor sms'en geldt een plafond van € 0,06 (excl. btw) per bericht.

Stralingsnormen in Brussel

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is met de mobiele operatoren een kader overeengekomen voor de uitrol van een 5G-netwerk in de hoofdstad. Het plafond voor elektromagnetische velden wordt naar verwachting verhoogd van 6 volt per meter tot 14,5 volt per meter. Zonder deze verhoging zou de uitrol van 5G in het Brusselse gewest niet mogelijk zijn.

2. Toelichting bij de geconsolideerde financiële staten opgesteld overeenkomstig de internationale IFRS-normen

De consolidatiekring omvat de volgende bedrijven: Orange Belgium nv (100%), de Luxemburgse vennootschap Orange Communications Luxembourg sa (100%), IRISnet cvba (28,16%), Smart Services Network nv (100%), Walcom nv (100%), Walcom Business Solutions nv (100%), A3COM nv (100%) en A & S Partners nv (100%).

Orange Belgium nv (de uiteindelijke meerderheids-aandeelhouder is Orange sa) is één van de belangrijkste spelers op de telecommarkt in België en Luxemburg. Orange Belgium is genoteerd aan de beurs van Brussel (OBEL).

Orange Communications Luxembourg S.A., een vennootschap opgericht naar en actief onder Luxemburgs recht, werd op 2 juli 2007 door Orange Belgium nv overgenomen. De overname had betrekking op 90% van de aandelen van Orange Communications Luxembourg sa. De resterende 10% van de aandelen is verworven op 12 november 2008. De onderneming consolideert de resultaten van Orange Communications Luxembourg sa voor 100% sinds 2 juli 2007.

IRISnet cvba is een vennootschap die in juli 2012 werd opgericht in samenwerking met de Brusselse overheden om de activiteiten van de tijdelijke vereniging Irisnet uit te voeren. De vennootschap is verantwoordelijk voor de exploitatie van het glasvezelnetwerk Irisnet 2 en voor de levering van diensten op het gebied van vaste telefonie, gegevensoverdracht (internet, e-mail) en andere netwerkgerelateerde diensten (videoconferenties, videobewaking, enz.).

De overname van de activiteiten vond plaats op 1 november 2012. In deze nieuwe wettelijke structuur heeft Orange

Belgium nv een inbreng in contanten verricht van 3.450.000 euro, wat overeenstemt met 345.000 aandelen van de 1.225.000 aandelen die door de vennootschap zijn uitgegeven. Door de structuur van de transactie wordt IRISnet cvba in de rekeningen administratief verwerkt door toepassing van de vermogensmutatiemethode.

Smart Services Network nv (SSN) is een Belgische vennootschap dat telecommunicatie- en energiediensten verkoopt, waaronder die van Orange Belgium en Luminus. Het verkoopmodel van SSN is gebaseerd op het principe van netwerkmarketing. SSN beschikt over een netwerk van meer dan 1.000 onafhankelijke consultants. Smart Services Network nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd opgericht op 30 september 2014. Orange Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 999.900 euro, wat overeenstemt met 9.999 aandelen van de 10.000 aandelen die door de vennootschap zijn uitgegeven. Atlas Services Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 100 euro, wat overeenstemt met 1 aandeel. In 2016 heeft Orange Belgium nv in de kapitaalverhoging van Smart Services Network nv een inbreng in contanten verricht van 700.000 euro, wat overeenstemt met 7.000 aandelen.

Walcom nv is een residentieel en professioneel distributienetwerk gevestigd in Wallonië. Walcom is gespecialiseerd in de verkoop van telecommunicatieproducten en -diensten aan particulieren via een netwerk van 10 winkels. Het bedrijf is al bijna 20 jaar een exclusieve agent van Orange Belgium nv. Walcom nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd op 3 april 2015 overgenomen door Orange Belgium nv. De overname had betrekking op 99,92% van de 1.250 aandelen van Walcom nv. Eén aandeel wordt gehouden door Atlas Services Belgium nv. De onderneming consolideert de resultaten van Walcom nv voor 100% sinds 3 april 2015.

Op 1 juni 2017 heeft Orange Belgium 7 winkels overgenomen van **Easy Phone nv**, een residentieel en professioneel distributienetwerk gevestigd in Wallonië. Deze

7 winkels zijn geïntegreerd in **Walcom Liège nv** (dat op 29 mei 2017 is opgericht). Walcom nv heeft een inbreng in contanten verricht van 60.885 euro, wat overeenstemt met 99 aandelen van de 100 aandelen die door Walcom Liège nv zijn uitgegeven. Orange Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 615 euro, wat overeenstemt met 1 aandeel. De onderneming consolideert de resultaten van Walcom Liège nv voor 100% sinds 1 juni 2017.

Walcom Business Solutions nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd opgericht op 13 juli 2017. Walcom Business Solutions nv is gespecialiseerd in de verkoop van telecommunicatieproducten en -diensten voor de professionele markt. Orange Belgium nv heeft een inbreng in contanten verricht van 60.885 euro, wat overeenstemt met 99 aandelen van de 100 aandelen die door Walcom Business Solutions nv zijn uitgegeven. Walcom nv heeft een inbreng in contanten verricht van 615 euro, wat overeenstemt met 1 aandeel. De onderneming consolideert de resultaten van Walcom Business Solutions nv voor 100% sinds 13 juli 2017.

A3Com nv is gespecialiseerd in de verkoop van telecomproducten en -diensten aan residentiële klanten via een netwerk van 12 Orange-shops in het Brusselse gewest. A3Com nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd op 30 september 2017 overgenomen door Orange Belgium nv. De onderneming consolideert de resultaten van A3Com nv voor 100% sinds 1 oktober 2017.

A&S Partners nv, eveneens een bestaande agent van Orange Belgium, biedt telecommunicatiediensten aan B2B-klanten in het Brusselse gewest via een speciaal verkoopteam van 35 professionals. A&S Partners nv, een vennootschap naar Belgisch recht, werd op 30 september 2017 overgenomen door Orange Belgium nv. De onderneming consolideert de resultaten van A&S Partners nv voor 100% sinds 1 oktober 2017.

2.1 Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

(in € m)	2018	2017	Variatie
Mobiele retailklanten (excl. mvno)	4 342	4 038	7,5%
Omzet	1 279,8	1 246,4	2,7%
Omzet uit retaildiensten	768,4	709,0	8,4%
Verkoop van apparatuur	125,0	125,4	-0,3%
Groothandelsinkomsten	329,2	350,7	-6,1%
Overige bedrijfsopbrengsten	57,2	61,3	-6,6%
Aangepaste EBITDA	286,1	295,8	-3,3%
<i>Aangepaste EBITDA-marge als% van de omzet</i>	<i>22,4%</i>	<i>23,7%</i>	
Gerapporteerde EBITDA	278,6	305,6	-8,8%
<i>Gerapporteerde EBITDA-marge als% van de omzet</i>	<i>21,8%</i>	<i>24,5%</i>	
Geconsolideerde nettowinst	32,4	39,0	-16,8%
Nettowinst per gewoon aandeel (€)	0,54	0,65	-17,0%
Netto-investeringen	-179,4	-188,4	-4,8%
<i>Netto-investeringen / Omzet (%)</i>	<i>14,0%</i>	<i>15,1%</i>	
Operationele kasstroom	106,7	107,4	-0,6%
Organische kasstroom	80,6	65,9	22,3%
Netto financiële schuld	264,3	312,8	-15,5%
<i>Netto financiële schuld / Gerapporteerde EBITDA</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>	

Omzet

De omzet van de groep steeg in 2018 met 2,7% tot € 1.279,8 miljoen. De bijdrage van de mvno-inkomsten bedroeg € 42,9 miljoen in 2018, 39% minder in vergelijking met 2017. Daarnaast werd de omzet in 2018 ook getroffen door de Europese roamingverordening, die een negatieve impact had van € -26,2 miljoen.

De omzet uit retaildiensten is met 8,4% gestegen tot € 768,4 miljoen. De groei was voornamelijk toe te schrijven aan de omzet uit convergente diensten, die een stijging van 117,6% liet optekenen.

Resultaat van bedrijfsactiviteiten vóór afschrijvingen en andere kosten

De aangepaste EBITDA bedroeg € 286,1 miljoen, een lichte daling van -3,3% jaar-op-jaar. De mvno-inkomsten en de Europese roamingverordening hadden een impact op de aangepaste EBITDA van respectievelijk € -27,9 miljoen en € -16,8 miljoen.

Het EBITDA-verlies van de convergente diensten is afgenomen van € 18,5 miljoen in 2017 tot € 16,4 miljoen in 2018. Hoewel het aantal convergente abonnees gestaag

is gestegen, moet worden benadrukt dat de daling van het EBITDA-verlies te danken was aan kostenverbeteringen, de terugdringing van het klantenverloop en lagere groothandelsprijzen die in augustus 2018 van kracht werden. Zodra het 'single installer'-proces is ingevoerd, zal dit ook een positieve invloed hebben op de directe kosten en op het klantenverloop van Orange Belgium.

De totale operationele kosten voor het volledige jaar zijn met 4,5% gestegen tot € 993,7 miljoen. Hierna wordt een overzicht gegeven van de verschillende kosten:

- De **directe kosten** stegen met 4,5% tot € 593,0 miljoen door hogere kosten voor kabeltoegang en content.
- De **personeelskosten** stegen met 6,5% tot € 139,5 miljoen (2017: € 131,0 miljoen) door de integratie van de vorig jaar overgenomen distributiepartners.
- De **indirecte kosten** stegen met 3,5% tot € 261,1 miljoen als gevolg van hogere IT- en netwerkkosten en reclame-uitgaven.

De aanpassingen aan de EBITDA bedroegen € -7,6 miljoen en waren allemaal personeelsgerelateerde herstructureringskosten.

EBITDA-aanpassingen (€ m)	2018	2017	Variatie
Aangepaste EBITDA	286,1	295,8	-3,3%
Aanpassingen	-7,6	9,8	
- waarvan herstructureringskosten	-7,6	9,7	
- waarvan overige operationele inkomsten	0,0	0,1	
Gerapporteerde EBITDA	278,6	305,6	-8,8%

Afschrijvingen en andere kosten

De afschrijvingen en waardeverminderingen stegen van € 230,1 miljoen in 2017 tot € 235,7 miljoen in 2018.

EBIT

De EBIT daalde van € 58,0 miljoen in 2017 tot € 43,2 miljoen als gevolg van de lagere aangepaste EBITDA en de hogere herstructureringskosten.

Financieel resultaat

De netto financiële kosten waren vergelijkbaar met vorig jaar.

Belastingen

De belastingen voor het volledige jaar daalden van € 14,1 miljoen in 2017 tot € 5,9 miljoen in 2018. De daling is zowel toe te schrijven aan de lagere winst voor belastingen als aan het lagere tarief van de vennootschapsbelasting (29,58% in 2018 tegenover 33,99% in 2017). Het effectieve belastingtarief bedroeg 15,3% in 2018, tegenover 26,6% vorig jaar.

Nettowinst en winst per aandeel

De nettowinst voor het volledige jaar daalde van € 39,0 miljoen in 2017 tot € 32,4 miljoen in 2018 als gevolg van de lagere aangepaste EBITDA en de hogere herstructureringskosten. De winst per aandeel bedroeg € 0,54, in vergelijking met een winst per aandeel van € 0,65 voor het jaar afgesloten op 31 december 2017.

2.2 Geconsolideerde staat van financiële positie

Activa

Goodwill wordt elk jaar getest op bijzondere waardeverminderingen. Er is geen bijzonderewaardeverminderingsoverlies opgenomen in 2018, in tegenstelling tot 2017, toen er een bijzondere waardevermindering van goodwill van € 17,9 miljoen is opgenomen in verband met Orange Luxembourg. De boekwaarde aan het einde van het jaar is € 67,0 miljoen.

De **immateriële vaste activa** houden voornamelijk verband met mobiele licenties en spectrumvergoedingen. De nettoboekwaarde aan het einde van het jaar bedroeg € 285,3 miljoen, in vergelijking met € 304,0 miljoen aan het einde van het vorige jaar.

De **materiële vaste activa** omvatten voornamelijk netwerkfaciliteiten en -apparatuur. De nettoboekwaarde aan het einde van het jaar bedroeg € 772,3 miljoen, in vergelijking met € 809,9 miljoen aan het einde van 2017.

De **voorraden** stegen met € 2,8 miljoen tot € 27,7 miljoen. De stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de hogere voorraden van mobiele toestellen aan het einde van het jaar.

De **handelsvorderingen** stegen van € 184,8 miljoen aan het einde van 2017 tot € 194,3 miljoen op 31 december 2018. Het verschil is voornamelijk toe te schrijven aan de herindeling van openstaande kortingen van telecomoperatoren van de schulden naar de vorderingen, deels gecompenseerd door de verkoop van een aantal schuldbewakingsdossiers aan een kredietbeheerder.

De **overige vlottende activa en vooruitbetaalde kosten** bleven in 2018 stabiel op € 14,1 miljoen (2017: € 13,7 miljoen).

De **overige activa in verband met contracten met klanten** bedroegen € 61,8 miljoen, een daling van € 8 miljoen in vergelijking met 2017. Dit verschil is toe te schrijven aan een daling van het aantal uitstaande gesubsidieerde contracten aan het einde van het jaar, en de lagere kosten om contracten te verkrijgen.

De **geldmiddelen en kasequivalenten** stegen met € 13,6 miljoen tot € 26,6 miljoen aan het einde van 2018. Meer informatie over de kasstromen wordt verschaft in het kasstroomoverzicht.

Totaal eigen vermogen en verplichtingen

Het totale eigen vermogen steeg met € 4,5 miljoen tot € 587,1 miljoen. De evolutie van de overgedragen winst (€ 2,0 miljoen) is het resultaat van de nettowinst van de periode (€ 32,4 miljoen) en de betaling van het dividend voor 2017 (€ 30,0 miljoen). Inkomsten van transacties met het eigen vermogen en andere eigenvermogenstransacties hadden in 2018 een gunstige impact van € 2,5 miljoen.

De langlopende verplichtingen daalden van € 402,3 miljoen aan het einde van 2017 tot € 346,0 miljoen aan het einde

van 2018. Tijdens het jaar heeft de groep € 50,1 miljoen terugbetaald van de doorlopende kredietfaciliteit met vervaldatum in 2021.

De kortlopende verplichtingen stegen tot € 530,0 miljoen aan het einde van 2018, in vergelijking met € 513,1 miljoen aan het einde van 2017. De schuldgraad bleef conservatief met een verhouding tussen de nettoschuld en de gerapporteerde EBITDA van 0,9x aan het einde van het jaar.

Dividenden

De raad van bestuur beveelt een dividend per aandeel aan van € 0,50. De ex-dividenddatum is 14 mei 2019 voor gewone aandeelhouders, de registratiedatum is 15 mei 2019 en het dividend is betaalbaar op 16 mei 2019. Dividenden zullen direct worden betaald op een aangewezen bankrekening.

2.3 Liquiditeit en kapitaalmiddelen

Kasstromen

Orange Belgium gebruikt de operationele kasstroom en de organische kasstroom als de belangrijkste prestatie maatstaven om de gegenereerde kasstromen te analyseren. In de volgende tabel wordt er een aansluiting verschaft met de nettoschuld.

Samenvatting geconsolideerd kasstroomoverzicht (in € m)	FY 2018	FY 2017	Variatie
Aangepaste EBITDA	286,1	295,8	-3,3%
Netto-investeringen	-179,4	-188,4	4,8%
Operationele kasstroom	106,7	107,4	-0,6%
Winstbelasting	-29,0	-52,4	44,6%
Betaalde rente	-3,8	-3,8	1,7%
Werkkapitaalvereisten	18,5	45,9	-59,8%
Anderen	-10,5	-18,7	44,1%
Verandering in leveranciersschulden m.b.t vaste activa	-1,4	-14,1	90,3%
Verkoop van materiële vaste activa en immateriële activa	0,0	1,6	-100,0%
Organische kasstroom	80,6	65,9	22,3%
Financiële investeringen	-4,2	-8,0	
Ingekochte eigen aandelen	2,5	-2,2	
Dividenden	-30,0	-30,0	
Schuldopname	14,8	5,9	
Schuldaflossing	-50,1	-70,1	
Netto wijziging in geldmiddelen en kasequivalenten	13,6	-38,5	
Geldmiddelen en kasequivalenten			
Openingsbalans	13,0	51,4	
Eindbalans	26,6	13,0	
Netto financiële schuld	264,3	312,8	

De **operationele kasstroom** wordt gedefinieerd als de aangepaste EBITDA min investeringsuitgaven. De operationele kasstroom daalde licht met € 0,7 miljoen als gevolg van de lagere investeringsuitgaven.

De **organische kasstroom** meet de nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten, min investeringsuitgaven, plus opbrengsten uit de verkoop van materiële en immateriële activa. De organische kasstroom steeg van € 65,9 miljoen tot € 80,6 miljoen. De verbetering is toe te schrijven aan de lagere investeringsuitgaven.

Nettoschuld

De nettoschuld bedroeg € 264,3 miljoen aan het einde van het jaar, in vergelijking met € 312,8 miljoen aan het einde van 2017. Het omvat een doorlopende kredietfaciliteit van Orange sa en kredietlijnen bij banken.

Per 31 december 2018 bleef de schuldgraad conservatief met een verhouding tussen de nettoschuld en de gerapporteerde EBITDA van 0,9x.

Geconsolideerde kerncijfers van de Orange Belgium-groep (in € m)	2018	2017
Doorlopende kredietfaciliteit van group	288,3	325,8
Bankkredietlijn	2,5	0,0
Brutoschuld	290,9	325,8
Geldmiddelen en kasequivalenten	-26,6	-13,0
Netto financiële schuld	264,3	312,8
Ratio netto financiële schuld/Aangepaste EBITDA	0,9	1,0
Ratio netto financiële schuld/Gerapporteerde EBITDA	0,9	1,0

3. Statutaire jaarrekeningen 2018 van Orange Belgium nv

De statutaire resultatenrekening en balans worden gepresenteerd op pagina 99 tot 103. Voor de uitgebreide jaarrekeningen van Orange Belgium nv verwijzen we naar de website van de Balanscentrale (<http://www.nbb.be/nl>). De belangrijkste wijzigingen in de statutaire resultatenrekening en balans zijn in essentie identiek aan degene die worden besproken in deel 2 van dit beheersverslag.

4. Gebeurtenissen na de verslagperiode

Op 1 januari 2019 is de beslissing van het BIPT over de tarieven voor vaste gespreksafgifte in werking getreden, waardoor die tarieven dalen van € 0,007/min tot € 0,0016/min. 3Starsnet, een vastelijoperator, heeft beroep aangetekend tegen de beslissing van het BIPT.

5. Vooruitzichten

Rekening houdend met een toename van het aantal postpaid- en convergente klanten, verwacht Orange Belgium in 2019 een lichte groei van de omzet.

Voor 2019 verwacht de onderneming een aangepaste EBITDA (volgens IAS 17) tussen € 285 miljoen en € 305 miljoen. Dit bereik houdt rekening met tegenvallers zoals de daling van de mvno-inkomsten, de impact van de nieuwe regels voor internationaal bellen en de betaling van de merkvergoeding aan Orange vanaf mei. Ter herinnering: de onderneming verwacht tegen het einde van het jaar een break-evenpunt voor de EBITDA. Orange Belgium verwacht dat het verschil tussen de aangepaste EBITDA en de EBITDAaL in 2019 minimaal zal zijn.

Bovendien wordt verwacht dat de totale investerings-uitgaven stabiel blijven in vergelijking met vorig jaar.

6. Juridische geschillen

Het volgende deel geeft een samenvatting van de belangrijkste juridische geschillen van Orange Belgium nv weer.

Masten

Sinds 1997 heffen bepaalde gemeenten en vier provincies op jaarbasis lokale belastingen op pylons, masten of antennes die op hun grondgebied worden geplaatst. Orange Belgium blijft fiscale bezwaren indienen tegen elk belastingaanslagbiljet dat voor deze lokale belastingen op pylons, masten of antennes wordt ontvangen. Deze belastingen worden momenteel betwist voor de burgerlijke rechtbanken (rechtbank van eerste aanleg - fiscale kamer en hoven van beroep).

Op 22 december 2016 hebben de drie mobiele operatoren en de Waalse regering een principeakkoord gesloten over de belasting van mobiele infrastructuur in het Waalse gewest voor de periode van 2016- 2019, en kwamen ze overeen om een schikking te treffen over het geschil over de Waalse gewestelijke belastingen voor 2014.

Orange Belgium verbindt zich ertoe om een bedrag van 16,1 miljoen euro te betalen over een periode van 4 jaar (van 2016 tot 2019) en om een extra bedrag van 20 miljoen euro te investeren in telecominfrastructuur in Wallonië in de periode tussen 2016 en 2019.

Op zijn beurt verbindt het Waalse Gewest zich ertoe om niet langer belasting te heffen op telecominfrastructuren en een wettelijk, reglementair en administratief kader te creëren voor een vlotte aanwending ervan. Ook zal het Waalse Gewest belastingheffing op telecominfrastructuur door gemeenten en provincies ontmoedigen.

In 2018 hebben verschillende Waalse gemeenten en provincies belastingen op telecominfrastructuur geheven.

De operatoren zullen het recht hebben om dergelijke lokale belastingen die in 2016 tot 2019 door Waalse gemeenten of provincies zijn geheven, in mindering te brengen op de schikking van 2019 en de investeringsbedragen.

Regulering van breedband en kabel

Midden 2011 besloten de telecom- en media-regulatoren om de kabeloperatoren toegangs- en wederverkoopverplichtingen op te leggen, in het bijzonder de doorverkoop van analoge tv, de toegang tot het digitale tv-platform en de doorverkoop van breedbanddiensten in combinatie met tv. De kabeloperatoren vochten deze beslissingen aan voor het hof van beroep, dat deze aanvechtingen verwierp. In december 2015 startten Telenet en Coditel/AIESH een procedure tegen deze arresten in hoger beroep voor het Hof van Cassatie. De beroepsprocedure van Coditel/AIESH werd in april 2017 verworpen. Op 26 april 2018 verwierp het Hof van Cassatie het beroep van Telenet en bevestigde definitief de beslissing van 2011.

Op 29 juni 2018 hebben de telecom- en mediaregulatoren (CRC) nieuwe beslissingen aangenomen over de breedband en omroepmarkt die de toegangsverplichtingen voor de historische operatoren van vaste netwerken, onder andere de kabelnetwerkoperatoren Telenet, Nethys en Brutélé, behouden. De beslissingen houden bijkomende verplichtingen in in vergelijking met deze opgelegd in de beslissing van 2011 in en bepalen een vermindering van de toepasselijke groothandelsprijzen. Telenet heeft de opmerkingen van de Europese Commissie op de ontwerpbeslissing aangevallen voor het Gerecht van de Europese Unie. De kabeloperatoren hebben eveneens de beslissingen voor het Hof van Beroep te Brussel aangevallen. Orange Belgium komt tussen in de nationale procedure om de beslissingen van de CRC te ondersteunen. Op 3 oktober 2018 heeft het Hof van Beroep een tussentijds arrest uitgesproken dat de nationale procedure schorst tot het vonnis van het Gerecht van de Europese Unie zonder te beslissen over het behouden of schorsen van de beslissingen tijdens de tussenliggende periode. Op 30 januari 2019 verwierp het Hof van Beroep het verzoek van Telenet, Nethys en Brutélé om de beslissingen te schorsen tijdens de tussenliggende periode.

Toegang tot het kabelnetwerk van Coditel Brabant (Telenet)

Nadat Orange Belgium de gedeeltelijke voorafbetaling voor de set-upkosten van groothandelstoegang had uitgevoerd, heeft Coditel Brabant (Telenet) deze toegang niet binnen de reglementaire periode van 6 maanden verleend. Daardoor, en omdat er onvoldoende vooruitgang werd geboekt in de ontwikkeling van een effectieve groothandelsdienst, zag Orange Belgium zich eind december 2016 genoodzaakt om een gerechtelijke procedure te starten tegen Coditel/Telenet wegens niet-naleving van zijn reglementaire verplichtingen. Rekening houdend met de lopende implementatie van een technische oplossing werd de procedure geschorst.

Toegang tot het kabelnetwerk van Telenet – eigen kanaal

Op basis van de beslissingen over de gereguleerde toegang tot de kabelnetwerken heeft Orange Belgium het recht om zijn retailklanten voor tv 'eigen kanalen' aan te bieden, d.w.z. kanalen die commercieel niet door de kabeloperatoren worden aangeboden. Terwijl VOO een dergelijk eigen kanaal van Orange Belgium (Eleven Sports 3) in zijn netwerk heeft opgenomen, weigert Telenet een dergelijke dienst te leveren tegen redelijke voorwaarden. Begin 2018 heeft Orange Belgium dan ook een gerechtelijke procedure gestart tegen Telenet voor de rechtbank van koophandel van Antwerpen op basis van een inbreuk door Telenet van zijn reglementaire verplichtingen. Op 30 mei 2018 heeft de rechtbank van koophandel de aanvraag van Orange Belgium verworpen. Orange Belgium gaat in beroep tegen dit arrest. De pleidooien voor het Hof van Beroep zijn in maart 2019 voorzien en het vonnis wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2019.

Toegang tot het kabelnetwerk van Telenet – eigen internet profiel

De regulering van de toegang tot de kabelnetwerken geeft alternatieve operatoren het recht om internet profielen te commercialiseren die niet door de gereguleerde kabeloperatoren worden gecommmercialiseerd ("eigen internet profielen"), met name internet profielen met verschillende upload/download snelheden en/of volumes dan de snelheden en/of volumes aangeboden door de kabeloperator aan zijn eigen retail klanten. Ondanks meerdere verzoeken van Orange Belgium aan Telenet sinds 2015 heeft Telenet geweigerd dergelijk eigen profiel te verlenen tot mei 2018. Rekening houdend met de door Orange Belgium geleden schade als gevolg van deze weigering, heeft Orange Belgium een formele klacht ingediend tegen Telenet bij de regulator in februari 2018. Op 22 oktober 2018 heeft de regulator zijn beslissing gepubliceerd waarbij wordt vastgesteld dat Telenet in overtreding met haar reglementaire verplichtingen was. Orange Belgium heeft Telenet in januari 2019 in gebreke gesteld om Orange Belgium te vergoeden voor de gelede schade.

Lycamobile

Op 19 februari 2016 startten Lycamobile Belgium Limited en Lycamobile bvba een procedure tegen Orange Belgium (destijds Mobistar) voor de rechtbank van koophandel te Brussel met een schadeclaim wegens de vermeende laattijdige lancering van de 4G-diensten van Lycamobile. De zaak werd gepleit voor de rechtbank op de zitting van 10 maart 2017. Bij vonnis van 12 mei 2017 wees de rechtbank van koophandel te Brussel de vordering van Lycamobile integraal af en veroordeelde ze Lycamobile tot betaling aan Orange Belgium van een bedrag van 18.000 euro ten titel van rechtsplegingsvergoeding. Het vonnis werd op 3 juli 2017 betekend aan Lycamobile. Lycamobile heeft het bedrag van 18.000 euro vervolgens aan Orange Belgium betaald. Lycamobile heeft op 11 augustus 2017 beroep aangetekend tegen dit vonnis voor het hof van beroep te Brussel. De inleidingszitting vond plaats op 21 september 2017. Tijdens deze zitting werd door de partijen een conclusiekalender overeengekomen. De partijen wisselen momenteel beroepsconclusies uit. Er is nog geen pleitdatum vastgelegd.

Agentuurovereenkomst

Een voormalige handelsagent heeft voor de Brusselse rechtbank van koophandel een procedure gestart om een schadevergoeding te verkrijgen voor de beëindiging van zijn agentuurovereenkomst. De agent eist een schadevergoeding voor een bedrag van circa 16,9 miljoen euro. Orange Belgium is ervan overtuigd dat de claim althans voor het grootste deel ongegrond is. Orange Belgium heeft een tegenclaim ingediend voor een waarde van ongeveer 14,6 miljoen euro. De zaak werd gepleit op de zitting van 14 januari 2013. Bij vonnis van 22 april 2013 oordeelde de rechtbank van koophandel te Brussel dat zowel de claim van de voormalige agent als de claim van Orange Belgium gedeeltelijk gegrond was. Teneinde de omvang van de wederzijds te betalen schadevergoedingen te berekenen, werd een gerechtsdeskundige aangesteld. De gerechtelijke expertise heeft verschillende jaren in beslag genomen. De partijen hebben uiteindelijk een minnelijke schikking bereikt in dit dossier. De partijen wisselen momenteel beroepsconclusies uit. Er is nog geen pleitdatum vastgelegd.

Curatele Euphony Benelux NV

Orange Belgium werd op 2 april 2015 gedagvaard door de curatoren van het failliete Euphony Benelux NV teneinde te verschijnen voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel op de zitting van 17 april 2015. De curatoren vorderen de veroordeling van Orange Belgium tot betaling van een provisioneel bedrag van één (1) euro uit hoofde van achterstallige commissies en uit hoofde van een verschuldigde uitwinningvergoeding. In dat verband vorderen de curatoren de overlegging door Orange Belgium van alle ter zake relevante documenten teneinde de curatoren in staat te stellen de gevorderde bedragen te kunnen berekenen.

Bij vonnis van 17 april 2018 werd de vordering van de curatele met betrekking tot de uitwinningvergoeding afgewezen en werd met betrekking tot de vordering uit hoofde van beweerdelijk achterstallige commissievergoedingen een expert aangesteld. Orange Belgium heeft beroep aangetekend tegen dit vonnis voor het Hof van Beroep te Brussel. De inleidingszitting vond plaats en er werd een conclusiekalender opgelegd door het Hof van Beroep. De partijen wisselen thans beroepsconclusies uit.

7. Overige bekendmakingen vereist in overeenstemming met art. 96 en 119 van het Wetboek van vennootschappen

Art 96 §1.4 – Onderzoek en ontwikkeling: er worden in dit opzicht activiteiten uitgevoerd en met name op het gebied van de kabel. Orange Belgium heeft onlangs een patent ontwikkeld en maakt gebruik van fiscale aftrekposten naar aanleiding van zijn O&O-activiteiten.

Art 96 §1.7 – Eigen aandelen: er moet worden verwezen naar toelichting 9 van de IFRS-jaarrekening.

Art 96 §1.7 – Gebruik van financiële instrumenten: er moet worden verwezen naar toelichting 8 van de IFRS-jaarrekening.

Art 96 §4/ Art 119 §2 – Niet-financiële informatie-verstrekking: In overeenstemming met art. 96 §4 en art. 119 §2 is Orange Belgium nv vrijgesteld van de verplichting om niet-financiële informatie op te stellen en openbaar te maken, aangezien het ook een dochteronderneming is van Orange sa, dat een geconsolideerd jaarverslag van de raad van bestuur opstelt in overeenstemming met de toepasselijke EU-richtlijn.

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Orange Belgium NV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Orange Belgium NV (de “Vennootschap”) en zijn dochterondernemingen (samen de “Groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018, alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 3 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Orange Belgium NV uitgevoerd gedurende twee opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening de Groep over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde staat van financiële positie op 31 december 2018, alsook het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd kasstroomoverzicht

en het geconsolideerd overzicht van vermogensmutaties over het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing. Het totaal van de geconsolideerde staat van financiële positie bedraagt EUR'000 1.463.166 en het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat sluit af met een nettowinst van het boekjaar van EUR'000 32.431 en een totaalresultaat van het boekjaar van EUR'000 31.982.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Groep op 31 december 2018, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde

jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

We verwijzen naar toelichting 13.1.21 'Opbrengsten van contracten met klanten' en toelichting 2 'Omzet en (handels) vorderingen' van de geconsolideerde jaarrekening.

Erkenning van opbrengsten uit telecommunicatie activiteiten

We verwijzen naar toelichting 13.1.21 'Opbrengsten van contracten met klanten' en toelichting 2 'Omzet en (handels) vorderingen' van de geconsolideerde jaarrekening.

■ Omschrijving

Erkenning van opbrengsten is een inherent risico in de telecommunicatiesector dat onder meer voortvloeit uit de complexiteit van facturatiesystemen, de grote hoeveelheid data die wordt verwerkt om de facturatie en omzet te bepalen, de combinatie van verschillende verkochte producten evenals prijs- en promotiewijzigingen die in de loop van het jaar worden geïntroduceerd.

■ Onze controlewerkzaamheden

We hebben inzicht verkregen in de verschillende processen gelinkt aan de erkenning van de verschillende omzetstromen, dit vanaf de ondertekening van een contract en de initiële communicatie tot en met de facturatie en de ontvangst van betaling.

We hebben rekening gehouden met de hoge mate van integratie van verschillende IT-systemen door IT-specialisten mee op te nemen in ons audit team, evenals door het testen van het ontwerp, de implementatie en de doeltreffendheid van de belangrijkste geautomatiseerde controles van de relevante IT-systemen die een impact hebben op de erkenning van omzet.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben we onder meer:

- de belangrijkste controles die geïmplementeerd zijn door Orange Belgium en betrekking hebben op de omzetcyclus geïdentificeerd dewelke relevant zijn in het kader van onze werkzaamheden en de doeltreffendheid ervan getest;
- gegevensgerichte cijferanalyses uitgevoerd door onze verwachting van de omzet te vergelijken met de erkende omzet;
- een steekproef van residentiële klanten facturen getest en vergeleken met ondersteunend bewijsmateriaal (bijvoorbeeld orders van klanten of contracten en ontvangen betalingen);
- een steekproef van uitgestelde opbrengsten en toegerekende opbrengsten erkend op het einde van het boekjaar vergeleken met ondersteunend bewijsmateriaal;
- de boekhoudkundige verwerking van belangrijke nieuwe producten evenals promoties voor het huidige boekjaar beoordeeld; en

- een selectie van manuele journaalboekingen, die op het einde van het jaar in de omzetrekeningen worden geboekt, beoordeeld door deze boekingen te vergelijken met onze onafhankelijke berekeningen en inschattingen, evenals deze manuele journaalboekingen te vergelijken met ondersteunend bewijsmateriaal.

We hebben eveneens de geschiktheid van de informatie beoordeeld die wordt gepresenteerd in toelichting 2 en 13.1.21 en van de geconsolideerde jaarrekening.

Waardering van goodwill

We verwijzen naar toelichting 4 'Goodwill' van de geconsolideerde jaarrekening.

■ Omschrijving

Op 31 december 2018 bedraagt de totale goodwill opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening EUR'000 67.041.

Zoals aangegeven in toelichting 4, wordt door Orange Belgium minstens aan het einde van elk boekjaar de goodwill getest op bijzondere waardeverminderingen en frequenter indien er aanwijzingen zijn dat de goodwill mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Deze testen worden uitgevoerd op het niveau van elke kasstroomgenererende eenheid of groepen van kasstroomgenererende eenheden die behoren tot één operationeel segment. Een bijzondere waardevermindering wordt erkend indien de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid kleiner is dan de boekwaarde. De realiseerbare waarde is bepaald door Orange Belgium op basis van haar bedrijfswaarde. De ingeschatte bedrijfswaarde is de contante waarde van de toekomstige kasstromen die naar verwachting uit de kasstroomgenererende eenheden zullen worden gegenereerd.

De beoordeling van de bedrijfswaarde vereist talrijke schattingen en beoordelingen van de aangestelden van de Vennootschap, en in het bijzonder de beoordeling van de competitieve, economische en financiële omgeving van de landen waarin Orange Belgium actief is, het vermogen om operationele kasstromen uit strategische plannen te realiseren, het niveau van de vereiste investeringen en de disconterings- en groeipercentages gebruikt bij de berekening van de realiseerbare waarde.

■ Onze controlewerkzaamheden

We hebben inzicht verkregen in de procedure geïmplementeerd door Orange Belgium voor het uitvoeren van de jaarlijkse test van goodwill op bijzondere waardeverminderingen en in het bijzonder de beoordeling van de toekomstige kasstromen die worden gebruikt bij de berekening van de realiseerbare waarde.

In samenwerking met onze waarderingsspecialisten, hebben wij de gepastheid beoordeeld van de door Orange Belgium gebruikte methode voor de berekening van de realiseerbare waarde.

Om de betrouwbaarheid van de gegevens te beoordelen van het bedrijfsplan dat gebruikt werd om de realiseerbare waarde te berekenen hebben wij in het bijzonder:

- de procedure voor het opstellen en goedkeuren van bedrijfsplannen beoordeeld;
- de identificatie van de kasstroomgenererende eenheden door de aangestelden van de Vennootschap beoordeeld;
- de 2018 kasstroomprognoses vergeleken met bedrijfsplannen van voorgaande boekjaren;
- de bedrijfsplannen van voorgaande boekjaren vergeleken met feitelijke gegevens over de desbetreffende boekjaren;
- de belangrijkste assumpties van de groep zijnde omzet, EBITDA en verwachte investeringsuitgaven afgetoetst met externe gegevens, indien beschikbaar, zoals onder meer marktonderzoeken of analistenmemo's;
- de methode die gebruikt wordt om de gewogen gemiddelde kostprijs van het kapitaal en de perpetuele groei te bepalen, beoordeeld door deze te vergelijken met marktgegevens en met herkende gegevens uit onze interne gegevensbronnen;
- de gepastheid van de gevoeligheidsanalyse uitgevoerd door de aangestelden van de Vennootschap beoordeeld, voornamelijk gericht op wijzigingen in toekomstige kasstromen; en
- de mathematische nauwkeurigheid van de kasstroommodellen getest.

We hebben eveneens de geschiktheid van de informatie beoordeeld die wordt gepresenteerd in toelichting 4 van de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een

afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaet zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Wij verwijzen naar het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening waarin het bestuursorgaan vermeldt dat de Vennootschap is vrijgesteld van de verplichting, zoals voorzien in artikel 119 §2 van het Wetboek van vennootschappen, om de niet-financiële informatie voor te bereiden en openbaar te maken, aangezien de Vennootschap een dochteronderneming van Orange SA is, die reeds een geconsolideerd jaarverslag van de raad van bestuur opstelt, dewelke de niet-financiële informatie omvat, in overeenstemming met de toepasselijke EU-richtlijn.
- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Zaventem, 28 maart 2019
KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Jos Briers
Bedrijfsrevisor